

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

פרק 1 דוח תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון

פרק 3 דוחות כספיים

קרון החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

פרק 1

דוח תיאור עסקי התאגיד

תיאור עסקי התאגיד

- חלק זה כולל את תיאור עסקי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2022 ואת השינויים שחלו בעסקי החברה בשנת 2022. הדוח נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 27 בדצמבר 2018. למעט אם צוין אחרת, המידע הכלול בדוח זה נכון ליום 31 בדצמבר 2022.
- פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.
- פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור החברה, התפתחותה, עסקיה ותחומי פעילותה, כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה / הקבוצה מעריכה"; "החברה/הקבוצה סבורה"; "החברה/הקבוצה צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב. החברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף או שונה בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.
- להסרת ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי תנאי מוצרי הגמל השונים הינו תיאור תמציתי לצרכי הדוח בלבד, וכי תנאיהם המחייבים הם כנקבע בחוק קופות גמל, בתקנות קופות גמל ובתקנוני קופות הגמל.

תוכן

1.1	חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6
1.1	פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	6
1.2	תחומי פעילות	7
1.3	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	7
1.4	חלוקת דיבידנדים	7
2.1	חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות	8
2.1	מוצרים ושירותים	8
2.2	מבנה הרווחיות בתחום	8
2.3	תקנון הקופה	8
2.4	מסלולי השקעה	8
2.5	תחליפיות	8
2.6	מגמות ושינויים בתחום הפעילות	8
2.7	שינויים מהותיים צפויים בחלקה של החברה	9
2.8	מוצרים חדשים	9
2.9	מידע מרוכז לפי סוג קופה	10
2.10	תחרות	12
2.11	לקוחות	13
3.1	חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	14
3.1	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	14
3.2	חסמי כניסה ויציאה	16
3.3	גורמי הצלחה קריטיים	16
3.4	השקעות	16
3.5	הון אנושי	17
3.6	שיווק והפצה	19

19	ספקים ונותני שירותים	3.7
19	רכוש קבוע	3.8
20	עונתיות	3.9
20	נכסים בלתי מוחשיים	3.10
21	גורמי סיכון	3.11
21	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	3.12
22	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	3.13
23	חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי	4
23	הדירקטורים של החברה המנהלת	4.1
28	נושאי משרה	4.2
32	מדיניות תגמול בחברה מנהלת	4.3
35	מבקר פנים	4.4
36	רואה חשבון מבקר	4.5
36	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	4.6
37	החלטות החברה	4.7

הגדרות

לנוחיות הקורא מובאים להלן המונחים או הקיצורים הבאים, להם בפרק זה המשמעות המובאת לצדם, אלא אם כן נאמר אחרת.	
כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח (מבטח או חברה מנהלת).	"גוף מוסדי"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמופקדים עבורו) בקופת גמל.	"דמי גמולים"
קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.	"קחצ"ק" או "החברה"
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כמשמעותו בחוק הפיקוח, ובחוק קופות הגמל.	"הממונה"
הראל השקעות והחברות בשליטתה.	"הקבוצה"
הראל חברה לביטוח בע"מ.	"הראל ביטוח"
הראל פנסיה וגמל בע"מ.	"הראל פנסיה וגמל"
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.	"הראל השקעות"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל ואשר קיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.	"חברה מנהלת"
חוק החברות, התשנ"ט-1999.	"חוק החברות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.	"חוק הפיקוח"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.	"חוק ייעוץ השקעות"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.	"חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני"
חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.	"חוק ניירות ערך"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.	"חוק קופות גמל"
לעמיד - חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ.	"לעמיד"
כמשמעותו בחוק ייעוץ ושיווק פנסיוני (קופות גמל, קרנות פנסיה, קרן השתלמות, פוליסות ביטוח שהינן קופות גמל להון או לקצבה, קופות גמל להשקעה, תכניות ביטוח מפני סיכון מוות או אובדן כושר עבודה הכלולות בתכניות דלעיל או נמכרות אגב אחת מהן).	"מוצר פנסיוני"

כמשמעותו בחוק ייעוץ השקעות (ניירות ערך, מוצרים מובנים ויחידות השתתפות בקרנות נאמנות).

"נכס פיננסי"

נכסים הכוללים את נכסי קופות הגמל וקרנות הפנסיה, למעט קרנות ותיקות, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה בביטוח חיים, נכסים המוחזקים על ידי מבטחים לכיסוי התחייבויותיהם לפי תכניות ביטוח חיים המעניקות למבוטח תשואה מובטחת ושהמבטח אינו זכאי בשל הכספים המופקדים בהם או בשל חלק מהם לאגרות חוב מיועדות.

"נכסי החיסכון לטווח ארוך"

פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

"פקודת מס הכנסה"

הסכומים שנצברו לזכות העמיתים בקופת הגמל.

"צבירה"

קופת גמל כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קרבן פנסיה.

"קופת גמל"

תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

"תקנות קופות הגמל"

בדוח "תיאור עסקי התאגיד" ובדוח "סקירת ההנהלה" עמית פעיל הינו עמית שבאחד מחשבונותיו הופקדו דמי גמולים ברבעון האחרון שקדם למועד הדוח ושקיימת בו יתרה נכון לאותו מועד (בהתאם להוראות החוזר המאוחד, שער 5, חלק 4, פרק 1 – דין וחשבון לציבור").

"עמית פעיל"

מי שאינו עמית פעיל.

"עמית לא פעיל"

1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 שנת התאגדות החברה וצורת ההתאגדות

החברה התאגדה ביום 11 ביולי 1984 כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, בשם קרן החיסכון לצבא הקבע בע"מ, אשר פעלה כ"קופת גמל תאגידי". ביום 31 במרס 2008, במסגרת רה ארגון שנדרש בהתאם להוראות הדין, הפכה החברה לחברה מנהלת של קרן השתלמות - קרן החיסכון לצבא קבע (להלן: "הקרן" או "הקופה"), ושינתה את שמה לשמה הנוכחי.

החברה הינה חברה שאושרה כחברה מנהלת של קופות גמל על ידי הממונה.

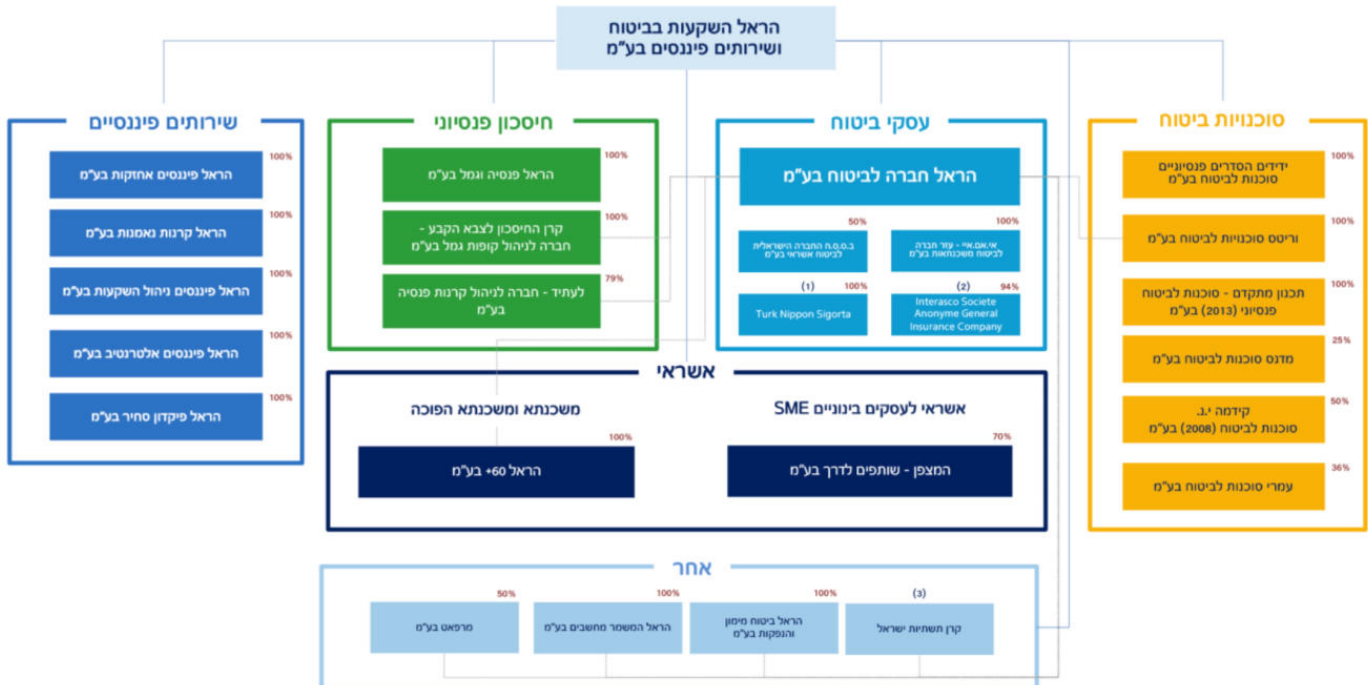
לחברה אין חברות מוחזקות.

החברה הינה בבעלות מלאה של הראל ביטוח אשר הינה חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, שהינה חברה ציבורית, אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

בעלי השליטה בהראל השקעות הינם ה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי השליטה") המחזיקים בכ-47.63% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של הראל השקעות.

ההחזקה של בעלי השליטה בהראל השקעות הינה בעיקר באמצעות ג.י.י. ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017, שותפות מוגבלת בשליטתם ובעלותם המלאה של בעלי השליטה, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.י.") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.י.

1.1.2 תרשים מבנה האחזקות של הקבוצה

1.1.3 אופיו ותוצאותיו של שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.1.4 רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי רכישה, מכירה או העברה של נכסים בהיקף מהותי שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.1.5 אופיים ותוצאותיהם של הליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה

החברה לא הייתה מעורבת בהליכי פירוק, כינוס נכסים, הסדר נושים וכיוצא בזה, אשר להם השפעה על פעילותה של החברה בשנת הדוח.

1.2 תחומי פעילות

החברה הינה חברה מנהלת של קופת גמל אחת שהינה קרבן השתלמות, שמטרתה חיסכון לשם יציאה להשתלמות המיועדת לשמירת רמתו המקצועית של העובד כאשר סכומי החיסכון ניתנים למשיכה לכל מטרה לאחר צבירת ותק של 6 שנים.

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

לא בוצעו כל השקעות בהון החברה. כמו כן, אין לחברה התחייבויות להשקעות נוספות.

1.4 חלוקת דיבידנדים

לחברה אין מדיניות חלוקת דיבידנד.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1 מוצרים ושירותים

קרנות השתלמות

נכון למועד הדוח, החברה מנהלת קרן השתלמות אחת, קרן החיסכון לצבא הקבע.

קרנות ההשתלמות מיועדות לשכירים ולעצמאיים.

קרנות ההשתלמות מוגדרות הן כמוצר פנסיוני (בחוק השיווק והייעוץ הפנסיוני) והן ככנס פיננסי (בחוק ייעוץ השקעות). הפקדה בקרן ההשתלמות מקנה הטבות מס שונות וניתן למשוך ממנה את היתרה הצבורה לאחר תקופת חיסכון של 6 שנים וליהנות מהטבות מס במשיכה.

הביקוש לקרנות ההשתלמות מושפע מגורמים כמו הטבות המס, הסדרי עבודה במשק, גובה השכר הממוצע במשק וגובה תקרת ההפקדה הזוכה להטבת מס בקרן ההשתלמות.

2.2 מבנה הרווחיות בתחום

רווחיות החברות המנהלות קרנות השתלמות נובעת מהמרווח בין דמי הניהול הנגבים מהעמיתים לבין הוצאות התפעול והשיווק של קרנות ההשתלמות.

2.3 תקנון הקופה

היחסים שבין החברה לעמיתים מעוגנים בתקנון, ובכפוף להוראות הדין החלות על היחסים שבין החברה לבין העמיתים. כאשר נדרשים שינויים בתקנון, החברה מתאימה את התקנון וכפועל יוצא מכך את זכויות העמיתים, וכל זאת בכפוף לאישור הממונה.

2.4 מסלולי השקעה

נכון ליום 31 בדצמבר 2022, מנוהלים בקופה 4 מסלולי השקעה: קחצ"ק כללי (מסלול ברירת מחדל), קחצ"ק מסלול אג"ח ללא מניות, קחצ"ק מניות וקחצ"ק מסלול מחקה מדד S&P 500.

מסלול מחקה מדד S&P 500, הוקם בפברואר 2022, בהתאם לתיקון תקנון הקרן ואישור פתיחת מסלול ההשקעה מיום 13 בפברואר 2022. המסלול החל לפעול במאי 2022.

ביום 1 בינואר 2023 תוקן תקנון הקרן. במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "קיימות", המסלול נפתח בחודש ינואר 2023.

2.5 תחליפיות

התחליפיות בין מוצרי תחום הפעילות של קרנות השתלמות למוצרים פיננסיים אחרים, כגון פיקדונות, או מוצרי חיסכון והשקעה לטווח בינוני קיימת אולם ברמה נמוכה, שכן מוצרים אלו אינם כוללים בדרך כלל את הטבות המס שהינו רכיב מהותי שקיים בקרנות ההשתלמות.

2.6 מגמות ושינויים בתחום הפעילות

תחום קרנות ההשתלמות מתאפיין בחוסכים לטווח הבינוני ובמובן זה מושפע רק באופן חלקי מהשינויים המקיפים שהתרחשו בתחום חיסכון ארוך טווח בשנים האחרונות. ההשפעה באה לידי ביטוי בעיקר בהגברת המודעות של הלקוחות והמעורבות שלהם בבחירת המוצרים וכן בהגברת התחרות, לרבות בדרך של ניווד בין קרנות השתלמות וכן צמצום ניגודי העניינים בן המעסיק לעובדים העמיתים בקופות הגמל. בנוסף, בשנים האחרונות תחום הפעילות מתאים את עצמו באופן הדרגתי לביצוע תהליכים באופן דיגיטאלי ומקוון מול החוסכים, המעסיקים והגופים המוסדיים האחרים.

בחדש אוקטובר 2008 נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, שמטרתן לאפשר לצרכן לנייד בכל עת את החיסכון הפנסיוני שלו בין מוצרי החיסכון הפנסיוני ובכך להביא להגברת התחרות. במסגרת ההסדרה האמורה התאפשר גם נייד בין קרנות השתלמות ונייד מקרנות השתלמות לקופות גמל לקצבה בתנאים מסוימים.

ביום 13 במרס 2016 פרסם הממונה חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה בבחירה אקטיבית של העובד בקופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על-ידו. עוד נקבע כי בחירת קרון השתלמות כקופות ברירת מחדל על ידי מעסיק תיעשה לפי הליך תחרותי בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הממונה בחוזר, לרבות קריטריון של שיעור דמי ניהול שמשקלו לא יפחת מ-50% ממשקל הקריטריונים הכולל, אלא בנסיבות שנקבעו בחוזר. הסדרי ברירת המחדל היו בתוקף עד מרס 2019.

בהמשך להקמת המסלוקה הפנסיונית, בהתאם להוראות הממונה וכחלק ממדיניות החברה, בוצעו בשנים האחרונות שורה של שינויים אשר מאפשרים ביצוע פעולות דיגיטאליות מול לקוחות החברה, גורמי ההפצה שלה וכן אל מול גופים מוסדיים אחרים. במסגרת זו, מוסדו תהליכי גבייה ונייד אוטומטיים, הוסדרו תהליכי משלוח דיווחים באופן דיגיטאלי למבוטחים ולעמיתים והוקמה תשתית לנטילת הלוואות באופן דיגיטאלי. בהתאם להערכת החברה, תהליכים אלה צפויים להתעצם בשנים הקרובות ולהתרחב לביצוע פעולות נוספות במסגרת תחום הפעילות, לרבות ביצוע תהליכי הצטרפות ופעולות נוספות באופן דיגיטאלי, דבר אשר צפוי להביא לשיפור השירות ללקוח ולהתייעלות תפעולית.

2.7 שינויים מהותיים צפויים בחלקה של החברה

ככלל, מתאפיין תחום הפעילות ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. בתחום קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד החברות המנהלות קרנות השתלמות. שוק ההון מתאפיין בתנודתיות גבוהה כתוצאה מאירועים פוליטיים וכלכליים בישראל ובעולם, המשפיעים על שערי ניירות ערך בבורסות ובשווקים המוסדרים, משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים, וכתוצאה מכך משפיעים על תוצאות פעילות החברה, נכסיה, ותוצאותיה העסקיות.

לפירוט אודות הוראות דין נוספות שעשויה להיות להם השפעה על תחום הפעילות ראו סעיף 3.

2.8 מוצרים חדשים

לא היו מוצרים חדשים במהלך שנת הדוח.

2.9 מידע מרוכז לפי סוג קופה*

קרן השתלמות			
2020	2021	2022	
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):			
2,830,116	3,158,101	2,669,814	פעילים
2,935,999	3,174,481	3,052,713	לא פעילים
5,766,115	6,332,582	5,722,527	סה"כ
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):			
48,962	36,278	45,699	דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים
548,358	542,917	529,718	תקבולים מדמי גמולים
4,849	7,337	5,620	תקבולים מדמי גמולים חד פעמיים
27,265	21,046	68,590	העברות צבירה לקרן
446,715	546,220	273,201	העברות צבירה מהקרן
359,054	263,525	383,236	תשלומים: פדיונות
184,336	812,249	(551,926)	עודף הכנסות על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):			
16,262	17,469	16,931	פעילים ולא פעילים
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים):			
0.27	0.26	0.26	פעילים
0.33	0.32	0.30	לא פעילים
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):			
0.017	0.017	0.012	עמלת קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	0.001	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.005	0.004	0.006	בגין השקעות לא סחירות
0.102	0.147	0.159	עמלות ניהול חיצוני
0.002	0.002	0.002	עמלות אחרות
0.109	0.153	0.166	הוצאות מוגבלות**

* המידע על מספר העמיתים בקרן חסוי.

** שיעור הוצאות מוגבלות הינו לידיעה בלבד, כלול בעמלות ניהול חיצוני ובעמלות בגין השקעות לא סחירות.

2.9.1 מידע בדבר עמיתים לא פעילים

להלן מידע לגבי חשבונות מנותקי קשר, כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012. הגדרת מנותק קשר הינה נכון לסוף תקופה.

חשבונות מנותקי קשר			קרן השתלמות
2020	2021	2022	
1,753	1,803	1,493	מספר חשבונות
14,187	27,330	14,040	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
66	111	60	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
0.46	0.44	0.43	שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים)*

* שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק" (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

2.9.2 שיעורי דמי הניהול בהתאם להוראות הדין

להלן שיעורי דמי הניהול שרשאית החברה לגבות בהתאם להוראות הדין החלות עליה:

שנים 2020-2022	קרנות השתלמות
2% מנכסים	פעילים
	לא פעילים:
0.3% מנכסים	מנותקי קשר
2% מנכסים	אחר

2.9.3 ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בקרן

הנכסים המנוהלים עבור העמיתים הסתכמו בסוף שנת הדוח לסך של כ- 5,723 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 6,333 מיליוני ש"ח בשנת 2021 ו- 5,766 בשנת 2020. קיטון של כ- 9.6% בין השנים 2021 ו- 2021 לעומת גידול של כ- 9.8% בין השנים 2020 ו- 2020.

יחס נכסי העמיתים הפעילים מתוך סך נכסי העמיתים (הפעילים והלא פעילים) הינו כ- 47%. בשנים 2021 ו- 2020 כ- 50% ו- 49% בהתאמה.

דמי הגמולים הסתכמו לסך של כ- 530 מיליוני ש"ח בשנת הדוח, קיטון של כ- 2.4% לעומת שנת 2021 (בין השנים 2021 ו- 2020 קיטון של כ- 1%).

ניוד נטו לקרן שבניהול החברה בשנת הדוח היה שלילי והסתכם בכ- 205 מיליוני ש"ח (בשנת 2021 ו- 2020 ניוד נטו שלילי של כ- 525 וכ- 419 מיליוני ש"ח בהתאמה).

פדיונות בקרן שבניהול החברה הסתכמו בשנת הדוח לסך של כ- 383 מיליוני ש"ח. גידול של כ- 45% לעומת אשתקד. בין השנים 2021 ו- 2020 קיטון של כ- 27% (בשנת 2021 כ- 264 מיליוני ש"ח ובשנת 2020 כ- 359 מיליוני ש"ח).

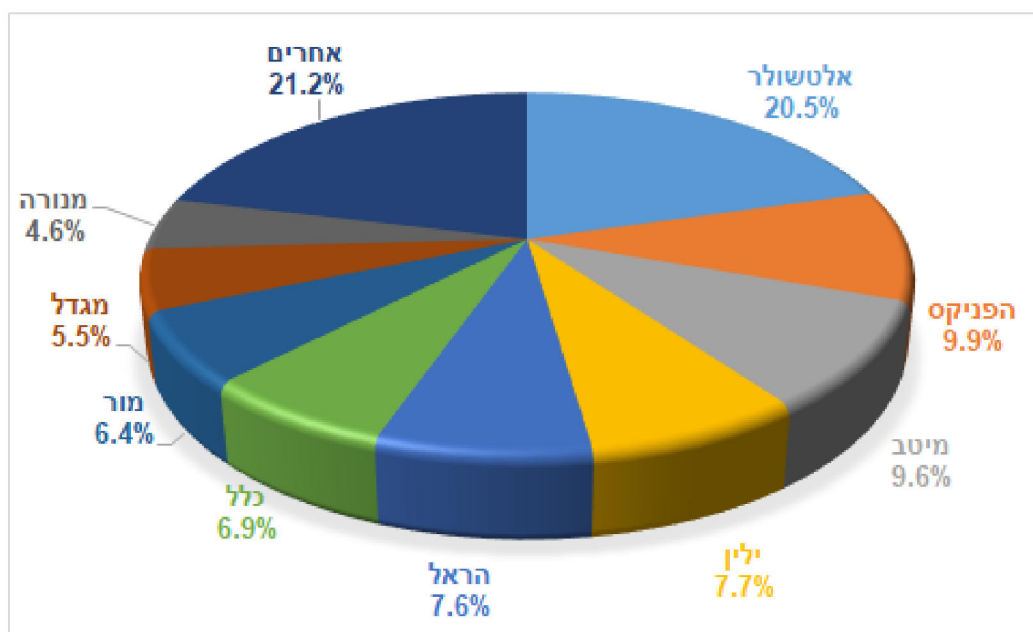
דמי הניהול שנגבו מהעמיתים בשנת הדוח הסתכמו לסך של כ- 16.9 מיליוני ש"ח, קיטון של כ- 3.1% לעומת אשתקד. בין השנים 2021 ו- 2020 גידול של כ- 7.4% (בשנת 2021 כ- 17.5 ובשנת 2020 כ- 16.2 מיליוני ש"ח).

שיעור דמי הניהול שהקרן גבתה מהעמיתים הפעילים עמד על 0.26% בשנים 2021 ו- 2021, ו- 0.27% בשנת 2020. שיעור דמי הניהול שהקרן גבתה מהעמיתים הלא פעילים קטן מ- 0.32% בשנת 2021 לשיעור של 0.30% בשנת 2022. בשנת 2020 עמד שיעור דמי הניהול מהעמיתים הלא פעילים על 0.33%.

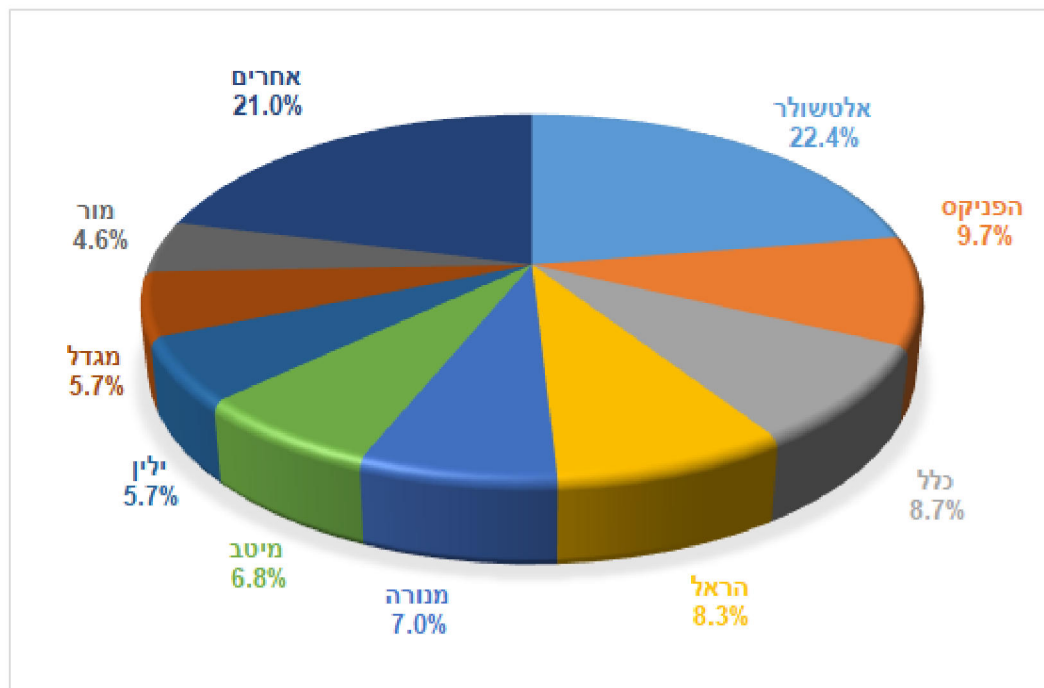
לעדכון שיעור דמי הניהול השנתיים לעמיתי חבר ובני זוגם, משיעור של 0.26% לשיעור של 0.18%, החל מיום 1 בינואר 2023, ראה באור 19 בדוח הכספי של החברה.

2.10 תחרות

קרנות ההשתלמות המנוהלות בקבוצה מתחרות בקרנות המנוהלות על ידי קבוצות הביטוח ובתי ההשקעות. התחרות העיקרית הינה, בין היתר, על רמת השירות לעמיתים, על מסלולי ההשקעה השונים, על התשואות המושגות על נכסי העמיתים בקרנות ועל דמי הניהול הנגבים מהעמיתים. המתחרים העיקריים בשוק קופות הגמל הינם: אלטשולר שחם, ילין לפידות, מיטב דש, פסגות, אקסלנס ומגדל. להלן תרשים התפלגות נכסי קרנות ההשתלמות המנוהלות על ידי החברות המנהלות העיקריות הפועלות בתחום (נכון ליום 31 בדצמבר 2022, בהתאם לנתונים המפורסמים באתר משרד האוצר):

להלן תרשים התפלגות נתחי שוק (באחוזים) של הפקדות שהועברו לקרנות ההשתלמות במהלך שנת 2022:

גורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה

הגורמים המשפיעים על מעמדה התחרותי של החברה בתחום ניהול קרנות ההשתלמות הינם, בעיקר: המוניטין של הקבוצה, הניסיון בתחום הפעילות, החוסן הפיננסי, תשואות הקופות ורמת השירות ללקוחות.

דרכי התמודדות החברה עם התחרותיות

ההתמודדות עם התחרות בתחום ניהול קרנות השתלמות נעשית במספר רבדים:

- פעילות לשימור לקוחות בתיק הקיים - החברה עושה מאמצים לשימור לקוחות קיימים באמצעות מערך שימור לקוחות ייעודי המטפל בלקוחות החברה בהתאם לפרמטרים שנקבעו על ידי החברה.
- התייעלות תפעולית - באמצעות שיפור תהליכי ושיטות עבודה, מערכות מחשוב ומיכון, איחוד יחידות מטה ומערכות מטה במסגרת חטיבת החיסכון ארוך הטווח תוך מיקוד בשיפור השירות, השקיפות וזמן התגובה ביחד עם חסכון בעלויות.
- שיפור השירות והקשר עם הלקוח לרבות באמצעות ממשקים דיגיטליים ואתר האינטרנט, מוקד שירות לקוחות יעיל ומהימן וכן סניפי קבלת קהל העומדים לשירות הלקוח.

2.11 לקוחות

רוב העמיתים בקרבן הינם משרתים בצבא הקבע בישראל, ומהווים כ- 96% מנכסי הקרבן. לעניין ההסכם בין החברה לבין חבר משרתי הקבע בצה"ל, ראה סעיף 3.12 להלן. להלן מספר מדדים הנוגעים לעניין:

שנת 2021	שנת 2022	
13.4%	11.1%	שיעור פדיונות (כולל ניווד החוצה)
34	34	גיל ממוצע של העמיתים (בשנים)
7.0	7.4	ווקט ממוצע של העמיתים הפעילים (בשנים)

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים המשפיעים באופן מהותי על כלל פעילות הקבוצה.

פעילות הקבוצה והגופים המוסדיים בקבוצה כפופה למספר חוקים שהעיקריים שבהם הם:

- חוק ניירות ערך - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והנחיות רשות ניירות ערך;
- חוק החברות - לרבות התקנות שהותקנו על פיו;
- חוק הפיקוח - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והחוזרים שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק הפיקוח;
- חוק קופות גמל - לרבות התקנות שהותקנו מכוחו והנחיות שמפרסם הממונה מכוח סמכותו על פי חוק קופות גמל;
- חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981;
- בנוסף, פעילות החברות בקבוצה כפופה לחוקים נוספים שהעיקריים שבהם הם:
- חוק איסור הלבנת הון, התשי"ס-2000 - לרבות הצווים שפורסמו מכוחו;
- חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006;
- חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 - המעניק, במקרים המוגדרים בחוק, הגנה לעובד במקרה שהמעביד אינו מעביר את ההפרשות לקופת גמל כמשמעה בפקודת מס הכנסה;
- חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981;
- חוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982;
- חוק ייעוץ ושיווק פנסיוני;
- חוק ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)
- תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח לבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), המסדירות את יישום האמנה המולטיטלרלית לחילופי מידע אוטומטיים (Common Reporting Standard) CRS,

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בשנת הדוח או אחריה - עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית. לעניין הוראות דין מהותיות וההשפעה האפשרית שלהם על פעילות החברה, ראה סעיף 2.6 לעיל.

3.1.1 הוראות דין

3.1.1.1 ביום 30 באוקטובר 2022 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשפ"ג-2022, וזאת בהמשך למסקנות ועדת יפה מיום 29 באוקטובר 2021 שתכליתה לבחון את ההוצאות הישירות. במסגרת התקנות נקבע כי החל מיום 1 בינואר 2023, השיעור המרבי של ההוצאות הישירות שבאפשרותו של משקיע מוסדי לגבות בכל שנה קלנדרית, יקבע על ידי המשקיע המוסדי עבור כל מסלול השקעה בניהולו, ויפורסם באתר האינטרנט שלו. כמו כן, נקבע כי בחלק ממסלולי ההשקעה, ניתן יהיה לגבות הוצאות ישירות מצומצמות יותר (מסלולי השקעה סחירים ועוקבי מדדים).

בנוסף, במסגרת התקנות נקבע כי גוף מוסדי יידע אדם המעוניין להצטרף לקופת גמל, כי בנוסף לדמי הניהול, ייגבו הוצאות ישירות, וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת בנכסי הקופה ואת העלות הכוללת הצפויה אותה יישא אדם בשנה העוקבת בשל דמי ניהול והוצאות ישירות יחד. במסגרת התקנות נקבע כי בכל מקום בו קיימת חובה על פי דין להציג לעמית את דמי הניהול, תוצג לו גם העלות השנתית הצפויה בהתאם להוראות הממונה. ביום 1 במרס 2023, פורסמה טיוטת חוזר ממונה שמטרתה לקבוע הוראות להצגת העלות השנתית הצפויה כמפורט לעיל.

3.1.2 חוזרים

3.1.2.1 ביום 28 בספטמבר 2022 פורסם חוזר שעניינו מסלולי השקעה בקופות גמל - תיקון, הקובע כללים לעניין

מסלולי השקעה שגוף מוסדי רשאי לנהל בקופות גמל ובפוליסות ביטוח חיים שאינן קופות ביטוח שבניהולו. בין היתר, נקבעה רשימה של מסלולי השקעה מתמחים שניתן לנהל במוצרי חיסכון, ובכלל זה מסלולי השקעה בניהול אקטיבי (בדמי ניהול קבועים או משתנים), מסלולי השקעה המתמחים בנכסים סחירים, מסלולי השקעה המתמחים בעוקבי מדדים ומסלולי השקעה המנוהלים בהתאם לכללי אמונה או קיימות. בנוסף, במסגרת החוזר נקבע כי, גופים המוסדיים יחויבו להציע מסלול השקעה משולב סחיר ומסלול השקעה עוקב מדדים גמיש בקופות הגמל למעט קרבן השתלמות וקופות גמל להשקעה. כמו כן, תקופת ההשקעה במסלול השקעה כספי תוגבל לתקופה של עד שנתיים, לאחריה הכספים יועברו למסלול השקעה אחר או שישארו במסלול הכספי, בהתאם לבחירת העמית.

ביום 22 בנובמבר 2022 פורסמה טיוטת חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל - תיקון, הטייטה מציעה כי כניסתן של הוראות החוזר לתוקף תחול מיום 1 בינואר 2024, למעט ההוראות המחייבות ניהול מסלול השקעה משולב סחיר ומסלול השקעה עוקב מדדים, וכן מתן אפשרות לגוף מוסדי להקים מסלולי השקעה קיימות וסביבתי אשר תחלנה מיום 1 בינואר 2023.

3.1.2.2 ביום 29 באוגוסט 2022 פורסם חוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל - תיקון, הקובע שיש להחריג את

תחולת החוזר על קופת גמל שההצטרפות אליה מוגבלת בתקנון לציבור מסוים בלבד ושדמי הניהול הנגבים ממנה אינם לפי הוצאות בפועל בהתקיים תנאים מסויימים, בין היתר שיעור דמי הניהול המשוקללים המקסימליים שהקופה רשאית לגבות אינו עולה על דמי הניהול הממוצעים שנגבים בקופות לאותה מטרה, ואשר נכון לסוף השנה הקלנדרית שקדמה למועד מסירת ההודעה לממונה, נגבים בהן דמי ניהול לפי הוצאות בפועל, הממונה לא הודיע על התנגדותו לקביעת הקופה כקופת ברירת מחדל בתקופה האמורה. דמי הניהול המקסימליים לא יחולו לגבי עמיתים שחדלו להיות חברים בסקטור טרם מועד מסירת ההודעה.

בהמשך לכך, הממונה נתן את אישורו לזכייתה של החברה במכרז.

כאמור החברה תשמש קרבן התשלמות ברירת מחדל של עמיתי קחצ"ק והכל כמפורט בסעיף.

בפועל יוצא מכך, כי מיום חתימת הסכם עם חבר, החברה תשמש כחברת ברירת מחדל של עמיתי חבר.

3.1.2.3 ביום 30 במרץ 2022 פורסם נוהל איתור עמיתים ומוטבים - תיקון, במסגרת התיקון נדחה מועד העברת

מידע בדבר קיומם של כספים של עמיתים שהקשר עימם נותק ושל עמיתים שנפטרו לאפוטרופוס הראשי בשנתיים, כך שיחול החל מהרבעון העוקב לרבעון בו עברו 11 שנים מיום ניתוק הקשר.

3.1.2.4 ביום 8 בפברואר 2022 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - עדכון,

המשנה את מועדי התחילה של חלק מהוראות החוזר המקורי. בהתאם לחוזר המעודכן, הוראות הנוגעות לחובה לסליקה כספית במסלוקה פנסיונית יכנסו לתוקף בחודש פברואר 2024. הוראות בנושא העברת מידע הנוגע להשוואת התשואה בין קופות גמל במקרה של איחור בהעברת כספים, נדחו לחודש מאי 2022. כמו כן, הוראות הנוגעות לעניין הגבלה של הפקדות מעסיקים באמצעות חשבון נאמנות והוראות לעניין כללים להעברת מידע מבעל רישיון לגוף מוסדי ולמעסיק, נדחו לשנים 2023 ו-2024 בהתאם לגודל המעסיק.

ביום 2 בינואר 2022 פרסם הממונה חוזרים שעניינם תיקון הוראות החוזרים - בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור; שירות ללקוחות גופים מוסדיים; והסדרת אופן התנהלותם של הגופים המפוקחים במסגרת בירור תלונות ציבור, במסגרתם מסדירים החוזרים את אופן השירות שניתן לאזרחים ותיקים (בני 67 ומעלה) וקובעים הוראות נוספות לעניין קיצור זמני מענה לפניות אזרחים ותיקים בצמתים מרכזיים, וכן מינוי ממונה אזרחים ותיקים.

3.2 חסמי כניסה ויציאה

3.2.1 חסמי כניסה

- קבלת רישיון חברה מנהלת (בהתאם לחוק קופות הגמל ולתקנות ניהול קופות גמל) - על החברה המבקשת לעמוד בדרישות של הון עצמי, מהימנות וניסיון.
- היקף נכסים מנוהלים מינימאלי - דרוש על מנת לכסות את עלויות התפעול של החברה המנהלת.
- הון עצמי מינימאלי שנקבע בדין.
- הון אנושי בעל הכשרה, ידע, ניסיון ורישיונות מתאימים לפעילויות השונות.

3.2.2 חסמי יציאה

- קבלת אישור הממונה להעברת ניהול קופות הגמל לניהול חברות מנהלות אחרות. קבלת האישור כפוף לביצוע העברת הניהול בהתאם לנהלי הממונה ולהוראות הדין.
- קבלת אישור הממונה למיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון של חברה מנהלת.

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

קיימים מספר גורמי הצלחה קריטיים, ביניהם:

- יכולות שיווק ומכירות - לפרטים ראה סעיף 3.6 להלן.
- איכות ניהול ההשקעות - יכולת להשיג תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי השוואה וגופים מתחרים. לפרטים אודות מדיניות ההשקעות, ראה סעיף 0 להלן.
- איכות ניהול סיכונים פיננסיים. לפרטים נוספים אודות גורמי סיכון ראה סעיף 3.11 להלן.
- מצב המשק, שוק ההון, תשואות ורמת התעסוקה. לפרטים ראה סעיף 3 בדוח הדירקטוריון.
- תמהיל ומגוון מוצרים - התאמת סל המוצרים של החברה לטעמי הציבור. לפרטים ראה סעיף 2 לעיל.
- צמיחה הנובעת מגידול בלקוחות חדשים.
- איכות השירות ללקוח (מענה למגוון צרכים).
- יכולת שימור לקוחות - הצלחה בשימור תיק לקוח.
- שיעור דמי ניהול. לפרטים ראה סעיף 2.9.2 לעיל.
- מיתוג ופרסום.
- הוראות הרגולציה בקשר עם מאפייני וסוגי המוצרים בתחום. לפרטים ראה סעיף 3 לעיל.

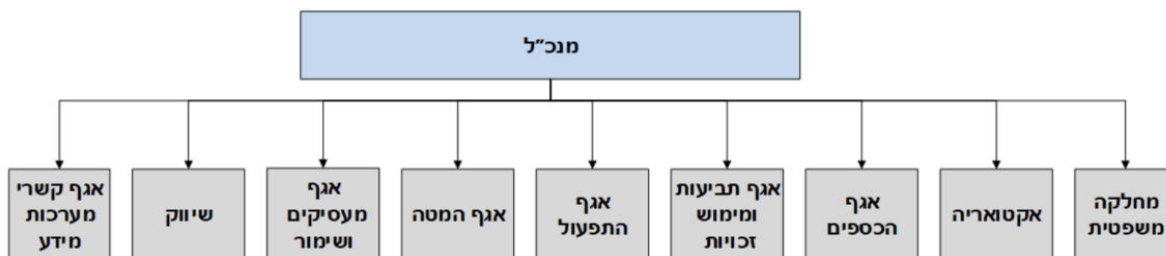
3.4 השקעות

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעה הכללית של החברה, במסגרתה נקבע, בין היתר מדרג הסמכויות בקבלת החלטות בין חטיבת ההשקעות, ועדות השקעות וועדת אשראי והדירקטוריון. חטיבת ההשקעות של הראל ביטוח מבצעת את פעילות ההשקעות עבור גופי החיסכון ארוך הטווח - ביטוח, פנסיה וגמל ועבור תיקי הנוסטרו של חברות הביטוח והחברות המנהלות בקבוצה. השקעות הגופים המוסדיים בקבוצה, כגופים, בין היתר לחוק הפיקוח ו/או לחוק קופות גמל, והתקנות שמכוחם, קודקס הרגולציה וחוזרי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

3.5 הון אנושי

בהתאם לפירוט בסעיף 3.12 החברה מקבלת את רוב שירותיה מהראל פנסיה וגמל ולפיכך הפירוט להלן מתייחס לחברת הראל פנסיה וגמל. העובדים מועסקים במישרין על ידי הראל ביטוח או חברות אחרות בקבוצה. לכן, הכוונה במונח עובדים הינה למעשה לעובדים שמועסקים כאמור לעיל ואשר מספקים את מירב שירותיהם לחברה ולחברות המנהלות האחרות של הפנסיה והגמל בקבוצה.

תיאור המבנה הארגוני נכון ליום 31.12.2022 :

הנהלות החברה והקבוצה מאמינות, כי עובדיהן הינם הנכס האסטרטגי העיקרי שלהן. למרות גודלה של הקבוצה, הנהלות החברה והקבוצה עושות כל שביכולתן על מנת להקנות בקרב עובדיהן אווירה של חברה משפחתית. החברה והקבוצה משקיעות רבות בהון האנושי שלהן ודואגות ליצירת בית חם לעובדיהן.

בסוף שנת 2022 הועסקו 338 עובדים לעומת כ-334 עובדים בסוף שנת 2021. לחברה אין תלות בעובד מסוים. העובדים אינם מחולקים לפי תחומי פעילות. כמו כן, נכון למועד הדוח, לא צפויים קיצוצים במצבת העובדים. כל העובדים מועסקים על בסיס הסכם עבודה אישי לתקופה בלתי קצובה ולא בהסכמי עבודה קיבוציים. משכורתו של כל עובד נקבעת בהסכם ההעסקה האישי שלו.

תנאי ההתקשרות עם העובדים

התגמול על-פי הסכמי ההעסקה הינו, בעיקרו, על בסיס משכורת קבועה ובתפקידי השיווק והשימור קיים, לעיתים, רכיב של תגמול על בסיס הצלחה. בתחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים שכן חלק מהעובדים נקבע כשכר בסיס בתוספת תגמול הנגזר מפעילות תחום עיסוקם. בהתאם להסכמי ההעסקה, העובדים זכאים לביטוח פנסיוני, במסלול שנבחר על ידם (ביטוח, קרן פנסיה, שילוב של ביטוח ופנסיה וכיוצ"ב). בנוסף, מרבית העובדים זכאים לכך שהחברה תפריש עבורם לקרן השתלמות. תקופת ההודעה המוקדמת בפטורים או התפטרות אינה עולה בדרך כלל על 30 ימים, אולם ביחס להנהלה הבכירה נקבעה תקופת הודעה מוקדמת ארוכה יותר.

הסכם העבודה האישי קובע, בין היתר, את מספר ימי החופשה להם זכאי כל עובד (בכל מקרה, מספר הימים אינו פחות מהמינימום הקבוע בחוק). העובדים זכאים לתנאים סוציאליים נוספים, בהתאם לחוק הישראלי: דמי הבראה וחופשת מחלה.

בנוסף לתנאים המפורטים לעיל, עובדי הקבוצה נהנים ממספר הטבות נוספות: (1) ביטוח בריאות קולקטיבי לעובדי הקבוצה, ללא תשלום פרמיה (העובד משלם רק את המס בגין שווי ההטבה); (2) אפשרות לצרף לביטוח הבריאות הקולקטיבי את בני משפחתו של העובד; (3) ביטוח שיניים קולקטיבי לעובדי הקבוצה (לעובד ובני משפחתו) במימון העובד; (4) דמי ניהול מופחתים בקרן הפנסיה בהראל (לעובד ובני משפחתו).

עובדים בכירים זכאים לשכר בסיס בתוספת תנאים נלווים כגון רכב צמוד, חזר הוצאות, אש"ל וכד', ובנוסף זכאים לבונוס שנתי, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בנוגע לתגמול נושאי משרה בכירה ולנושאי משרה שעוסקים בתחום ניהול ההשקעות כמפורט בסעיף 4.3 להלן.

הדרכות לעובדים

הראל ביטוח מפעילה עבור החברות בקבוצה מערך הדרכה המקיים תכניות הדרכה חוצות ארגון לצד פתרונות למידה מותאמים לצרכי היחידות העסקיות. מדי שנה נקבעת על-ידי הראל ביטוח תכנית הדרכה שנתית, הנגזרת מתכניות העבודה ומן היעדים העסקיים שהתווה הנהלת החברה. תכנית זו כוללת פעילויות למידה לפיתוח העובדים בתחומים, כגון: היכרות עם מוצרים חדשים, הוראות רגולטוריות בתחומים השונים, התמצאות בתהליכי עבודה חדשים/משתנים, הדרכות לשימוש במערכות ליבה, סדנאות לשיפור מיומנויות הנדרשות לביצוע התפקיד, סדנאות לפיתוח מנהלים וכד'. בנוסף מבוצע פיתוח כלים להכשרה ולחניכת עובדים חדשים, הכוללים לומדות וקורסים להגברת אוריינטציה עם הארגון.

במקביל לפעילויות ההדרכה הנגזרות מצרכים עסקיים כאמור, מקיימת החברה פעילויות רוחב המוצעות לעובדים לטובת העשרה ולפיתוח אישי. כמו כן, הראל ביטוח מקיימת שיתופי פעולה עם מכללות ועם מוסדות אקדמיים לצורך הכשרת עובדים במסגרת קורסים והשתלמויות בתחום הביטוח וכן לימודי BA בביטוח בנוסף, מוצעים לעובדים קורסי העשרה ופיתוח בשיתוף עם אוניברסיטת רייכמן.

בעקבות משבר הקורונה העולמי, הותאם מערך הלמידה הארגוני לשם מתן מענה מהיר לאתגרים החדשים. בתוך כך נערכו המרות של הכשרות פרונטליות למרחב הווירטואלי, התקיימו סדנאות להכשרת עובדים ומנהלים ללמידה ולהדרכה און ליין והוגברו פתרונות למידה דיגיטליים המאפשרים למידה מרחוק. כמו כן, נערכה התאמה בתכנים ובשיטות ההדרכה של תכניות ארגוניות לפיתוח אישי.

קוד אתי לעובדי הקבוצה

הנהלת הקבוצה דוגלת בתרבות עסקית נאותה של עובדיה ומנהליה (כולל דירקטורים) במסגרת מילוי תפקידם בחברה. בהתאם לכך אימצה החברה קוד אתי. כל עובד המתקבל לחברה מאשר בחתימתו, כי קרא את הקוד האתי וכי הוא מתחייב לפעול לפיו.

3.6 שיווק והפצה

חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, מסדיר את נושא השיווק וההפצה של מוצרים פנסיוניים. בהתאם לחוק, הגופים שיעסקו בהפצה ושיווק של מוצרים פנסיוניים יהיו: (א) סוכני ביטוח פנסיוני - סוכני ביטוח בענף ביטוח פנסיוני; (ב) סוכני שיווק פנסיוני - עובדים של גופים מוסדיים לגבי מוצרים פנסיוניים של הגוף המוסדי; (ג) יועצים פנסיוניים - בעיקר התאגידים הבנקאיים.

הייעוץ והמשווק יהיו רשאים לבצע עסקה במוצר פנסיוני. ההבחנה בין יועץ למשווק הינה קיומה או היעדר קיומה של "זיקה" למוצר פנסיוני. לאור הבחנה זו נקבע, כי סוכנות ביטוח המוחזקת על-ידי גוף מוסדי אינה רשאית לעסוק בייעוץ פנסיוני אלא בשיווק פנסיוני. בהתאם לכך, על כלל סוכנויות הביטוח בקבוצה ועובדי הקבוצה, אשר יעסקו בשיווק מוצרים פנסיוניים, יחולו החובות המוטלות מכוח חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני על משווק פנסיוני.

הקופה הינה קופה יעודית למשרתי צבא הקבע ויכולים להצטרף אליה רק משרתי צבא הקבע וגמלאי צבא הקבע. בעקבות תיקון תקנון הקופה החל מחודש אוקטובר 2013 יכולים להצטרף לקופה גם בני זוג של עמיתי חבר. לאור כך ערוץ ההפצה העיקרי של החברה הינו באמצעות הפצה ישירה.

כמו כן, בהתאם להוראות הסכם רכישת מניות החברה, הראל ביטוח התחייבה שלא לחתום על הסכמי הפצה עם סוכנים פנסיוניים או עם יועצים פנסיוניים, אלא בכפוף לקבלת אישור חבר. נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי הפצה עם סוכנים פנסיוניים או עם יועצים פנסיוניים כאמור.

3.7 ספקים ונותני שירותים

החברות המנהלות בקבוצה קשורות ביניהן בהסכמים למתן שירותי תפעול שונים, תוך ניצול יתרון לגודל של חלק מן החברות המנהלות. בנוסף, הראל ביטוח מעניקה שירותים לחברות המנהלות, בעיקר בתחום ההשקעות, מערכות מידע, לוגיסטיקה, משאבי אנוש ועוד.

בנוסף, לצורך פעילותה השוטפת החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים. ספקי השירותים הינם, בעיקר, בתחומים הבאים: עו"ד, יועצי מס, בתי דפוס ודיוור לצורך משלוח דברי דואר הנדרשים על-פי דין, שירותי מחשוב, באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הראל השקעות, ובאמצעות חברות נוספות עמן התקשרה הראל המשמר מחשבים בע"מ.

בנוסף, קיים לחברה הסכם בנוגע לשירותי ברוקראז' - החברה משתמשת בשירותי המסחר של מספר רב של חברי בורסה. הבחירה אצל איזה חבר בורסה לבצע את הפעילות נעשית על בסיס מספר פרמטרים ובהם: איכות הביצוע, עלות הפעולה, איכות המחקר, רעיונות ההשקעה שמציע הברוקר ואיכות ההצעה לפעולה הסטנדרטית). בכדי ליהנות מהיתרונות לגודל שיש לפעילות כלל הגופים בקבוצת הראל, הוחל בשנת 2007 בביצוע של הליך תחרותי משותף לשירותי ברוקראז' לכל גופי החיסכון ארוך הטווח בקבוצת הראל. במסגרת זאת נעשתה פניה למרבית הבנקים והברוקרים הפעילים בישראל, התקבלו מהם הצעות מחיר ונחתמו הסכמי ברוקראז' בהתאם להצעות שהתקבלו.

לחברות אין תלות במי מספקי השירותים. לגבי מרבית השירותים להם זקוקה החברה בתחום הפעילות, החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים, באופן שמאפשר לה גמישות תפעולית. קיומם של ספקים תחליפיים זמינים עבור מרבית השירותים המנויים לעיל מונעת תלות של החברה בספק זה או אחר.

3.8 רכוש קבוע

משרדים ונכסי מקרקעין

משרדיה הראשיים של הקבוצה ממוקמים ב"בית הראל" וב"בית המ.א.ה", הנמצאים במתחם הבורסה על גבול רמת-גן תל-אביב. כמו כן לקבוצה משרדים (בנכסי מקרקעין אשר בבעלותה ובבעלות חברות בנות בבעלות מלאה שלה) ב"בית הראל" בירושלים, בתל-אביב, בחיפה, בפתח-תקווה (שם גם ממוקם מרכז לוגיסטי של חברות הביטוח בקבוצה), ובמקומות נוספים ברחבי הארץ.

מערכות המיכון וניהול המידע

הראל המשמר מחשבים בע"מ, חברה בת של חברת השקעות, אחראית על מתן שרותי המיכון השונים לרוב חברות הקבוצה, והיא אשר מפעילה במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה לצורך שרותי המחשוב אותם היא מספקת לחברות הקבוצה.

הקבוצה והחברה רואה חשיבות רבה ביכולת הטכנולוגית שלה, כך שתוכל לתמוך ביעדי הקבוצה, והיא שמה לעצמה מטרה להוביל את השימוש במערכות מתקדמות בתחומי פעילותה השונים.

3.9 עונתיות

ענף ניהול קופות הגמל מתאפיין בעונתיות מסוימת, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים לקרנות השתלמות ולקופות גמל (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה.

להלן הצגה רבעונית של דמי הגמולים והפדיונות בקרבן בשנת הדוח ובשנה שקדמה לה:

ינואר - מרס		אפריל - יוני		יולי - ספטמבר		אוקטובר - דצמבר		נתונים באלפי ש"ח
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
138,182	135,131	133,604	129,662	134,091	130,002	137,040	134,923	דמי גמולים
74,146	104,493	67,691	80,907	55,845	84,656	65,843	113,180	פדיונות

3.10 נכסים בלתי מוחשיים

החברה משתמשת לצורך פעילותה בלוגו, שלא נרשם כסימן מסחרי. בנוסף משתמשת החברה במוניטין שנצבר במהלך השנים.

החברה הינה בעלת רישיון שימוש (באופן ישיר או באמצעות הראל המשמר מחשבים בע"מ), שאמונה על פעילות המחשוב של החברות בקבוצת הראל) בתוכנות שונות, המשמשות לפעילותה ע"פ הפירוט הבא:

- מערכת "מניפה" - מערכת לניהול זכויות עמיתים.
- מערכת "בנפיט" - מערכת CRM לטיפול בלקוחות החברה (שירות, שימור, שיווק).
- מערכת "סאפ" - מערכת ERP כוללת, המשמשת בעיקר לניהול הנהלת חשבונות.
- מערכת דנאל - מערכת ניהול נכסים.
- מערכת דימות - ארכיון ממוחשב וניהול תורי עבודה.
- מערכת ניוד - ניהול תהליך העברות (פנימה והחוצה).
- מערכת קופה - תהליך קליטה ופיזור כספים.
- מערכת נפטרים - מערכת שמטפלת בנושא איתור מוטבים ונפטרים.

בשל ההיקף הגדול של פעילות החברה וכמות הלקוחות הגדולה, שמהם נגזרת כמות גדולה של פניות, ולנוכח החובות הרבות המוטלות על החברה מכוח הוראות רגולטוריות, ישנה חשיבות רבה לקיומן של מערכות ותוכנות מחשוב מתקדמות לטובת מענה ללקוחות. החברה עושה שימוש במספר מאגרי מידע בהם נשמר מידע אודות עמיתי הקרבן. כמו כן, חלקן מן המאגרים מוחזקים בנוסף על ידי צדדים שלישיים אשר נותנים לחברה שירותי תפעול וניהול זכויות עמיתים ביחס לקרבן. מאגרים אלו מאפשרים לחברה, בין היתר, תמחור נכון יותר של המוצרים ומאפשרים טיפול טוב יותר בלקוחותיה.

3.11 גורמי סיכון

להלן גורמי סיכון המשפיעים על רווחיות החברה ויציבותה וכן גורמי סיכון במוצרים שבניהולה של החברה בעלי השלכה מהותית על תוצאות החברה:

סוג הסיכון	גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון על החברה המנהלת			דרכי התמודדות
		השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	
סיכוני מאקרו	סיכוני שוק		✓		ראה ביאור 17 ניהול סיכונים סעיף ב' - תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים בדוח הכספי של החברה
	האטה כלכלית בישראל	✓			
	סיכוני אשראי			✓	
סיכונים ענפיים	שינויים רגולטוריים	✓			
	ניוד החיסכון הפנסיוני/ סיכון ביטולים	✓			
	סיכונים אסטרטגיים	✓			
	סיכון נזילות			✓	
	תקדימים משפטיים		✓		
סיכונים מיוחדים לחברה המנהלת	סיכונים תפעוליים		✓		
	סיכוני סייבר ואבטחת מידע	✓			
	סיכוני טכנולוגיות מידע	✓			
	תובענות ייצוגיות והליכים משפטיים מהותיים	✓			
	סיכון ציות		✓		
	סיכון מוניטין		✓		
	סיכונים של הקופות בעלי השפעה מהותית על החברה	סיכוני השקעות	✓		

3.12 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

הסכם בין הראל השקעות לבין החברה

על פי הסכם בין החברה להראל השקעות, משלמת החברה סך של 3% מדמי הניהול שגובה החברה מקופות הגמל שבניהולה, וזאת בתמורה לשירותי ניהול וייעוץ בתחומי שיווק פיננסיים, תכנון עסקי, השתתפות בדירקטוריונים ותחומי ניהול נוספים. תוקף ההסכם מיום 1 בינואר 2009, והוא ניתן לביטול בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

הסכם בין הראל פנסיה וגמל לבין החברה

לחברה הסכם עם הראל פנסיה וגמל (לשעבר הראל גמל והשתלמות בע"מ) בדבר קבלת שירותי תפעול וניהול. עם מיזוג "הראל גמל והשתלמות בע"מ" לתוך "הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ" (היום הראל פנסיה וגמל), קיבלה על עצמה הראל פנסיה וגמל את הזכויות וההתחייבויות של "הראל גמל והשתלמות בע"מ" על פי הסכם זה.

שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי מחשוב, ניהול סיכונים, ניהול השקעות וביטוח דירקטוריים. מטרתו של הסכם זה הינה ליצור שיטת חיוב עבור שירותים שונים שמעניקה הראל פנסיה וגמל לחברה, תוך שהחברה מנצלת את היתרון לגודל של הראל פנסיה וגמל ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול. בהתאם להוראות הסכם זה, החברה משלמת להראל פנסיה וגמל דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת החברה מהקופה שבניהולה. התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת הראל פנסיה וגמל עבור הקופה שמנוהלת על ידה והחברה לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. בחודש נובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידוש.

הסכם משנת 2008 בין הראל ביטוח לארנון חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ

ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל ביטוח, מאת חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן: "חבר") תמורת סך של 10 מיליון ש"ח, את מלוא הון המניות המונפק של החברה. בהתאם להוראות ההסכם, הראל ביטוח התחייבה, כי דמי הניהול השנתיים, במשך חמש שנים מיום הרכישה, יהיו בשיעור של 0.26% מהצבירות בקרבן. בהסכם נקבע, כי חבר תהיה רשאית, בתום 5 שנים ממועד חתימת ההסכם, להורות להראל ביטוח להעביר את הממכר לצד ג', ללא תמורה, למעט החזר השקעת ההון העצמי המזערי הנדרש.

ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הוארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים.

ביום 30 בינואר 2022 פנתה חבר בהזמנה לקבלת הצעות לרכישת החברה על סך נכסיה וניהולה השוטף בהתאם למפורט בהצעה. כמענה להצעה, הציעה הראל ביטוח להמשיך ולנהל את קרבן ההשתלמות תמורת גביית דמי ניהול שנתיים מעמיתי חבר ובני זוגם בשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרבן. במהלך חודש מאי 2022 הודיעה חבר להראל ביטוח על זכייתה במכרז כך שהקרבן שבניהול החברה תשמש כקרבן ברירת מחדל בדמי הניהול האמורים החל מיום ה-1 בינואר 2023. תוקף ההסכם הינו לחמש שנים. דמי הניהול האמורים יהיו בתוקף לתקופה של חמש שנים.

3.13 תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה

כחלק מתפיסתה בדבר חשיבות השירות ללקוחות החברה ולנוכח השינויים הרגולטוריים, כפי שפורטו לעיל, תמשיך החברה להשקיע במערכות המיכון ובמתן מענה דיגיטאלי כדי לשפר את השירות הניתן לגורמים אלה ועל מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות החלות עליה.

בכלל זה תוסיף החברה להשקיע בהרחבת מעגל המשתמשים בכלים הדיגיטליים שהיא מספקת בקרב העמיתים והמעסיקים ולפעול להעניק להם שירות טוב יותר ורחב יותר באמצעות אתר החברה.

לעניין המשך ההתעצמות של התהליכים הדיגיטאליים כחלק מתפיסת השירות והשיווק של החברה ראה סעיף 2.6.

במהלך השנה הקרובה צפויה החברה להשלים את השלב האחרון ביישום תקנות התשלומים לקופות גמל.

החברה ממשיכה ליישם את תכנית האכיפה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה בהתאם להוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011.

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי

4.1 הדירקטורים של החברה המנהלת

שם :	ניר כהן
מספר ת.ז. :	27969484
תאריך לידה :	17.3.1971
מען להמצאת כתבי בי-דין :	רח' יהלום 94, מודיעין-מכבים
נתינות :	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון :	לא
דירקטור בלתי תלוי :	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית :	לא
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין :	יו"ר דירקטוריון הראל פנסיה וגמל בע"מ, יו"ר דירקטוריון החברה ומנכ"ל הראל ביטוח.
מועד תחילת כהונה :	18.5.2022
השכלה :	תואר ראשון בכלכלה וניהול מהמוסד האקדמאי המכללה למנהל, תואר שני בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים
עיסוקים בחמש שנים אחרונות :	משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת מטה בהראל ביטוח, יו"ר דירקטוריון לעתיד ודירקטור בחברות מקבוצת הראל.
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא.

שם:	מירי לנט שריר
מספר ת.ז.:	54075239
תאריך לידה:	28.8.1956
מען להמצאת כתבי בי-דין:	אפרים קציר 2, הוד השרון
נתינות:	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון:	כן ועדת ביקורת וועדת תגמול
דירקטור בלתי תלוי:	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן
האם עובד של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:	לא.
מועד תחילת כהונה:	7.4.2022

השכלה: תואר ראשון בכלכלה בהצטיינות, ותואר שני במנהל עסקים עם התמחות במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב

עיסוקים בחמש שנים אחרונות: דירקטורית בלתי תלויה בחברה, דירקטורית חיצונית בהראל השקעות (עד 12/2020), דירקטורית בלתי תלויה בהראל ביטוח, פנסיה וגמל ולעתיד, דירקטורית באינטרגאמא חברה להשקעות בע"מ (עד 10/2020), דירקטורית במגה אור החזקות בע"מ (עד 11/2021).

האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

דירקטוריון החברה קבע, כי מירי לנט שריר הינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתה וניסיונה המקצועיים.

ליאורה קבורס הדר	שם:
55600159	מספר ת.ז.:
18.12.1958	תאריך לידה:
האשל 8 א', הרצליה	מען להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית	נתינות:
לא	חברות בוועדת דירקטוריון:
לא	דירקטורית בלתי תלויה:
כן	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית:
לא	האם עובדת של התאגיד, חברה בת חברה קשורה או של בעל ענין:
19.11.2007	מועד תחילת כהונה:
בוגרת הפקולטה למשפטים (LLB) באוניברסיטה העברית בירושלים.	השכלה:
דירקטורית בהראל פנסיה וגמל בע"מ, דירקטורית בהראל ביטוח, דירקטורית בחברה, דירקטורית בענטל חברה לניהול וסחר בע"מ.	עיסוקים בחמש שנים אחרונות:
לא	האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:
מרים מילה	שם:
3419488	מספר ת.ז.:
17.2.1942	תאריך לידה:
רחוב כרמל 31, ראש העין	מען להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית	נתינות:
חברת ועדת ביקורת והעדה לניהול סיכונים.	חברות בוועדת דירקטוריון:
לא	דירקטורית בלתי תלויה:
לא	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית:
לא	האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:
19.11.2007	מועד תחילת כהונה:
ניהול בביטוח, אוניברסיטת תל-אביב.	השכלה:
דירקטורית בהראל פנסיה וגמל בע"מ, דירקטורית בהראל ביטוח (עד 3/2021), דירקטורית בחברה, דירקטורית בלעתיד, דירקטורית בחברת אי.אם.איי - עוזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ, דירקטורית בקרון מ.א.ה מיסודם של מרגוט וארנסט המבורגר (חל"צ).	עיסוקים בחמש שנים אחרונות:
לא	האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:

שם :	אופיר רוטשילד
מספר ת.ז.:	031837990
תאריך לידה :	12.12.1974
מען להמצאת כתבי בי-דין :	רחל 1א, גבעתיים
נתינות :	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון :	כן. ועדת איתור
דירקטור בלתי תלוי :	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית :	כן
האם עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או בעל עניין :	כן. יועץ משפטי להראל פיננסים אחזקות בע"מ וחברותיה הבנות, דירקטור בקחצ"ק.
מועד תחילת כהונה :	2.8.2021 (מכהן בקבוצת הראל משנת 2007)
השכלה :	תואר ראשון במשפטים (L.L.B) וכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר שני (M.A) בהיסטוריה ופילוסופיה של מדעים והרעיונות מאוניברסיטת תל אביב.
עיסוקים בחמש שנים אחרונות :	יועמ"ש של החברה, תחת חטיבת חיסכון ארוך טווח בהראל ביטוח; מנהל מטה חטיבת חיסכון ארוך טווח (עד שנת 2020); מנהל אגף ביטוח חיים בהראל ביטוח.
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד :	לא
דירקטוריון החברה קבע, כי אופיר רוטשילד הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.	

שם :	נורית אחיטוב
מספר ת.ז.:	008198656
תאריך לידה :	9.9.1944
מען להמצאת כתבי בי-דין :	דרזנר 33 תל-אביב
נתינות :	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון :	כן. ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים וועדת איתור.
דירקטורית בלתי תלויה :	כן
האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין :	לא
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית :	לא
מועד תחילת כהונה :	1.4.2019
השכלה :	תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

דירקטורית בלתי תלויה בהראל פנסיה וגמל בע"מ, דירקטורית בלתי תלויה בחברה, דירקטורית בלתי תלויה בלעתיד, חברת ועד מנהל בעמותת "והזרת" - המועצה הלאומית לקידום מעמד הזקן, יו"ר ועדת השגה ויו"ר ועדת ערר במשרד הביטחון, יו"ר ועדות למי"ד לנכי צה"ל ולמשפחות שכולות במשרד הביטחון, אגף השיקום, יו"ר הועדה להעברת זכויות בהתאחדות הכדורגל, חברת ועד מנהל בעמותת "שקיפות בינלאומית".

עיסוקים בחמש שנים אחרונות:

לא האם בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:

שם:	רמי ארמון
מספר ת.ז.:	027943976
תאריך לידה:	14.3.1971
מען להמצאת כתבי בי-דין:	יוני נתניהו 6, גבעת שמואל
נתינות:	ישראלית
חברות בוועדת דירקטוריון:	כן. וועדת ביקורת, וועדת ניהול סיכונים, וועדת איתור וועדת תגמול משותפת של הגופים המוסדיים של קבוצת הראל
דירקטור בלתי תלוי:	כן.
האם עובדת של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא.
בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן.
מועד תחילת כהונה:	7.4.2022
השכלה:	תואר ראשון בכלכלה וניהול מהאוניברסיטה הפתוחה
עיסוקים בחמש שנים אחרונות:	דירקטור בלתי תלוי באינרום תעשיות בנייה בע"מ, דח"צ ויו"ר ועדת ביקורת ותגמול במניף שירותים פיננסיים בע"מ.
האם בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא

דירקטוריון החברה קבע, כי רמי ארמון הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, וזאת לאור השכלתו וניסיונו המקצועיים.

דירקטורים אשר סיימו את כהונתם במהלך תקופת הדוח:

שם:	נטלי משען זכאי
מספר ת.ז.:	031781180
תאריך לידה:	8.9.1974
התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו:	יו"ר דירקטוריון הראל פנסיה וגמל בע"מ יו"ר דירקטוריון החברה ולעתיד; יועצת משפטית, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח ויועצת משפטית של הראל השקעות.
מועד תחילת כהונה:	1.9.2021 (כיהנה בקבוצת הראל משנת 2014)
מועד סיום כהונה:	23.5.2022

אפרים דרור	שם :
071443444	מספר ת.ז. :
24.6.1946	תאריך לידה :
דירקטור בלתי תלוי ויו"ר ועדת ביקורת בחברה ודירקטור בלתי תלוי ויו"ר ועדת ביקורת בהראל פנסיה וגמל בע"מ .	התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו :
1.4.2013	מועד תחילת כהונה :
31.3.2022	מועד סיום כהונה :
יאיר קפלן	שם :
28656007	מספר ת.ז. :
11.8.1971	תאריך לידה :
דירקטור בלתי תלוי בהראל פנסיה וגמל בע"מ, דירקטור בלתי תלוי בחברה וחבר בוועדת המשנה לאשראי של קבוצת הראל	התפקיד שהוא מילא בתאגיד, חברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו :
18.5.2020	מועד תחילת כהונה :
31.3.2021	מועד סיום כהונה :

4.2 נושאי משרה

דודי לידנר	שם :
029423381	מספר תעודת זהות :
19.8.1972	תאריך לידה :
17.1.2010	תאריך תחילת כהונה :
מנכ"ל בחברה, מנכ"ל הראל פנסיה וגמל בע"מ ומנכ"ל לעתיד.	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בן משפחה של נושא משרה בכירה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
תואר ראשון ושני בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.	השכלה :
מנכ"ל בהראל גמל והשתלמות בע"מ (עד ליום 5.10.2016).	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :
רם גבל	שם :
024960593	מספר תעודת זהות :
12.3.1970	תאריך לידה :
23.6.2008	תאריך תחילת כהונה :
סמנכ"ל כספים בחברה ובחברות הראל פנסיה וגמל בע"מ ולעתיד, חבר ועדת השקעות נוסטרו.	התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :
לא	האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :
תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל ובעל רישיון רואה חשבון.	השכלה :
סמנכ"ל כספים בהראל פנסיה וגמל בע"מ ולעתיד.	עיסוקים בחמש השנים האחרונות :

<p>אילנה בטאש רישרד</p> <p>313969347</p> <p>6.4.1989</p> <p>16.2.2020</p> <p>יועצת משפטית, סמנכ"ל, יועצת משפטית של חברות נוספות בחטיבת חסכון ארוך טווח בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון במשפטים באוניברסיטה העברית.</p> <p>עורכת דין במחלקה המשפטית של החטיבה לחיסכון ארוך טווח.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>יונית שוויד</p> <p>025386392</p> <p>29.8.1973</p> <p>1.9.2012</p> <p>סמנכ"ל ומנהלת מטה בחברה, בהראל פנסיה וגמל בע"מ ובלעתיד.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון בניהול וביטוח במסלול האקדמי של המכללה לביטוח, MBA במנהל עסקים, התמחות בשיווק.</p> <p>סמנכ"ל ומנהלת מטה בהראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ, במנוף חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>מירב יצחקוב</p> <p>301138251</p> <p>8.9.1987</p> <p>1.11.2021</p> <p>סמנכ"ל תפעול בחברה, ובחברות הראל פנסיה וגמל בע"מ ולעתיד.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון ושני במנהל עסקים.</p> <p>סגנית מנהלת התפעול ומנהלת צוות בתחום מימוש זכויות פנסיה וגמל</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>חנית בורה</p> <p>039344437</p> <p>23.3.1984</p> <p>5.2019</p> <p>סמנכ"ל, מנהלת אגף תביעות ומימוש זכויות בחברה ובחברות הראל פנסיה וגמל בע"מ ולעתיד.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן ותואר שני בלימודי משפט מאוניברסיטת בר אילן.</p> <p>מנהלת מח' מידע והתקשרות עסקית בחברה, בהראל פנסיה וגמל ובלעתיד.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	--

<p>סמי בבקוב</p> <p>58378985</p> <p>10.9.1963</p> <p>2007</p> <p>מנהל תחום השקעות בקבוצת הראל, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל ביטוח (החל מיום 1.12.2016).</p> <p>לא</p> <p>מוסמך מנהל עסקים אוניברסיטת בר אילן. בוגר כלכלה אוניברסיטת תל אביב.</p> <p>מנהל תחום השקעות בקבוצת הראל, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות - הראל חברה לביטוח בע"מ</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
---	---

<p>אפרת אולברג - גרטל</p> <p>28727600</p> <p>30.6.1971</p> <p>1.12.2006</p> <p>ממונה על פניות הציבור בחברה ובחברות בקבוצת הראל.</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב.</p> <p>ממונה על פניות הציבור, ממונה על מניעת הטרדה מינית, ממונת אכיפת הקוד האתי בחברה ובחברות בקבוצת הראל.</p>	<p>שם :</p> <p>מספר תעודת זהות :</p> <p>תאריך לידה :</p> <p>תאריך תחילת כהונה :</p> <p>התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :</p> <p>השכלה :</p> <p>עיסוקים בחמש השנים האחרונות :</p>
--	---

שם :	אדוה ענבר
מספר תעודת זהות :	22167530
תאריך לידה :	23.2.1966
תאריך תחילת כהונה :	1.1.2008
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנהלת הסיכונים בחברה ובחברות אחרות בקבוצת הראל.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון ושני בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	מנהלת הסיכונים בחברות בקבוצת הראל.

שם :	שי גלילה
מספר תעודת זהות :	031689516
תאריך לידה :	10.11.1978
תאריך תחילת כהונה :	1.10.2021
התפקיד בתאגיד בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנכ"ל הראל משמר המחשבים.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון בהנדסת תוכנה ובמנהל עסקים המרכז האקדמי רופין מידע ושיווק בקריה האקדמית ותואר שני במימון במכללה למנהל.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	סמנכ"ל בכיר בחטיבה הטכנולוגית- קבוצת הראל .

נושאי משרה אשר סיימו את כהונתם נכון למועד פרסום הדוח :

שם :	מיטל בישץ
מספר תעודת זהות :	28017226
תאריך לידה :	26.10.1970
תאריך תחילת כהונה :	1.1.2010
התפקיד בתאגיד, בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו :	מנהלת אגף פרט בחטיבה לחיסכון ארוך טווח.
האם בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר בתאגיד או בבעל עניין בו :	לא
השכלה :	תואר ראשון בכלכלה וניהול, תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, בעל רישיון לשיווק פנסיוני.
עיסוקים בחמש השנים האחרונות :	מנהלת שימור וערוצי שיווק בחברה (עד פברואר 2017).
מועד סיום הכהונה :	1.1.2023

4.3 מדיניות תגמול בחברה מנהלת

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הראל השקעות והשינויים הרגולטוריים שחלו בנושא התגמול, ביום 12 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות, לאחר שאישרו זאת ועדת התגמול והדירקטוריון של הראל השקעות, את מדיניות התגמול המועדכנת של הראל השקעות ("מדיניות תגמול"). מדיניות התגמול עומדת במגבלות שנקבעו בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק הגבלת השכר").

מדיניות התגמול נועדה לשמש לצורך הנעת המנהלים הבכירים והכוונתם בהתאם ליעדי החברה ותכניתה האסטרטגית, מתוך דגש על הגברת התחרותיות בגיוס ובשימור כוח אדם איכותי בתפקידי ניהול בכירים בקבוצה. כל זאת, במטרה ליצור ערך כלכלי ארוך טווח לחברה ולבעלי מניותיה. מדיניות התגמול נערכה בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה ואופי פעילותה, בקידום מטרות החברה, האסטרטגיה, תכנית העבודה לטווח הארוך ומדיניות ניהול הסיכונים, וכן בתנאי ההעסקה והמענקים שהיו נהוגים בחברה לנושאי המשרה בשנים קודמות, רמות שכר ותגמול מקובלות בתאגיד ביטוח ופיננסים בישראל ובחברות גדולות אחרות במשק הישראלי, וכן על בסיס שיקולים ארגוניים נוספים.

מדיניות התגמול מתייחסת לסוגים שונים של נושאי משרה, ביניהם גם לאופן התגמול של הדירקטורים.

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה שאינם דירקטורים ובכלל זה ברכיבים הבאים: (א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של הקבוצה, ובהתבסס על קבוצת השוואה שנקבעה; (ב) נקבע כי יישמר פער בין השכר של מנכ"ל הראל השקעות לשכר של יתר נושאי המשרה שכפופים למנכ"ל; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבע כי ניתן לשלם רכיב שכר קבוע שאינו מזכה בתנאים סוציאליים; (ה) נקבעו הוראות לעניין המענקים השנתיים מותני הביצועים, לרבות היקף מקסימאלי של מענקים לגבי המנכ"ל ולגבי נושאי המשרה הכפופים למנכ"ל; (ו) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטור או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ז) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם הראל השקעות; (ח) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימלית של נושאי משרה בהראל השקעות. (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (i) פיצויים, שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% מעבר למתחייב על פי דין, בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים. (ii) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים. (iii) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות. (iv) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות. נקבע, כי התקשרות בהסכם אי תחרות תיעשה במקרים חריגים בלבד ובכפוף לתנאים שנקבעו במדיניות התגמול.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של הראל השקעות. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

במסגרת המענק השנתי תלוי הביצועים, קיים רכיב של שיקול דעת, המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק. סכומו של רכיב זה לא יעלה על 3 משכורות חודשיות וניתן יהיה לשלמו גם במקרה שבו לא יתקיימו תנאי הסף לתשלום המענק מותנה הביצועים.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל, הראל השקעות תכבד הסכמים קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

ביום 6 באוקטובר 2021 אישרה האסיפה הכללית של הראל השקעות תיקון למדיניות התגמול של הראל השקעות לפיו, במקרה של הקצאת אופציות, מחיר המימוש לא יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן. לא חל כל שינוי ביתר הוראות מדיניות התגמול של הראל השקעות כפי שאושרה באוקטובר 2020.

במדיניות התגמול של הראל השקעות נקבע, כי היא תשמש כמדיניות מנחה (אך לא מחייבת) גם בחברות הבנות העיקריות בקבוצה.

מדיניות התגמול של הראל השקעות מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

[#https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx](https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx)

מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל

בנובמבר 2013 אימצו החברות הבנות של הראל השקעות, שהינן גופים מוסדיים (להלן: "הגופים המוסדיים"), מדיניות תגמול המבוססת על מדיניות התגמול של הראל השקעות. מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה עודכנה מספר פעמים לאורך השנים בהתאם להוראות רגולטוריות מעודכנות אשר פורסמו ביום 11 ביולי 2019 לרבות פרסומו של חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים- תיקון" (להלן: "חוזר מדיניות תגמול"), ומשלבים בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק הגבלת השכר ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

להלן עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים:

מדיניות התגמול עוסקת במכלול תנאי ההעסקה של נושאי המשרה ובעלי תפקיד מרכזי ובכלל זה ברכיבים הבאים: (א) התגמול הקבוע שייקבע לגבי כל נושא משרה ובעל תפקיד מרכזי יהיה בהתאם לוותק, הידע, הניסיון, הכישורים שלו והתרומה שלו לתוצאות של החברה, ובהתבסס על קבוצת השוואה שנקבעה; (ב) התגמול יכול שיהיה מורכב ממספר רכיבים עיקריים: שכר קבוע, מענק שנתי מותנה ביצועים, מענק מובטח, מענק הוני, מענקים מיוחדים וכן עלויות שיפוי וביטוח; (ג) נקבעו יחסים מינימאליים בין הרכיבים הקבועים בתנאי ההעסקה לבין סך תנאי ההעסקה; (ד) נקבעו הוראות לעניין הרכב המענק השנתי אשר מורכב מרכיב מבוסס מדידה וכן מרכיב של שיקול דעת המאפשר תוספת של עד 20% מהסכום הנורמטיבי של המענק; (ה) נקבעו הוראות לעניין אפשרות לתשלום של מענקים מיוחדים, שאינם קשורים למענקים השנתיים, וזאת עבור ביצועים יוצאים מן הכלל בפרויקטים ייחודיים. מענקים מיוחדים כאמור מיועדים לנושאי משרה שאינם מנכ"ל, דירקטור או בעל שליטה והם מוגבלים בתקציב בסכום שאינו מהותי; (ו) נקבעו הוראות לעניין מענק הוני, שנועד לעודד המשך עבודת נושאי המשרה וליצור זהות אינטרסים עם החברה; (ז) נקבעו הוראות לעניין ביטוח ושיפוי לנושאי משרה ודירקטורים; (ח) המדיניות כוללת הוראות לעניין אופן הפריסה והדחיה של המענק השנתי וכן הוראות לעניין השבה לחברה של סכומים ששולמו כמענקים שנתיים; (ט) מדיניות התגמול כוללת מגבלת עלות העסקה מקסימלית של נושאי משרה ובעלי תפקיד מרכזי בחברה; (י) נקבעו הוראות לעניין סיום תנאי העסקה, הכוללות התייחסות לרכיבים הבאים: (1) פיצויים- שיהיו בשיעור מקסימאלי של עד 200% (100% מעבר למתחייב על פי דין), בכפוף להשלמת ותק ותנאים נוספים (2) תקופת הודעה מוקדמת שלא תעלה על 6 חודשים (3) מענק הסתגלות של עד 6 משכורות ו- (4) תגמול עבור התחייבות לאי תחרות.

פרטים לגבי המענקים השנתיים: תכנית המענקים השנתיים מותני הביצועים תתחשב במצב הפיננסי של החברה. בהתאם, תשלום המענק השנתי יותנה בהתקיימותם של תנאי הסף המפורטים במדיניות התגמול. כמו כן, על מנת למנוע נטילת סיכונים קצרי טווח, הוגבל היקף המענקים מותני התוצאות, לפי מכפלה של משכורות. בנוסף נקבע, כי המענק השנתי מותנה הביצועים יתבסס, בין היתר, על מדידת ארוכת טווח. לשם כך נקבע במדיניות התגמול, כי המדידה בחלק מהפרמטרים, כפי שייקבע מראש, תיערך הן בגין שנת המענק השוטפת (50%) והן בגין השנתיים שקדמו לה (30% שנה קודמת ו-20% השנה שלפניה).

בנוסף, המדיניות כוללת הוראות גם לעניין תגמול הדירקטורים בחברה וכן תגמול עובדים בחברה שאינם נושאי משרה או בעלי תפקיד מרכזי.

במסגרת מדיניות התגמול נקבעה הוראה, לפיה ככלל החברה תכבד הסכמים ותנאי העסקה קיימים, אפילו במקום שבו הם סוטים ממדיניות התגמול, אלא אם כן נקבעה הוראה מפורשת שונה במדיניות התגמול.

לאור ניסיון צבור עם יישום מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, בחודשים פברואר - מרץ 2023 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים והדירקטוריונים של הגופים המוסדיים עדכונים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים מפורסמת באתר האינטרנט של הראל:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/investor-relations/Pages/remuneration-policy.aspx#מדיניות-תגמול---גופים-מוסדיים-בקבוצת-הראל>

להלן פירוט חמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה:

החלק המיוחס לחברה מתוך קבוצת שליטה (באחוזים)	תגמולים בעבר שירותים (1) (2)					חיקף משרה	פרטי מקבלי התגמולים	
	סה"כ	אחר (4)	תגמול מבוטס מניות (3)	מענק	שכר		תפקיד	שם
53%	1,702	319	266	182	935	100%	מנהל תחום ההשקעות בקבוצה	סמי בבקוב
75%	1,765	136	314	71	1,244	100%	מנכ"ל החברה ומנהל חטיבת חסון ארוך טווח בקבוצה	דודי לידנר
100%	1,223	98	62	2	1,061	100%	סמנכ"ל	מוטי לוי
100%	1,067	87	62	40	878	100%	סמנכ"ל	אריה זהבי
100%	999	61	62	23	853	100%	סמנכ"ל כספים	רם גבל

1. מענקים מובטחים ורכיבי תגמול קבועים אחרים נכללים במסגרת השכר.
2. הנתונים דלעיל אינם כוללים מס שכר שמשולם על-ידי המוסדות הכספיים.
3. ביום 17 באוקטובר 2021 הקצתה הראל השקעות אופציות לעובדי הקבוצה, האופציות תבשלנה בשלוש מנות שוות, בכפוף להמשך העסקתו של הניצע בקבוצה. התוכנית אושרה במסלול מיסוי הוני, לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. מחיר המימוש של כל אופציה למועד ההענקה (מתואם דיבידנדים), הינו 32.9 ש"ח. במועד המימוש תקצה החברה את מניות המימוש לפי מספר אופציות המימוש מוכפל בהפרש שבין מחיר המניה בבורסה במועד המימוש למחיר המימוש מחולק במחיר המניה בבורסה. האופציות כוללות מגבלות הטבה, על פיה ההטבה המקסימלית שתנבע לניצעים ממימוש כל אופציה לא יעלה על 180% ממחיר מניית הראל השקעות במועד כפי שהיה ביום המסחר שקדם למועד הענקה (מחיר מניה מקסימלי של 60.12 ש"ח). השווי ההוגן למועד ההענקה חושב על פי הערכת שווי שהתקבלה ממעריך שווי חיצוני אשר השתמש במודל הבינומי. השווי הממוצע לאופציה אחת הוערך בכ-9.255 ש"ח.
4. הסכום כולל הפרשות בגין דמי הסתגלות ופיצויי פיטורים.

4.4 מבקר פנים

החל מיום 31 במרס 2006, מכהן בתפקיד מבקר הפנים מר שי לוטרבך, רו"ח.

מבקר הפנים אינו מחזיק בניירות ערך של החברה או של גוף קשור אליה וכן אינו בעל קשרים עסקיים מהותיים אחרים מלבד היותו מבקר הפנים של חברות אחרות בקבוצה.

מבקר הפנים אינו עובד החברה ומעניק שירותי ביקורת פנים חיצוניים באמצעות עובדי משרדו. מבקר הפנים של החברה משמש גם כמבקר הפנים של החברות "הראל פנסיה וגמל" ו-" לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ", חברות בתחום הפנסיה והגמל בקבוצה.

היקף הביקורת הפנימית נקבע בתחילת השנה במסגרת אישור תכנית הביקורת. בשנת 2022 בוצעו במסגרת פעילות הפנסיה והגמל בקבוצה 3,250 שעות ביקורת (בשנת 2021 בוצעו 3,190 שעות ביקורת). במסגרת שעות הביקורת שצוינו נכללות שעות ביקורת בגין נושאים רוחביים הרלוונטיים לפעילות הפנסיה והגמל והמבוצעות באופן שוטף על ידי עובדי מערך הביקורת הפנימית בהראל חברה לביטוח בע"מ. היקף שעות ביקורת אלו הסתכמו בשנת 2022 ל-5,040 שעות.

היקף שעות הביקורת נקבע על בסיס תכנית ארבע שנתית שבמסגרתה אמורים להיות מבוקרים כל הנושאים הנוגעים לפעילותה של החברה. בהתאם לתכנית הרב שנתית נקבעת תכנית הביקורת השנתית ובהתאם נקבע היקף השעות הנדרשות לצורך ביצועה.

הצעת תכנית העבודה הרב שנתית של המבקר הפנימי נערכת על ידו תוך התייעצות עם הנהלת החברה, וזאת על מנת שהביקורת תקיף את כל המערך התפעולי שבאחריותם. הצעת התוכנית מוצגת גם למנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של החברה. התכנית כוללת את הנושאים הנבדקים ותדירות בדיקתם ובנוסף בדיקת מעקב אחר תיקון ליקויים שעלו בדוחות ביקורת בתדירות שנתית. מהתכנית הרב שנתית נגזרת הצעה לתכנית העבודה השנתית שמובאת אף היא בפני הגורמים שצוינו לעיל.

הצעת תכנית הביקורת הרב שנתית מוגשת לוועדת הביקורת של החברה, אשר הינה הגורם הן בתכנית הביקורת ומאשר אותה, כמתחייב מסעיף 149 לחוק החברות (או מהוראות המפקח, לפי העניין).

תכנית העבודה נקבעת באופן המאפשר למבקר הפנימי לסטות ממנה, בדרך של הרחבת או הוספת ביקורות, וזאת הן באמצעות קביעת נושאי ביקורת כלליים בתכנית הביקורת, הן בבדיקות אד הוק שנערכות על ידי המבקר הפנימי, והן בהפעלת שיקול דעת תוך עדכון הגורמים הרלוונטיים, כאשר אגב עריכת ביקורת המבקר הפנימי סבור כי יש לבקר נושאים שהתגלו במהלך ביצוע הביקורת.

תגמול והתייחסות הדירקטוריון

תגמול המבקר הפנימי נעשה בדרך של תעריף המורכב מעלות לשעת עבודה, מוכפל במספר השעות שהושקעו בפועל.

לדעת הדירקטוריון, שיטת התגמול של מבקר הפנים, המבוססת על היקף שעות עבודה בפועל, מונעת חשש לפגיעה בשיקול הדעת המקצועי של מבקר הפנים או לפגיעה באי התלות. מסגרת שעות העבודה שמוקדשות לביצוע הביקורת מבוססת על תכנית הביקורת השנתית שמאושרת מראש על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון וכך מובטח, כי עבודת הביקורת תיעשה במלואה ובהיקף שנקבע על ידי הדירקטוריון.

4.5 רואה חשבון מבקר

4.5.1 פרטי רואה חשבון מבקר

שם המשרד : משרד סומך חייקין KPMG.

מועד תחילת כהונה : 31 בינואר 2008.

שם שותף המטפל בחברה : גבי טלי ביסקר אבישר, רו"ח.

4.5.2 גילוי בדבר שכר רואה חשבון מבקר

להלן פירוט השכר לו זכאי רואה החשבון המבקר, באלפי ש"ח (כולל מע"מ), עבור שירותים שניתנו על ידו בשנים 2021-2022 (מייצג חלק המיוחס לחברה משכר טרחה כולל בגין פעילות הגמל בקבוצה):

שנת 2022				
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	שירותים מס מיוחדים	אחר	סה"כ
89	-	-	-	89
שנת 2021				
שירותי ביקורת	שירותים לביקורת	שירותים מס מיוחדים	אחר	סה"כ
83	-	-	-	83

רואה החשבון ציין בחוות דעתו על הדוחות הכספיים של החברה כי "מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 18 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות".

4.6 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

4.6.1 בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

4.6.2 בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

4.7 החלטות החברה

4.7.1 ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בהראל השקעות וביתר חברות בקבוצת הראל המכהנים כיום וכן שיכחנו בחברה ו/או בחברות בקבוצת הראל מעת לעת (לרבות נושאי משרה בהראל השקעות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם).

ועדת התגמול והדירקטוריון אישרו, בהתאם להוראות מדיניות התגמול, את חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים, החל מיום 1 בנובמבר 2022 למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 200 מיליוני דולר ארה"ב. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי כאמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. העלות כאמור אינה מהותית לחברה.

הנימוקים העיקריים של ועדת התגמול והדירקטוריון היו: (א) הפרמיה נקבעה לפי עלות ביטוח המשנה של הראל ביטוח, אליה מועבר הסיכון הביטוחי, ולכן בהגדרה היא משקפת תנאי שוק; (ב) רכישת הפוליסה כאמור הינה לטובת החברה, שכן היא מצמצמת את החשיפה של החברה בשל כתבי השיפוי שניתנו לדירקטורים ולנושאי המשרה והיא מאפשרת לנושאי המשרה למלא את תפקידם כראוי ולטובת החברה, בהתחשב בסיכונים הכרוכים בכך ובאחריות המוטלת עליהם על פי דין; (ג) הפוליסה, מעניקה כיסוי סביר בנסיבות העניין, בהתחשב בגודלה של החברה, היקפי ותחומי פעילותה ותכניותיה העסקיות; (ד) כיסוי ביטוחי כאמור נעשה במהלך העסקים הרגיל של החברה והינו מקובל בחברות ציבוריות בישראל בכלל ובחברות שעיסוקן בתחומי הביטוח והפיננסים בפרט; (ה) רכישת הפוליסה כאמור תואמת את מדיניות התגמול של החברה; (ו) הכיסוי יינתן לכל הדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים בחברות הקבוצה בתנאים זהים, לרבות ביחס לבעלי השליטה וקרוביהם; (ז) ההתקשרות הינה בתנאי שוק ובהתאם לשינויים שחלו בשוק הביטוח ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה.

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול
קופות גמל בע"מ

תאריך: 28 במרס, 2023

על ידי:
ניר כהן, יו"ר הדירקטוריון
דודי ליידנר, מנכ"ל

**קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול
קופות גמל בע"מ**

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי 2
2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת 2
3. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה 3
4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה המנהלת ובסביבתה עסקית 7
5. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה 7
6. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים 7

דוח דירקטוריון

קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדו"ח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדו"ח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", " החברה/הקבוצה צפויה" וכדו', אך ייתכן שמידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

דוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ - 15,486 אלפי ש"ח, לעומת כ- 19,848 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. קיטון של כ- 22% הנובע בעיקר מקיטון בנכסי חוב סחירים.

ההון ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם ב- 14,039 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 14,164 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, קיטון של כ- 0.9%. הקיטון בהון בסך של 125 אלפי ש"ח, נובע מקיטון בקרן הון, שמקורה מנכסים פיננסיים זמניים למכירה, בסך של 881 אלפי ש"ח, אשר קוזז מרווח לשנה בסך 756 אלפי ש"ח.

בשנת 2022 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול בסך של 16,811 אלפי ש"ח, בהשוואה ל- 17,453 אלפי ש"ח בשנת 2021, קיטון של כ- 3.7%. הקיטון בדמי הניהול נובע מקיטון בנכסים הממוצעים של הקרן, כתוצאה מתשואה שלילית בקרן.

לעדכון שיעור דמי הניהול השנתיים לעמיתי חבר ובני זוגם, משיעור של 0.26% לשיעור של 0.18%, החל מיום 1 בינואר 2023, ראה באור 19 בדוח הכספי של החברה.

בשנת הדוח לא חלו שינויים מבניים בחברה, ראה בנוסף סעיף 1.1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת

2.1 להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2022:

שם הקופה	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי	4,747,043
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול ללא מניות	218,994
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מנייתי	695,252
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מחקה מדד S&P	61,238
סה"כ	5,722,527

היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2022 קטן בסך של 610 מיליוני ש"ח, ביחס ליום 31 בדצמבר 2021, קיטון של כ- 9.6%. הקיטון בהיקף הנכסים נבע בעיקר מתשואה שלילית בקרן.

2.2. ניתוח התשואה שהשיגה קרן ההשתלמות בשנת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לשנת 2022 באחוזים
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי	(7.64)
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול ללא מניות	(5.67)
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מנייתי	(15.09)
קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול מחקה מדד S&P	(1.74)

התשואה בקופה נבעה בעיקר מתשואה שלילית בשוק המניות, בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים, כגון: חוזים, נדל"ן והשקעות פרטיות.

3. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

3.1 כללי

בשנת 2022 נרשמה עלייה חדה באינפלציה העולמית לאור זעזועי היצע גלובליים ושיבושים בשרשראות הייצור העולמיות, שהוחרפו בשל המלחמה באוקראינה. זאת לצד עלייה בביקושים של משקי הבית עקב הסרת מרבית גבלות הקורונה במדינות המפותחות.

כתוצאה מכך במרבית המדינות האינפלציה עלתה משמעותית על יעדי הבנקים המרכזיים, ולכן במרבית העולם החל הידוק מוניטרי מהיר, בהובלת ארה"ב. דבר זה גרר הפסדי הון משמעותיים בשוקי האג"ח הגלובליים, לצד הפסדים משמעותיים גם במרבית שוקי המניות הגלובליים.

הסרת הגבלות הקורונה במדינות המפותחות תרמה לצמיחת התוצר העולמי בשנת 2022, אך היא הייתה כמחצית הקצב שנרשם ב-2021.

3.2 התפתחויות במשק הישראלי

על פי האומדנים הראשוניים הצמיחה בשנת 2022 עמדה על 6.5 אחוזים (לעומת 8.6% ב-2021). שיעור האבטלה הממוצע ירד ל-3.8 אחוזים בשנת 2022 (לעומת 5% בשנת 2021) זאת למרות עלייה בשיעור ההשתתפות. לראשונה מזה עשורים נרשם עודף תקציבי כאחוז מהתוצר, דבר שתורם לירידה ביחס חוב תוצר של ישראל.

3.3 שוק המניות

שנת 2022 הייתה השנה הגרועה ביותר במרבית שוקי המניות הגלובליים מאז 2008. זאת על רקע האינפלציה גבוהה, עליות הריבית המהירות בעולם בהובלת ארה"ב, העלייה החדה בתשואות אג"ח, ההאטה בסין, המלחמה באוקראינה ואי-הוודאות הכלכלית.

בסיכום שנתי מדד MSCI העולמי ירד ב-18 אחוזים והמדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-20 אחוזים. מדד הנאסד"ק בארה"ב בלט לשלילה כאשר "איבד" כשליש מערכו. בישראל מדד ת"א 125 ירד ב-12 אחוזים.

3.4 שוק איגרות החוב

בשנת 2022 נרשמו הפסדים משמעותיים בשווקי האג"ח, כאשר האינפלציה הגבוהה ועליית הריבית החדה, תרמו להפסדי הון משמעותית במרבית מדדי האג"ח בישראל ובעולם. בסיכום שנת 2022 מדד האג"ח הכללי ירד ב-8%, כאשר מדד אג"ח הממשלתיות ירד ב-9% ומדד אג"ח הקונצרניות ירד ב-6%.

3.5 קרנות נאמנות

בסיכום שנת 2022 קרנות הנאמנות רשמו גיוסי נטו של כ-5.8 מיליארד ש"ח, בשל גיוס שיא של כ-32 מיליארד ש"ח בקרנות הכספיות, רובו במחצית השנייה של השנה. הגיוסים הללו פיצו על פדיונות במרבית הקרנות בהתמחויות האחרות, כאשר בלטו לשלילה קרנות הנאמנות המתמחות באג"ח שפדו כ-25 מיליארד ש"ח בשנת 2022.

3.6 קרנות סל

בסיכום 2022 קרנות הסל רשמו גיוסים נטו של כ-2.6 מיליארד ש"ח. בהובלת גיוס של 5.5 מיליארד ש"ח בקרנות המתמחות במניות בישראל אשר פיצו על פדיונות נטו במרבית הקרנות בהתמחויות האחרות.

3.7 שוק המט"ח

בסיכום שנתי בשנת 2022 השקל נחלש ב-7 אחוזים מול סל המטבעות של בנק ישראל, כאשר ירידות חדות בשווקי המניות ועלייה מהירה בריביות הבנקים המרכזיים בהובלת ארה"ב תרמו לכך. בסיכום שנתי השקל פוחת ב-14 אחוזים מול הדולר (שהתחזק משמעותית בעולם), ב-7 אחוזים מול האירו וב-1 אחוז מול הפאונד.

3.8 אינפלציה

במהלך שנת 2022 האינפלציה עלתה לרמה הגבוהה ביותר מאז 2008. כל הסעיפים הראשיים של מדד המחירים לצרכן עלו מלבד הלבשה והנעלה. סעיפי הדיור, התחבורה והמזון היו התורמים העיקריים לעלייה באינפלציה ב-2022. על פי המדד הידוע האחרון שפורסם בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2022 (מדד נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% במהלך הרבעון וב-5.3% ב-12 החודשים האחרונים.

3.9 ריבית בנק ישראל

החל מחודש אפריל, בנק ישראל העלה את הריבית 6 פעמים ברציפות, פעמיים מכך בשיעור חד של 0.75 נקודת אחוז. כך בסוף שנת 2022 הריבית עמדה על 3.25 אחוזים, הרמה הגבוהה ביותר מאז שנת 2011.

3.10 אירועים לאחר הדוח

בחודשיים הראשונים של 2023 בנק ישראל העלה את הריבית פעמיים ברציפות ל-4.25 אחוזים, הרמה הגבוהה ביותר מאז 2008.

ברבעון הראשון של שנת 2023, הממשלה החלה לקדם הליך של רפורמה במערכת המשפט. נכון למועד פרסום הדוח, קיימת בישראל אי וודאות ביחס להשלכות השונות הצפויות של שינויי החקיקה המקודמים כאמור לעיל, ואשר על פי גורמים שונים עשויה להיות להם, בין היתר, השפעה על איתנות המשק והכלכלה בישראל, לרבות היקף ההשקעות בישראל, ערך המטבע המקומי ודירוג האשראי של ישראל. בשלב זה, לא ניתן להעריך מה יהיו מרכיבי הרפורמה המשפטית, אם וככל שתחוקק. נכון למועד פרסום הדוח, אין ביכולתה של החברה לאמוד את ההשלכות הפוטנציאליות כאמור על פעילותה של החברה, ככל שיהיו.

במהלך חודש מרס 2023 נסגרו על ידי הרגולטור בארה"ב בנק סיליקון וואלי (SVB) ובנק סיגניצ'ר, דבר שהגביר את אי היציבות בענף הבנקאות בעולם והינו עשוי להיות בעל השלכות על ענפים נוספים, לרבות ענף ההיי-טק. נכון למועד פרסום הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשלכות הפוטנציאליות כאמור על פעילותה של החברה, ככל שיהיו.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	על פי המדד הידוע האחרון שפורסם בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2022 (מדד נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% במהלך הרבעון וב-5.3% ב-12 החודשים האחרונים. במסגרת עליית האינפלציה והתאמת המחירים בשוק העלתה חטיבת ההשקעות את שיעור החשיפה לנכסים צמודי מדד בשיעור קל.
שער החליפין של השקל	בסיכום שנתי בשנת 2022 השקל נחלש ב-7 אחוזים מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם פיחות של 14 אחוזים מול הדולר, 7 אחוזים מול האירו ו-1 אחוז מול הפאונד. לאור הקטנת החשיפה למניות סחירות החטיבה הקטינה מעט את שיעור החשיפה למט"ח.
התפתחות שעורי ריבית	החל מחודש אפריל 2022, בנק ישראל העלה את הריבית 6 פעמים ברציפות, כך בסוף שנת 2022 הריבית עמדה על 3.25 אחוזים. לאור מבנה העקום והעלאות הריבית החטיבה קיצרה מעט את מח"מ אגרות החוב בהם הירא משקיעה.
שוק המניות	בסיכום שנתי מדד MSCI העולמי ירד ב-18 אחוזים והמדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-20 אחוזים. מדד הנאסד"ק בארה"ב בלט לשלילה כאשר "איבד" כשליש מערכו. בישראל מדד ת"א 125 ירד ב-12 אחוזים. לאור השינויים בשווקים הבינלאומיים החטיבה שינתה את הרכב תיק המניות שלה בחו"ל עם דגש גבוה יותר על השקעות מחוץ לארה"ב ודגש נמוך יותר על השקעות בתחום הטכנולוגיה לאור רמות המחירים הגבוהות אשר שררו בשווקים כמו כן קטנה סך החשיפה למניות סחירות במסלולים הכלליים.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	חטיבת ההשקעות הקטינה מעט את שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בישראל לאור אטרקטיביות נמוכה במרווחי הסיכון בעיקר בהשוואה לעולם, והמשיכה לצמצם את החשיפה לאג"ח קונצרני בחו"ל לאור עלויות הגנה יקרות ומרווחים לא אטרקטיביים.
מוצרי מדדים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע במוצרי מדדים לצורך גיוון תיק ההשקעות ויעילות רבה ביכולת לשינוי הרכב ההשקעות באמצעות נכסים אלו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע באפיקים אלו לצורך פישוט, הגנה, נזילות וסחירות באפיקי מדד מחירים לצרכן אפיקי מניות והגנות מט"ח לפי הנחיות וועדת השקעות וכפוף ליתרונות למול עבודה בנכס הבסיס.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	חטיבת ההשקעות ממשיכה להגדיל את החשיפה לאפיק זה הן באופן אבסולוטי והן כאחוז חשיפה מתיקי העמיתים במטרה לגוון את הרכב הנכסים של התיק להשיג תשואה גבוהה יותר למול נכסים סחירים באותה רמת סיכון תוך שימת דגש על ייזום נדלן למגורים בישראל וקרנות out buy בחו"ל.

4. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה המנהלת ובסביבתה עסקית**שינויים בנושאי משרה**

- 4.1 בחודש ינואר 2023 סיימה גב' מיטל בישץ את תפקידה כמנהלת אגף פרט בחטיבה לחיסכון ארוך טווח.
- 4.2 ביום 20 במרס 2022 הודיעה הגב' נטלי משען זכאי, אשר כיהנה כיו"ר הדירקטוריון של החברה על החלטתה לסיים את תפקידה בקבוצת הראל.

5. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה

ביום 30 בינואר 2022 פנתה חבר בהזמנה לקבלת הצעות לרכישת החברה על סך נכסיה וניהולה השוטף בהתאם למפורט בהצעה. כמענה להצעה, הציעה הראל ביטוח להמשיך ולנהל את קרן ההשתלמות תמורת גביית דמי ניהול שנתיים מעמיתיה חבר ובני זוגם בשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרן. במהלך חודש מאי 2022 הודיעה חבר להראל ביטוח על זכייתה במכרז כך שתשמש כקרן ברירת מחדל בדמי הניהול האמורים החל מיום ה-1 בינואר 2023. תוקף ההסכם הינו לחמש שנים. דמי הניהול האמורים יהיו בתוקף לתקופה של חמש שנים.

6. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.13 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה.

דירקטוריון החברה מודה לעובדי החברה והנהלתה על המסירות והתרומה לפעילותה של החברה.

ניר כהן
יו"ר הדירקטוריון

דודי לייזנר
מנכ"ל

תאריך: 28 במרס, 2023

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בביקוח הדירקטוריון, של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בביקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בביקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

נהלת החברה המנהלת בביקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : ניר כהן

מנכ"ל : דודי לייזנר

סמנכ"ל כספים : רם גבל

תאריך אישור הדוח : 28 במרס, 2023

**קרן החיסכון לצבא הקבע -
חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

**דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2022**

תוכן העניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים
5	דוחות על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר
6	דוחות רווח והפסד
7	דוחות על הרווח הכולל
8	דוחות על השינויים בהון
10	דוחות על תזרימי המ ומנים
11	ביאור 1 - כללי
12	ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים
14	ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית
17	ביאור 4 - קביעת שווי הוגן
17	ביאור 5 - מגזרי פעילות
18	ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה
18	ביאור 7 - פירוט השקעות פיננסיות
19	ביאור 8 - מזומנים ושווי מזומנים
19	ביאור 9 - הון עצמי ודרישות הון
20	ביאור 10 - מסים על הכנסה
21	ביאור 11 - זכאים ויתרות זכות
22	ביאור 12 - הכנסות דמי ניהול מקופת גמל
22	ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה
23	ביאור 14 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
24	ביאור 15 - הנהלה וכלליות
24	ביאור 16 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
25	ביאור 17 - ניהול סיכונים
35	ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות
37	ביאור 19 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 18 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת הם עניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. קבענו כי אין ענייני מפתח בביקורת לתקשר.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 28 במרס 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במרס 2023

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של קרן החסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן החסכון לצבא הקבע חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 והדוח שלנו, מיום 28 במרץ 2023, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 18 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במרץ 2023

2021	2022	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
-	239	10	נכסים
70	195		נכסי מיסים נדחים
90	50	6	נכסי מסים שוטפים
160	484		חייבים ויתרות חובה
18,669	13,813	7	השקעות פיננסיות
			נכסי חוב סחירים
1,019	1,189	8	מזומנים ושווי מזומנים
19,848	15,486		סך כל הנכסים
*-	*-	9	הון
8,100	8,100		הון מניות
319	(562)		פרמיה על מניות
5,745	6,501		קרנות הון
14,164	14,039		עודפים
56	-	10	סך כל ההון
5,628	1,447	11	התחייבויות
			התחייבויות בגין מסים נדחים
5,684	1,447		זכאים ויתרות זכות
19,848	15,486		סך כל ההתחייבויות
			סך כל ההון וההתחייבויות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

רם גבל
סמנכ"ל כספים

דודי לייזנר
מנכ"ל

ניר כהן
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 28 במרס 2023.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2020	2021	2022	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
16,262	17,453	16,811	12	הכנסות
257	311	407	14	דמי ניהול מקופת גמל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
<u>16,519</u>	<u>17,764</u>	<u>17,218</u>		סך כל ההכנסות
15,516	16,659	16,055	15	הוצאות
1,003	1,105	1,163		הנהלה וכלליות
(376)	(321)	(407)	10	רווח לפני מסים על הכנסה מסים על הכנסה
<u>627</u>	<u>784</u>	<u>756</u>		רווח לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2020	2021	2022	ביאור
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
627	784	756	רווח לשנה
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(65)	263	(1,383)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(158)	(118)	45	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
76	(49)	457	10 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(147)	96	(881)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לשנה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
480	880	(125)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים מינים		הון מניות אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח
		למכירה אלפי ש"ח	מינים אלפי ש"ח		
14,164	5,745	319		* -	8,100
756	756	-		-	-
(1,383)	-	(1,383)		-	-
45	-	45		-	-
457	-	457		-	-
(881)	-	(881)		-	-
14,039	6,501	(562)		* -	8,100

יתרה ליום 1 בינואר 2022

רווח לשנה

רכיבים של הפסד כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
רווח והפסד
מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של
רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הפסד כולל אחר לשנה, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

		קרן הון בגין נכסים מיני			
סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח	
12,804	4,334	370	8,100	*-	יתרה ליום 1 בינואר 2020
627	627	-	-	-	רווח לשנה
(65)	-	(65)	-	-	רכיבים של הפסד כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(158)	-	(158)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
76	-	76	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר
(147)	-	(147)	-	-	סה"כ הפסד כולל אחר לשנה, נטו ממס
13,284	4,961	223	8,100	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
784	784	-	-	-	רווח לשנה
263	-	263	-	-	רכיבים של רווח כולל אחר לשנה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(118)	-	(118)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(49)	-	(49)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
96	-	96	-	-	סה"כ רווח כולל אחר לשנה, נטו ממס
14,164	5,745	319	8,100	*-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

* פחות מ-1 אלפי ש"ח.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

2020	2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
627	784	756	תזרימי מ ומונים מפעילות שוטפת רווח לשנה
(252)	(309)	(365)	פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מ ומונים:
376	321	407	רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
124	12	42	נכסי חוב סחירים הוצאות מיסים על הכנסה
22	1	49	שינויים בסעיפים מא ניים אחרים:
(2,161)	2,954	(4,181)	שינוי בחייבים ויתרות חובה
(2,139)	2,955	(4,132)	שינוי בזכאים ויתרות זכות
255	303	112	מ ומונים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(352)	(389)	(370)	ריבית שהתקבלה
62	-	-	מסים ששולמו
(35)	(86)	(258)	מסים שהתקבלו
(1,423)	3,665	(3,592)	מ ומונים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
(1,837)	(6,596)	3,762	תזרימי מ ומונים מפעילות השקעה תמורה ממכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(3,260)	(2,931)	170	עלייה (ירידה) נטו במ ומונים ושווי מ ומונים
7,210	3,950	1,019	יתרת מ ומונים ושווי מ ומונים לתחילת השנה
3,950	1,019	1,189	יתרת מ ומונים ושווי מ ומונים לסוף השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה ביום 11 ביולי 1984, כחברה פרטית בישראל, בהתאם לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג - 1983, בשם קרן החיסכון לצבא הקבע בע"מ ואשר פעלה כ"קופת גמל תאגידית". ביום 31 במרס 2008, במסגרת רה ארגון שנדרש בהתאם להוראות הדין, הפכה החברה לחברה מנהלת של קרן ההשתלמות - קרן החיסכון לצבא קבע (להלן: "הקרן" או "הקופה"), ושינתה את שמה לשמה הנוכחי. כתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), מחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ את מלוא הון המניות בחברה.

החל ממועד זה, החברה הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות" או "החברה האם הסופית"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל ביטוח, שהינה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הוארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' ללא תמורה את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים. בנוסף סוכם בין הצדדים במסגרת התוספת להסכם כי תקנון הקרן יתוקן, בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה"), באופן שבני זוג של עמיתי חבר יהיו רשאים להיות עמיתים בקרן ויהיו זכאים לדמי ניהול שנתיים בשיעור של 0.55% מיתרתם הצבורה בקרן. בהתאם לתוספת להסכם האמורה לעיל התקבל ביום 15 באוקטובר 2013 אישור הממונה לתיקון התקנון והתאמתו להוראות התוספת להסכם.

ביום 30 בינואר 2022 פנתה חבר בהזמנה לקבלת הצעות לרכישת החברה על סך נכסיה וניהולה השוטף בהתאם למפורט בהצעה. כמענה להצעה, הציעה הראל ביטוח להמשיך ולנהל את קרן ההשתלמות תמורת גביית דמי ניהול שנתיים מעמיתי חבר ובני זוגם בשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרן. במהלך חודש מאי 2022 הודיעה חבר להראל ביטוח על זכייתה במכרז כך שתשמש כקרן ברירת מחדל בדמי הניהול האמורים החל מיום ה-1 בינואר 2023. תוקף ההסכם הינו לחמש שנים. דמי הניהול האמורים יהיו בתוקף לתקופה של חמש שנים.

(2) נכון ליום 31 בדצמבר 2022, החברה פועלת במגזר פעילות אחד בלבד ומנהלת את קרן ההשתלמות לצבא הקבע, במסגרתה ארבעת המסלולים הבאים:

- קרן החיסכון לצבא הקבע כללי.
- קרן החיסכון לצבא הקבע מסלול אג"ח ללא מניות.
- קרן החיסכון לצבא הקבע מניות.
- קרן החיסכון לצבא הקבע מחקה מדד S&P 500 (נפתח בפברואר 2022, והחל לפעול במאי 2022).

ביום 1 בינואר 2023 תוקן תקנון הקרן. במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "קיימות", המסלול נפתח בחודש ינואר 2023.

(3) לנכסי קופת הגמל (להלן - "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בדוחות הכספיים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופת הגמל.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- (1) החברה או החברה המנהלת - קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
- (2) החברה האם - הראל חברה לביטוח בע"מ.
- (3) החברה האם הסופית - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- (4) קבוצת הראל או הקבוצה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והחברות המוחזקות על ידה.
- (5) צד קשור - כמשמעותו בתקן חשבונאות בינלאומי (2009) 24 בדבר צדדים קשורים.
- (6) בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.
- (7) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
- (8) רשות שוק ההון - רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (9) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- (10) מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים נערכו על ידי החברה בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) כפי שאומצו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה- 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 28 במרס 2023.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע המייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

ג. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:

- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה ביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

ד. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם ל- IFRS ובהתאם להנחיות הממונה נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

התחייבויות תלויות - כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התובענות שהוגשו כנגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים וזאת מאחר שתוצאות התביעות שתקבענה בבתי המשפט עלולות להיות שונות מההערכות (ראה ביאור 18).

ה. ניהול הון - מטרות, נהלים ותהליכים

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, עמידה בכל התחייבויותיה לגורמים אחרים, כגון: נותני אשראי ועובדי החברה, וכן על מנת לתמוך בהתפתחות עסקית עתידית. הדירקטוריון מפקח על קיום הון עצמי מזערי הנדרש על פי הנחיות הממונה (ראה ביאור 9 בדבר דרישות ההון של החברה), הנדרש לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות רווחיות החברה. לצורך כך, קבע הדירקטוריון כללים לאופן השקעת הנכסים הנזילים של ההון העצמי של החברה ומפקח על פעילותה השוטפת של ההנהלה.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

כללי המדיניות החשבונאית המופרטים להלן יישמו בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות אלה.

א. מכשירים פיננסיים

(1) נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים

החברה מכירה לראשונה בחיבים במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה (regular way purchase), מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע, המועד בו התחייבה החברה לקנות או למכור את הנכס. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במכשירי חוב, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של החברה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר החברה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. כל זכות בנכסים פיננסיים שהועברו אשר נוצרה או נשמרה על ידי החברה מוכרת בנפרד כנכס או התחייבות. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה (regular way sale), מוכרות במועד בו התחייבה החברה למכור את הנכס.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות ראה סעיף 3 להלן.

החברה מסווגת נכסים פיננסיים בקבוצות כלהלן:

הלוואות וחיבים

הלוואות וחיבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים לירידת ערך.

הלוואות וחיבים כוללים מזומנים ושווי מזומנים וחיבים אחרים. מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי, ואשר אינן מוגבלות בשעבוד.

נכסים פיננסיים מינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקטגוריות האחרות. השקעות החברה במכשירי חוב, מסווגות כנכסים פיננסיים זמינים למכירה. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים בשער החליפין ולצבירת הריבית האפקטיבית של מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד. בדבר אופן ההכרה בהפסדים מירידת ערך ברווח והפסד בגין קטגוריית נכסים זו, ראה סעיף ג' להלן.

(2) התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כוללות זכאים אחרים. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (Trade date) בו החברה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות החברה, כמפורט בהסכם, פוקעת, או כאשר היא סולקה או בוטלה.

(3) קי 1 מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לחברה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון. עלויות תוספתיות המתייחסות ישירות להנפקת מניות רגילות מוצגות כהפחתה מההון.

ג. ירידת ערך

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס אשר השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לחברה בתנאים אשר החברה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל, שינויים שליליים בסטאטוס התשלומים של לווים, היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך או שינויים בסביבה הכלכלית שמעידים על חדלות פירעון של מנפיקי חוב ומידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסיים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים מינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, נבחן גם הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית, תוך התייחסות לסטיית התקן של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

בהתאם למדיניות החברה, ירידת ערך של למעלה מ-20% מתחת לעלות המקורית של המכשיר, או ירידת ערך מתחת לעלות המקורית הנמשכת למעלה מתשעה חודשים, נחשבת ירידה משמעותית או מתמשכת בהתאמה.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים מינים למכירה

הפסדים מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית. הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת הנכסים. הכנסת ריבית בגין נכסים שערכם נפגם מוכרת באמצעות שימוש בשיעור הריבית ששימש להיוון תזרימי המזומנים העתידיים לצורך מדידת ההפסד מירידת ערך.

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנוקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר נגרע מהרווח הכולל האחר והוכר ברווח והפסד הינו ההפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד. שינויים בהפרשה לירידת ערך כתוצאה מיישום שיטת הריבית האפקטיבית מוצגים כמרכיב של רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן ליחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. בנוסף, בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, במידה ולא קיימת עוד ראייה אובייקטיבית לירידת ערך, ההפסד מירידת ערך מבוטל במלואו ונזקף לרווח והפסד וההפרש המצטבר הנוכחי (ההפרש שבין השווי ההוגן והעלות) מוכר בהון ברווח כולל אחר.

ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף ישירות לרווח הכולל אחר.

ד. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לחברה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי יידרש תזרים שלילי של הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות וללא שקלול סיכון האשראי של החברה. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרות כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. הכרה בהכנסות

הכנסות מוכרות בדוח רווח והפסד כאשר הן ניתנות למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן. הכנסות דמי ניהול מקופות גמל מחושבות בשיעור מערך נכסיהן של הקופות לתום כל חודש, ומוכרות כהכנסה על בסיס צבירה.

ו. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), רווחים (הפסדים) ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה ורווחים (הפסדים) מהפרשי הצמדה המוכרים ברווח והפסד. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה מוצגת במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת.

ז. הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הפרשי הצמדה וריבית מס הכנסה.

ח. הוצאת מסים על הכנסה

הוצאת מסים על ההכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לדוח רווח והפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים ישירות להון. במקרים אלה השפעת המס אף היא נזקפת לסעיף המתייחס בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים שוטפים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, וכן קיימת כוונה לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו החברה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על חוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

נכסי מסים נדחים שלא הוכרו מוערכים מחדש בכל מועד דיווח ומוכרים במידה והשתנה הצפי כך שצפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו

תקן דיווח כספי בינלאומי (IFRS 9 (2014), מכשירים פיננסיים (להלן - התקן)

התקן מחליף את ההוראות הקיימות היום ב-IAS 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. התקן כולל הוראות מעודכנות לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39. התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. לגבי השקעות במכשירי חוב קובע התקן כי אופן הסיווג שלהם ייעשה על בסיס הקריטריונים של המודל העסקי של החברה לניהול הנכסים הפיננסיים ושל מאפיינים תזרימי המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי. קבוצות המדידה ואופן המדידה של השקעות במכשירי חוב בתקופות עוקבות הן:

- עלות מופחתת - רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים: (א) הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם; וכן (ב) התנאים החוזיים של מכשיר החוב מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

- שווי הוגן דרך רווח כולל אחר - רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים: (א) הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו מושגת הן על ידי גביית תזרימי מזומנים חוזיים והן על ידי מכירת נכסים פיננסיים; וכן (ב) התנאים החוזיים של מכשיר החוב מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

- שווי הוגן דרך רווח או הפסד - קבוצת שייר (כאשר לא ניתן לסווג לשתי הקטגוריות האחרות) וכן ניתן ליעד לקטגוריה זו השקעות במכשירי חוב אם הייעוד מבטל או מקטין משמעותית חוסר הקבלה חשבונאית (accounting mismatch).

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן כולל מודל חדש להכרה בהפסדי אשראי צפויים (expected credit loss) עבור נכסי החוב הפיננסיים שאינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

לתקן צפויה להיות השפעה מהותית והוא מחייב, בין היתר, היערכות בתחום מערכות מידע ואגף הכספים. התקן חל לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2018.

יחד עם זאת, החברה בחרה לדחות את יישום התקן וזאת בהתאם להוראות החוזר המאוחד לענייני מדידה שפורסם על ידי רשות שוק ההון המאפשרות לחברות מנהלות לדחות את יישום התקן עד למועד תחילתו של יישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 לעניין חוזי ביטוח (להלן: IFRS 17).

בהתאם ל-IFRS 17, מועד היישום לראשונה שלו הינו 1 בינואר 2023. אולם בהתאם לטיוטת "עדכון מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" שפרסמה רשות שוק ההון מועד היישום לראשונה של IFRS 17 בישראל יידחה ויחול החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024.

החברה החלה, אך טרם סיימה, את בחינת ההשלכות של אימוץ התקן על דוחותיה הכספיים.

ביאור 4 - קביעת שווי הוגן

לצורך הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת החברה לקבוע את השווי ההוגן של נכסים מסוימים. מידע נוסף אודות ההנחות ששימשו בקביעת שווי הוגן נכלל בביאור 7, בדבר פרוט השקעות פיננסיות.

ביאור 5 - מגזרי פעילות

החברה מורכבת ממגזר אחד שהינו מגזר פעילות הגמל. בהתאם לכך המידע על מגזר פעילות האמור זהה למידע המוצג בדוחותיה הכספיים של החברה.

המדיניות החשבונאית של מגזר הפעילות האמור זהה לזו המוצגת בביאור 3, בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

ביאור 6 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1	10	ריבית ודיבידנד לקבל
88	39	קופות גמל
1	1	חייבים - כספים במעבר
90	50	סה"כ חייבים ויתרות חובה

ראה פירוט חייבים ויתרות חובה בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 7 - פירוט השקעות פיננסיות

**א. נכסי חוב סחירים
הרכב:**

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
14,083	9,829	אגרות חוב ממשלתיות
		זמינות למכירה
4,586	3,984	נכסי חוב אחרים:
		זמינים למכירה
18,669	13,813	סך הכל נכסי חוב סחירים

ב. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ריבית אפקטיבית		
ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אחוזים	אחוזים	
(1.84)	1.56	נכסי חוב סחירים
0.20	3.84	צמוד למדד המחירים לצרכן
		שקלי

ג. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הרמות השונות לשווי הוגן הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, נכסי מיסים שוטפים וחייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

מדידות השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן בדוחות הכספיים של החברה הינן ברמה 1.

ביאור 8 - מזומנים ושווי מזומנים

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,019	1,189

מזומנים למשיכה מיידיית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 נושאים ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 2.98% ו-0.06%, בהתאמה.

באשר לתנאי ההצמדה של המזומנים, ראה ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 9 - הון עצמי ודרישות הון

א. הרכב הון מניות

31 בדצמבר 2022 ו-2021	
מופק ונפרע	רשום
ש"ח	ש"ח
44.283	600,000

1 ש"ח ע.נ. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

במהלך השנים 2022, 2021 ו-2020, לא חל שינוי בהון המניות של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרנות הון

קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

קרן ההון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

ה. ניהול ודרישות הון

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן - "תקנות ההון") והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
10,498	10,000
14,164	14,039
3,666	4,039

הסכום הנדרש למועד הדיווח על פי תקנות ההון (*)

הון עצמי קיים

עודף

(*) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:

היקף נכסים מנוהלים

הוצאות שנתיות

סך כל הסכום הנדרש

6,333	-
4,165	-
10,498	-

ביאור 9 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

בחודש פברואר 2012 פורסמו תקנות ההון הקובעות כללים לחישוב ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה בשל סיכונים תפעוליים. בתקנות נקבע, כי ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יהיה 10 מיליוני ש"ח וההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח (שנתי ורבעוני) לא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן: (א) ההון ההתחלתי הנדרש כאמור - 10 מיליוני ש"ח; (ב) הסכום המצטבר של: 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארדי ש"ח, 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה ו- 25% מההוצאות השנתיות המנוהלות. בנוסף לכך, נקבעו במסגרת התקנות כללי השקעה של ההון העצמי המזערי הנדרש. הוראות אלו הורחבו במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 שפורסמו בחודש אפריל 2012.

ליום 31 בדצמבר 2022, החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור, לרבות עמידה בכללי השקעת ההון.

ביאור 10 - מסים על הכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות החברה

החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות, כהגדרתו בפקודת מס הכנסה וממס רווח כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

המסים השוטפים לתקופה המדווחת מחושבים בהתאם לשיעורי המס כאמור.

ב. שומות מס

שומות מס עצמאיות אשר הוגשו על ידי החברה עד לשנת 2017 נחשבות כסופיות.

ג. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
360	311	245
1	-	-
361	311	245
15	10	162
376	321	407

הוצאות מסים שוטפים

בגין השנה השוטפת
התאמות בגין שנים קודמות, נטו

הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

יצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ד' להלן

ביאור 10 - מסים על הכנסה (המשך)

ד. מסים נדחים

הרכב:

מכשירים פיננסיים
3
(10)
(49)
(56)
(162)
457
239

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 1 בינואר 2021

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2021

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2022

ה. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנוקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,003	1,105	1,163
34.19%	34.19%	34.19%
343	378	398
1	-	-
32	(57)	9
376	321	407
37.49%	29.05%	35.00%

רווח לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף א' לעיל)

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי

עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

מסים בגין שנים קודמות

הפרשים זמניים בגינם לא נוצרו מסים נדחים

מסים על ההכנסה

שעור מס אפקטיבי ממוצע

ביאור 11 - כאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
107	96
5,521	1,351
5,628	1,447

הוצאות לשלם

צדדים קשורים (*)

סך הכל זכאים ויתרות זכות

(*) למידע נוסף בדבר זכאים ויתרות זכות המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין, ראה ביאור 16, בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ראה פירוט זכאים ויתרות זכות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת ביאור 17, בדבר ניהול סיכונים.

ביאור 12 - הכנסות דמי ניהול מקופת גמל

א. שיעור דמי הניהול

בהתאם לתקנון הקופה החברה המנהלת רשאית לגבות דמי ניהול בשיעור של עד 2% מהנכסים.

ב. הכנסות דמי ניהול מקופת גמל:

שיעור ממוצע של דמי ניהול			דמי ניהול		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022	2020	2021	2022
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
0.30	0.29	0.29	14,522	15,215	14,327
0.26	0.27	0.27	925	722	525
0.28	0.28	0.27	815	1,516	1,904
-	-	0.16	-	-	55
			<u>16,262</u>	<u>17,453</u>	<u>16,811</u>

דמי ניהול מצבירה

קרן החיסכון לצבא הקבע -
מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מניות
מסלול מחקה מדד S&P (*)

(*) מסלול החל לפעול במאי 2022.

ג. לעניין הסכם דמי ניהול החל מיום 1 בינואר 2023, ראה באור 19 להלן.

ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 בדצמבר 2022
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
324,674	427,012	4,747,043
29,437	14,694	218,994
28,689	85,574	695,252
436	2,438	61,238
<u>383,236</u>	<u>529,718</u>	<u>5,722,527</u>

קרן החיסכון לצבא הקבע -
מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מניות
מסלול מחקה מדד S&P
סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2021
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
224,672	463,505	5,400,085
22,676	18,851	231,878
16,177	60,561	700,619
<u>263,525</u>	<u>542,917</u>	<u>6,332,582</u>

קרן החיסכון לצבא הקבע -
מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מניות
סך הכל

ביאור 13 - נתונים אודות קופת הגמל שבניהול החברה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2020	קרן החיסכון לצבא הקבע - מסלול כללי מסלול אג"ח ללא מניות מסלול מניות סך הכל
תשלומים	תקבולים	סך נכסים מנוהלים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
302,596	483,405	5,017,978	
46,718	27,798	359,125	
9,740	37,155	389,012	
<u>359,054</u>	<u>548,358</u>	<u>5,766,115</u>	

ג. העברות כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			העברות לחברה מגופים אחרים העברות מקופות גמל
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
27,265	21,046	68,590	
21	45	15	העברות מהחברה לגופים אחרים
-	-	18	העברות לחברות ביטוח
446,694	546,175	273,168	העברות לקרנות פנסיה
446,715	546,220	273,201	העברות לקופות גמל
			סך כל העברות מהחברה
<u>(419,450)</u>	<u>(525,174)</u>	<u>(204,611)</u>	העברות, נטו

ביאור 14 - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			רווחים מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין: נכסים זמינים למכירה (*) הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
158	118	(45)	
99	193	452	
<u>257</u>	<u>311</u>	<u>407</u>	סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

(*) רווחים מהשקעות, נטו בגין נכסים זמינים למכירה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			רווחים נטו מניירות ערך שמומשו
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
158	118	(45)	

ביאור 15 - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
78	174	132
571	613	590
14,324	15,441	14,702
223	225	246
232	183	221
88	23	164
<u>15,516</u>	<u>16,659</u>	<u>16,055</u>

אחזקת משרדים ותקשורת
דמי ניהול לחברה האם הסופית - ראה ביאור 16
דמי ניהול לחברה בשליטה משותפת - ראה ביאור 16
ייעוץ משפטי ומקצועי
שכר דירקטורים
אחרות
סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות

ביאור 16 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב:

חברה בשליטה משותפת	חברות בעלות שליטה	בדבר תנאים ראה ביאור
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

ליום 31 בדצמבר, 2022
זכאים ויתרות זכות

1,154 197 118

ליום 31 בדצמבר, 2021
זכאים ויתרות זכות

5,197 324 118

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעלי עניין עמדה על 3,737 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעל עניין וצדדים קשורים אחרים	חברה בשליטה משותפת	בעל שליטה (החברה האם הסופית)	בדבר תנאים ראה ביאור
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022
הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים

- 14,702 590 118

הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים

221 - -

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2021
הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים

- 15,441 613 118

הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים

183 - -

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020
הוצאות דמי ניהול לצדדים קשורים

- 14,324 571 118

הוצאות הנהלה וכלליות - שכר דירקטורים

232 - -

ביאור 17 - ניהול סיכונים

א. כללי

החברה פועלת בתחומים שונים של שוקי ההון בארץ ובעולם. פעילויות אלה חושפות אותה לסיכונים פיננסיים שונים, כגון סיכונים שוק (סיכון מניות, סיכון מטבע חוץ, סיכון מדד מחירים לצרכן, סיכון ריבית, וסיכון מרווח אשראי), סיכון אשראי וסיכון נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים.

שינויים בגורמי סיכון שוק עלולים לגרום להפסדים, באופן ישיר עקב ירידת שווי ההשקעות העצמיות של החברה, ובאופן עקיף לאור מנגנון גביית דמי הניהול. ירידות בשוק ההון גורמות לתשואות נמוכות עבור עמיתים הקרנות ועשויות להביא לעליה במספר הפדיונות והעזיבות.

ביאור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה.

המתואר בביאור זה מתייחס למכלול פעולותיה של החברה ובעיקר לניהול כספי העמיתים בקרן המנוהלת על ידה. ההשפעות והחשיפות הפיננסיות המתוארות להלן הינן אלו הישירות הנגזרות מתמהיל הנכסים וההתחייבויות של החברה בלבד.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן מבעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית.

מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מושתתת על:

- ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה המנהלים תקשורת טובה: הנהלות התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנימית.
- הגדרה ברורה של חלוקת אחריות והאצלת סמכויות בנוגע לפעולות הכרוכות בנטילת סיכונים על הגורמים העסקיים בחברה.
- קביעת מגבלות ותקרות חשיפה לסיכונים.
- יישום מסגרת ניהול סיכונים הכוללת פעולות לזיהוי, מדידה, הערכה וניטור סיכונים ומוקדי סיכון חדשים.
- קיום סביבת בקרה פנימית נאותה שתעוגן בנהלים ברורים והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה על הסיכונים, המאפשרים פיזור, קיזוז ו/או העברת הסיכונים לגורם אחר והגבלתם לרמה שנקבעה מראש.
- פעולות גילוי ודיווח בנוגע לפרופיל הסיכונים לגורמים הרלוונטיים.

ניהול הסיכונים נעשה הן בראייה קבוצתית והן ברמת החברה הבודדת ומנוהל על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה. מנהלת הסיכונים פועלת באופן עצמאי מהיחידות העסקיות, תוך ראייה אובייקטיבית של הסיכונים, ועובדת בשיתוף עם יחידות תומכות אחרות.

אגף ניהול סיכונים כפוף למנהלת הסיכונים הראשית ומסייע בידה ביישום תפקידיה, הכוללים בין היתר, תהליכי עבודה לזיהוי, הערכה, מדידה ודיווח של סיכונים ומתן סיוע מקצועי בפיתוח מתודולוגיות, כלים ושיטות עבודה לניהול הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

דירקטוריון החברה מפקח על פעולות עסקיות המערבות נטילת סיכונים וכן על תהליכי ניהול הסיכונים באמצעות הגדרת מדיניות ואסטרטגיות בתחום ניהול הסיכונים, כולל, בין היתר, נהלים בעניין ניהול סיכונים ומגבלות חשיפה לסיכונים, וכן אופן הציות לנהלים ולגבולות החשיפה שנקבעו.

בקבוצה פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המהווה כלי של הדירקטוריון, המאפשר לייעל את עבודתו באמצעות דיונים מקדימים ומעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים במסגרת מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות לנושא. במסגרת תפקידיה דנה הוועדה בנושאים הקשורים לניהול סיכונים וגיבשה המלצות לדירקטוריון.

מנכ"ל החברה אחראי על פעולות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים, ומדווח עליהם ישירות לדירקטוריון. פעילות המנכ"ל נתמכת על ידי מנהל הסיכונים וחברי הנהלה בכירים נוספים. גורמים ומנהלים נוספים בחברה אחראים על ניהול סיכונים ספציפיים, כגון: מנהל הכספים האחראי על ניהול סיכונים הקשורים לדיווח הכספי, כולל יישום הוראות SOX, אשר הוחלו על גופים מוסדיים (ראה לעיל), היועצת המשפטית הממונה על האכיפה והציות, מנהל אבטחת מידע, מנהל אגף לוגיסטיקה האחראי על ניהול סיכונים המשכיות עסקית ומבקר הפנים האחראי על ביצוע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים ושל יעילות מערך ניהול הסיכונים בחברה.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בחברה בוצעו סקרים לזיהוי והערכת הסיכונים המהותיים והערכת הבקורות והכלים לניהולם. בחברה קיים תהליך דיווח רבעוני מבעלי תפקידים בתחומי הפעילות השונים בדבר שינויים מהותיים בפרופיל הסיכונים של החברה אל מנהלת הסיכונים וממנה להנהלה ולדירקטוריונים.

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברה, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם ובהנחיות ודרישות הממונה והרגולציה.

החברה משקיעה באמצעים לשיפור כלי הבקרה בתחומי הסיכון השונים ותהליכי עבודה רבים בחברה הוסדרו באמצעות נהלים מפורטים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים, תוך ציות לרגולציה שפורסמה והינה מחייבת ויישום מטרות ומדיניות החברה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה.

סיכוני שוק

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים באמצעות פיזור בין אפיקי השקעה, ענפים, מנפיקים ובין נכסים בארץ לנכסים בחו"ל, בחינה וניתוח של הנכסים טרום קבלת החלטת ההשקעה ובמהלך חייה ההשקעה ועמידה במגבלות חשיפה.

מגבלות שונות לחשיפות לסיכוני שוק, אשר נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים, מתייחסות, בין היתר, לתקרות השקעה במניות, קרנות ונדל"ן, לחשיפה מרבית לאגרות חוב קונצרניות בהתאם לדירוג, לחשיפה מרבית להשקעה בודדת, לחשיפה למגזרי הצמדה ולחשיפה לריבית. מדיניות ניהול סיכוני השוק כפופה גם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות ההשקעה).

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. לאור לקחי המשבר הפיננסי, ניתן משקל כבד יותר לתרחישי קיצון ככלי ניהול סיכונים מרכזי.

בתיקי עמיתים, נבחנים תיקי ההשקעות השונים ביחס לתיקי סמן, באמצעות מדדי סיכון שונים.

הבקרה על ניהול סיכוני שוק מבוצעת באמצעות דיווחים ניהוליים תקופתיים המוצגים בוועדות ההשקעה השונות ובפני ההנהלה והדירקטוריון ומידי שנה נכללים גם בדוח מנהל הסיכונים לדירקטוריון.

יחידת הבקרה בחטיבת ההשקעות אחראית לביצוע בקרה שוטפת של עמידה במגבלות השקעה ובמגבלות הדירקטוריון. ונעזרת, בין היתר, במערכת ממוחשבת ובדוחות המתריעים על חריגות.

לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני שוק ראה סעיף ד' להלן.

סיכוני אשראי

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי של חטיבת ההשקעות נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכוני אשראי להם חשופה החברה. בהתאם לחוזרי הממונה בנושא ניהול סיכוני אשראי מונה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכוני אשראי. פרק 4 - ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר זה אושרו בוועדות ההשקעה דרישות, תהליכים ונהלי השקעה.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לוויים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריון.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני אשראי (המשך)

הערכה ספציפית של סיכון האשראי לגבי חוב לא סחיר מבוצעת במערך האשראי בחטיבת ההשקעות באמצעות מספר מודלים של דירוג, לפי סוג אשראי. המודלים הינם מסוג מונחה מומחה ומבוססים על פלטפורמה ומתודולוגיה דומות לאלו הנמצאות בשימוש חברות הדירוג. המודל אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי רשות שוק ההון בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי.

ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודלי הדירוג הפנימיים ולפקח עליהם. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי לחברות שניתן ע"י הממונה לפני פרסום החוזר פקע ביום 31 בדצמבר 2022, אם כי במהלך 2022 הושלם תהליך תיקוף חיצוני אשר אישר את עיקרי המודל לדירוג חברות תוך מספר שיפורים והתאמות, לצד ארבעה מודלים נוספים לדירוג אשראי (של פרויקטי תשתית, תחנות כוח, פרויקט ליווי נדל"ן יזמי ועבור חברת נדל"ן יזמי). המודלים השונים, נבדקו כעומדים בדרישות חוזר האוצר ואושרו ע"י ועדת אשראי אשר הוסמכה לכך ע"י הדירקטוריון. בנוסף, מחושבת החשיפה ללווים גדולים וקבוצות לוויים, התפלגות נכסי חוב לפי דירוגים והחשיפה לסיכון ריכוזיות ענפית וגיאוגרפית.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא סחיר בתיקים האמורים והערכת והצגת התפתחות ההפסד הצפוי (EL) וההפסד הלא-צפוי (UL) בגין סיכוני האשראי בנכסי ההשקעה. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

קיימת הפרדה בחטיבת ההשקעות בין יחידת ניהול האשראי הלא סחיר אשר נוטלת את הסיכון ובין יחידה עצמאית המנהלת בקרה על הפעילות. דיווח מפורט על החשיפות לסיכוני אשראי מוצג לוועדות ההשקעה, ההנהלה והדירקטוריון. מתנהלים תהליכי מעקב אחר יכולת הפירעון של לוויים ואיכות הבטוחות במסגרת נהלי עבודה למתן אשראי שאושרו בדירקטוריון. לגבי אשראי סחיר, מתנהל מעקב אחר יכולת הפירעון ואחר חובות בעייתיים. לגבי אשראי לא סחיר, מערך אשראי לא סחיר עוקב אחר יכולת הפירעון, איכות הבטוחות וחובות בעייתיים. לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני אשראי ראה סעיף ו' להלן.

האטה כלכלית בישראל

למצב המשק הישראלי השפעה מהותית על החברה. האטה כלכלית עשויה להקטין את חיסכון העמיתים בקופות שבניהול החברה, הן כתוצאה מהקטנת ההפקדות והן מגידול בפדיונות שינבעו מעליה בשיעור האבטלה וירידה בשכר. כמו כן, כתוצאה מהאטה עלול לגדול הסיכון שבחשיפה להשקעות. בקבוצה אגף כלכלה ומחקר המפרסם סקירות כלכליות שבועיות וחודשיות על מצב המשק המקומי והבינ"ל וכן מבצע מעקב אחר אינדקטורים כלכליים מרכזיים מתוך מטרה להתריע על התפתחויות כלכליות שליליות בארץ ובעולם.

שינויים רגולטורים

החברה חשופה לשינויים ברגולציה הנוגעים לתחומי פעילותה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר כלל החוזרים, טיטות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות של הממונה וכן מבוצע ניתוח של השלכות השינויים על פעילות החברה והשוק והסיכונים אליהם חשופה החברה.

ניוד החיסכון הפנסיוני, כניסת הבנקים ליעוץ בתחום החיסכון ארוך הטווח וביטולים

התקנות בעניין ניוד החיסכון הפנסיוני, אשר נועדו לאפשר לצרכן לנייד את החיסכון הפנסיוני בכל עת בין הגופים המנהלים ולהגביר את התחרות בין הגופים הנ"ל מגדילות את חשיפת הקבוצה לגידול בשיעור ביטולים. להתממשות סיכון זה עלולה להיות השלכה על פעילות החברה ותוצאותיה וכן על הערך הגלום שלה.

למודל דירוג קופות הגמל של הבנקים עשויה להיות השפעה מהותית על עסקי החברה. על כן בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר דירוג הקופות בבנקים השונים.

החברה חשופה לרמת תחרות גבוהה הן מצד קופות גמל וקרנות פנסיה מתחרות והן ממוצרי חסכון ארוך טווח אחרים דוגמת פוליסות חסכון ביטוח חיים. העליה בתחרות מושפעת גם מהשינויים ברגולציה. בחברה מתבצע מעקב שוטף אחר רמות המחירים בשוק וכן מתבצעות פעולות לשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני נילות

קיים סיכון הנובע מאי וודאות לגבי המועד בו תידרש החברה המנהלת לשלם או לנייד צבירות ביחס להיקף הנכסים הסחירים והמזומנים אשר יהיו זמינים לכך באותה עת. בנוסף, היעדר נזילות בשוקים עלול לגרום לקשיים במימוש נכסים ו/או בהקטנת חשיפות. קיימות מגבלות השקעה על שיעור הנכסים הלא נזילים וכמו כן נבחנת תקופתית ההשפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות. לפירוט בדבר החשיפה לסיכוני נזילות ראה סעיף ה' להלן.

סיכונים תפעוליים

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר. בנוסף, מבקר הפנים משלב בתוכנית הביקורת נושאים שהוערכו בסקרי סיכונים בנושאים המחייבים בקרה מקיפה.

לאור רצונה של החברה להפחית סיכונים תפעוליים, פועלת החברה ליישום בקרות למזעור החשיפה לסיכונים אלה, תוך התחשבות בשיקולי מהותיות וכדאיות.

אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכוני מעילות והונאות, סיכוני טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכוני המשכיות עסקית.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת, בין היתר, על סטנדרטים גבוהים של ישרה ואתיקה, מחויבות לממשל ארגוני יעיל, כולל בין היתר הפרדת תפקידים, מניעת ניגודי עניינים, הגדרת סמכויות ואחריות והגדרת נהלי עבודה לתהליכים השונים.

על מנת להעמיק את המודעות לציות ולתהליכי בקרה נוספים, גיבשה ואימצה החברה קוד אתי, המהווה מצפן לעבודה השוטפת, ונועד להנחות ולכוון את התנהגות העובד במצבים של דילמות ושאלות לגבי ההתנהגות הראויה והנכונה מבחינה ערכית ומקצועית.

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר בודקת עמידת הגורמים השונים בנהלים, במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעות למנהלי הפעילויות למלא אחריותם בהקשר לסיכונים תפעוליים.

קיימות גם בקרות ממוכנות במערכות תפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון תפעולי.

סיכוני מעילות והונאות

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה ומחוץ לחברה. בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות שער 5 חלק 3 פרק 1 בחוזר המאוחד בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות פנימית, הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

סיכוני טכנולוגיות מידע

מערך טכנולוגיות המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות קבוצתי בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכוני ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי ה-IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכוני סייבר ואבטחת מידע

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של הראל בניהול סיכוני סייבר ואבטחת מידע בנויה על 3 שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר.

ב-31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 14-9-2016 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכוני סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי - תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכוני אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים", הדיקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכוני סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר סיכונים תקופתי על חשיפות החברה לסיכוני סייבר.

בנוסף, מתקיימות פגישות תקופתיות של ועדת היגוי לניהול סיכוני סייבר.

סיכוני המשכיות עסקית

היערכות החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשוב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן.

מערכות המחשוב נמצאות באתר חיצוני ומערכות חלופיות נמצאות באתר נפרד. במקרה של נפילה של מערכות המחשוב תוכל הקבוצה תוך זמן קצר יחסית לחדש את כל שירותי המחשוב הקריטיים דרך המערכות החלופיות באמצעות קווי תקשורת מאובטחים חלופיים.

בהתייחס להערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים ברמת גן, הגופים המוסדיים בקבוצה נערכים להתארגנות של עובדים באתרים אחרים של הקבוצה, לגיבוי וביצוע עבודה במשמרות. כל תת-יחידה תיערך להתרחשות אירוע כאמור באמצעות תהליכי גיבוי לוגיסטי וכתובת נהלי יחידה להסדרת ההתנהלות עם קרות אירוע כאמור.

בחברה קיים ספר נהלים המסדיר את אופן ההתנהלות עם קרות כל אחד מן האירועים הנ"ל. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הקבוצה לאירוע משבית (קטסטרופלי), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

במשבר הקורונה החברה נערכה מבחינה מיכונית ותפעולית לאפשר המשכיות עסקית ועבודה מהבית בהיקף נרחב במצב של מגפה.

תקדימים משפטיים מהותיים ותובענות ייצוגיות

הקבוצה חשופה להחלטות שיפוטיות המהוות תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות החברה.

לתובענות ייצוגיות ולתביעות משפטיות מהותיות אחרות כנגד החברה, עלולה להיות השפעה מהותית על עסקיה. הליכים כאמור יכול שינבעו גם מפעולות של צדדים שלישיים (כגון סוכנים), מבלי שלחברה תהיה יכולת חזרה מעשית לאותם צדדים שלישיים.

היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסתייע במידת הצורך ביועץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשורת, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, וברכיזת התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

סיכון ציות והלבנת הון

פעילויות מהותיות בחברה כפופות להוראות רגולטוריות שונות. אי עמידה בדרישות רגולטוריות עלולה לגרום סנקציות ועיצומים כספיים כלפי החברה ועשויה להוות בסיס לתביעות נגדה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק, פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. החברה אימצה תכנית אכיפה ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ופיקוחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון שפורסם בפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח את קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטיים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויותיה השונות.

סיכון מוניטין

המוניטין של החברה הינו אחד הנכסים היקרים ביותר שלה והגנתו הינה חיונית לפעילות החברה. בשל כך, החברה עושה כל מאמץ לשמר את המוניטין החיובי הקיים. ניהול סיכון המוניטין מסתמך על תרבות אתית חזקה שבה מופעל שיקול דעת בסביבה מובנית ומודעת סיכונים. הערכת סיכון המוניטין מהווה שיקול עיקרי בהערכת כל פעילות עסקית, התקשרות ושיתוף פעולה. כל יחידה עסקית אחראית לביצוע הפעולות הנדרשות על מנת להבטיח מזעור החשיפה לסיכון המוניטין בממשקי עבודה אל מול שותפים עסקיים וצדדים שלישיים.

ג. דרישות חוקיות

המסגרות הרגולטוריות קובעות הסדרים שונים ומציבות דרישות רבות ביחס לסיכונים הייחודיים להם חשופים גופים מוסדיים וגופים שעיסוקם בשוק ההון והפיננסיים. ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי הסדרי חקיקה רבים אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללים דרישות שונות, שהעיקריות בהן:

- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10-ניהול סיכונים, המתייחסות למינוי מנהל סיכונים, תפקידי מנהל הסיכונים ומארג היחסים שלו עם בעלי תפקידים אחרים.
- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
- דרישות, מתוקף החוזר המאוחד, שער 5, חלק 2, פרק 4-ניהול נכסי השקעה, המתייחס לניהול סיכונים אשראי.
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, סייבר, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים טכנולוגיות מידע, סיכונים ציות ובקרה על דיווח כספי (sox).

החברה מיישמת את דרישות החוקים והחוזרים.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק

(1) סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

(2) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לשנה ועל הרווח הכולל (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים ולהתחייבויות הפיננסיות בגין משתנה הסיכון הרלוונטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2022				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(58)	58	-	-	רווח (הפסד)
(58)	58	408	(384)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ליום 31 בדצמבר, 2021				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(71)	71	-	-	רווח (הפסד)
(71)	71	379	(359)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

ליום 31 בדצמבר, 2020				
שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעורי הריבית (א)		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(39)	39	-	-	רווח (הפסד)
(39)	39	262	(248)	רווח כולל (הון עצמי) (ב)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לשנה.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים והתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	פריטים לא פיננסיים ואחרים	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
239	239	-	-	נכסים:
195	-	195	-	נכסי מיסים נדחים
50	-	-	50	נכסי מיסים שוטפים
484	239	195	50	חייבים ויתרות חובה
13,813	-	7,315	6,498	השקעות פיננסיות:
1,189	-	-	1,189	נכסי חוב סחירים
15,486	239	7,510	7,737	מזומנים ושווי מזומנים
14,039	14,039	-	-	סך הכל נכסים
1,447	-	-	1,447	סך כל הון
15,486	14,039	-	1,447	התחייבויות:
-	(13,800)	7,510	6,290	זכאים ויתרות זכות
				סך הכל הון והתחייבויות
				סך הכל חשיפה

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

(3) פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2021				
לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	70	-	70	נכסים:
90	-	-	90	נכסי מיסים שוטפים
90	70	-	160	חייבים ויתרות חובה
9,570	9,099	-	18,669	השקעות פיננסיות:
1,019	-	-	1,019	נכסי חוב סחירים
10,679	9,169	-	19,848	מזומנים ושווי מזומנים
-	-	-	-	סך הכל נכסים
-	-	14,164	14,164	סך כל הון
-	-	56	56	התחייבויות:
5,628	-	-	5,628	התחייבויות מסים נדחים
5,628	-	56	5,684	זכאים ויתרות זכות
5,628	-	-	5,628	סך הכל התחייבויות
5,628	-	14,220	19,848	סך הכל הון והתחייבויות
5,051	9,169	(14,220)	-	סך הכל חשיפה

ה. סיכוני נילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם. מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ- 15,002 אלפי ש"ח הינם מזומנים ושווי מזומנים ונכסים סחירים הניתנים למימוש מיידי. על פי תקנות דרכי ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של חייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך.

מ ומנים ושווי מ ומנים

החברה מחזיקה במזומנים בבנקים המדורגים AA- עד AA+ בהתבסס על הדירוג של חברות מעלות ומדרוג.

חייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מזכאות לקבל דמי ניהול מקופות שבניהולה ועל-כן לחברה חשיפה שולית בגין סיכון אשראי הנובעת מחייבים - הכנסות לקבל מדמי ניהול.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

השקעות פיננסיות

החברה מגבילה את החשיפה לסיכון אשראי על ידי השקעה בעיקר באגרות חוב ממשלתיות סחירות ובאגרות חוב קונצרניות סחירות בדרוג גבוה. נכון ליום 31 בדצמבר 2022, ההנהלה אינה צופה שהצדדים שכנגד לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
18,669	13,813	בארץ

נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן. ראה גם ביאור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

2. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים:

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי (*)						
2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	AAA ומעלה	סך הכל	AAA ומעלה	סך הכל	AAA ומעלה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
14,083	-	14,083	9,829	-	9,829	נכסי חוב בארץ
4,586	215	4,371	3,984	483	3,501	נכסי חוב סחירים:
18,669	215	18,454	13,813	483	13,330	אגרות חוב ממשלתיות
						אגרות חוב קונצרניות
						סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי (*)						
ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	סך הכל	לא מדורג	AA ומעלה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
70	70	-	195	195	-	נכסי מיסים שוטפים
90	90	-	50	50	-	חייבים ויתרות חובה
-	-	-	239	239	-	נכסי מסים נדחים
1,019	-	1,019	1,189	-	1,189	מזומנים ושווי מזומנים

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד A+.

ביאור 17 - ניהול סיכונים (המשך)

1. סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים:

ליום 31 בדצמבר				
2021		2022		
סיכון אשראי מאזני		סיכון אשראי מאזני		
%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
10.28	1,919	12.30	1,699	ענף משק
1.82	340	1.63	225	בינוי ונדל"ן
1.42	265	1.58	218	חשמל ומים
0.52	97	2.05	283	מסחר
8.93	1,667	9.00	1,244	תקשורת ושרותי מחשב
1.59	298	2.28	315	בנקים
24.56	4,586	28.84	3,984	שירותים פיננסיים
75.44	14,083	71.16	9,829	אג"ח מדינה
100.0	18,669	100.0	13,813	סך הכל

2. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הונניים (נדל"ן, מניות וכד').

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

(1) קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתי הקרן שבניהולה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדינמי הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו-"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחום החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה, התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות העמיתים מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחום זה.

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

(2) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים חובות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי ודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניות לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים. על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

(3) העברות כספים - החברה המנהלת נדרשת לבצע העברות כספים תוך פרקי זמן כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008. אי עמידה במועדים כאמור, אשר עלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם, חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין ריבית פיגורים ופערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.

(4) בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

באוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה כי החברה גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן ההשתלמות שבניהולה, הוצאות ניהול השקעות אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בינואר 2018 התקיים דיון קדם משפט במסגרתו ניתנה החלטה לאחד את הדיון עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. במאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. בחודש אוגוסט 2020 הגיש היועמ"ש עמדה במסגרת הליך משפטי המנוהל בבית המשפט העליון (רע"א), שעניינו גביית הוצאות ישירות מפוליסות ביטוח. בעמדתו העקרונית קבע היועמ"ש כי קיים עיגון חוזי לגביית הוצאות ישירות ועל-כן דין בקשות האישור להידחות. כמו כן, היועמ"ש ציין במסגרת עמדתו כי הטיעון הפרשני שהציג בנוגע לפרשנות הוראות הפוליסות, יפה ככלל, גם להוראות דומות הקיימות בתקנונים של קופות הגמל. נוכח האמור, התבקש בית המשפט לאשר הסכם דיוני להגשת סיכומי הצדדים וזאת לאחר החלטת בית המשפט העליון בנוגע לחוות הדעת שהוגשה לו. בחודש יוני 2021 הגיש היועמ"ש הודעה בה ביקש להבהיר כי על אף טיטושה שהועברה לעיון הציבור בנושא בחינת ההוצאות הישירות, ולאור המלצות הוועדה שהוצגו בה עמדתו המשפטית לא השתנתה ואין בדוח שהועבר ממצאים אשר סותרים את עמדתו המשפטית.

להלן סיכום נתוני תביעות משפטיות:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צויין סכום המתייחס לחברה	-	-
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	-	-
לא צוין סכום התביעה	-	-
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צויין סכום המתייחס לחברה	1	30,100
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	-	-
לא צוין סכום התביעה	-	-
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	-	-

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התקשרויות

(1) לחברה הסכם עם חברת הראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "הראל פנסיה וגמל") (לשעבר הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "הראל גמל"), חברה אחות) בדבר קבלת שרותי תפעול וניהול לחברה. עם מיזוגה של הראל גמל לתוך חברת הראל פנסיה וגמל ביום 5 באוקטובר 2016, קיבלה על עצמה הראל פנסיה וגמל את הזכויות וההתחייבויות של החברה לפי הסכם זה.

שרותים אלו כוללים בין היתר, שירותי מחשב, ניהול סיכונים ואקטואריה ניהול השקעות וביטוח דירקטורים. מטרתו של ההסכם הינה ליצור שיטת חיוב עבור שרותים שונים אותן מקבלת החברה מחברת הראל פנסיה וגמל, תוך שהיא מנצלת את היתרון לגודל של חברת הראל פנסיה וגמל ובכך חוסכת בעלויות התפעול והניהול.

בהתאם להוראת הסכם זה, משלמת החברה דמי תפעול וניהול בשיעור של 95% מדמי הניהול נטו שמקבלת החברה מקרן ההשתלמות שבניהולה.

התמורה דלעיל כוללת תשלום עבור שירותים שונים שרוכשת הראל פנסיה וגמל עבור הקופה שמנוהלת על ידה והחברה לא תחויב בתשלום נוסף בקשר עם השירותים כאמור. בחודש נובמבר 2013 נחתמה תוספת להסכם אשר במסגרתה נקבע כי ההסכם יוארך באופן אוטומטי לתקופה של 3 שנים בכל פעם אלא אם תינתן על ידי אחד מהצדדים הודעה בדבר אי חידוש.

(2) החברה התקשרה בהסכם ניהול ויעוץ עם הראל השקעות, מטרת ההסכם לעגן את הפעולות שמבצעת הראל השקעות עבור החברה, במסגרת תפקידה של הראל השקעות כחברה השולטת, בעקיפין, בחברה ובגופים מוסדיים נוספים בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים וכחברה המכווינה את פעילותם של הגופים המוסדיים שבשליטתה, מקדמת את עסקיהם, מסייעת בהרחבת חוג לקוחותיהם, פועלת להרחבת עסקיהם ומתקשרת בשמם בעסקאות שונות.

בהתאם להסכם זה הראל השקעות תעניק לחברה שירותי ניהול ויעוץ בכל הקשור לפעילותה השוטפת של החברה.

בתמורה למתן שירותי הניהול, תהיה הראל השקעות זכאית לדמי ניהול בשיעור של 3% מדמי הניהול השנתיים שיתקבלו אצל החברה מקופת הגמל שבניהולה.

תקופת ההסכם היא מיום 1 בינואר 2009 והינה לתקופה בלתי מוגבלת בכפוף לאפשרות ביטולו, בתום כל שנה קלנדרית, על ידי כל אחד מהצדדים, בהודעה שתימסר 60 יום לפני תום השנה הקלנדרית.

ביאור 19 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

א. בהמשך לאמור בבאור 1. א (1) בדבר זכיית הראל במיכרז קרן ברירת מחדל של חבר, בהתאם להסכם עם חבר, דמי הניהול שייגבו החל מיום 1 בינואר 2023 מעמיתי חבר ובני זוגם ירד משיעור של 0.26% שנתי לשיעור של 0.18% שנתי. הסכם זה אמור להקטין את גביית דמי הניהול השנתיים בכ- 25%.

ב. ביום 1 בינואר 2023 תוקן תקנון הקרן. במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "קיימות", המסלול נפתח בחודש ינואר 2023.

**קרן החיסכון לצבא הקבע-
קרן השתלמות**

בניהול

**קרן החיסכון לצבא הקבע
חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

**סקירת הנהלה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2022**

תוכן עניינים

3	1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל
3	א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה
3	ב. מועד הקמת קופת הגמל
3	ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם
3	ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות
4	ה. שיעורי ההפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן
4	ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו
4	2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל
4	א. יחס נזילות
4	ב. משך חיים ממוצע של החיסכון
5	ג. שינוי במספר העמיתים
5	ד. ניתוח זכויות העמיתים בקרן
5	3. מידע אודות דמי ניהול
5	א. שיעור דמי הניהול
6	ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה
7	4. ניתוח מדיניות השקעה
7	א. מדיניות ההשקעה
7	ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת
8	5. ניהול סיכונים
8	א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת
8	ב. סיכוני נזילות
9	ג. סיכוני שוק
12	ד. סיכוני אשראי
18	ה. סיכונים גיאוגרפיים
22	ו. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה
23	ז. גורמי סיכון על פי טיבם
24	6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו
24	7. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

1. מאפיינים כלליים של קופת הגמל

א. תיאור כללי של קופת הגמל ושל החברה המנהלת אותה

קופת הגמל:

- שם קופת הגמל: קרן החיסכון לצבא הקבע (להלן "הקופה" או "הקרן").
- סוג קופת הגמל: קרן השתלמות.
- קוד הקופה: 511033060-00000000000438-0000-000
- סוג העמיתים: עצמאיים ושכירים המפקידים כספי השתלמות.

הקופה מנוהלת בנאמנות בידי חברה מנהלת שהינה משקיע מוסדי. הקופה נועדה לחיסכון לטווח בינוני וקצר. פעילות הקופה כפופה לרישוי המתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לדינים הרלוונטיים החלים על פעילותה המפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה על שוק ההון, או "הממונה").

החברה המנהלת:

- שם החברה המנהלת: קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ בע"מ (להלן - "החברה המנהלת" או "החברה").
- החברה המנהלת הינה חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ, בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.
- בשנת הדיווח לא חלו שינויים במבנה האחזקות של החברה המנהלת. לפרוט מבנה האחזקות של החברה המנהלת, ראה סעיף 1.1.2 בדוח תאור עסקי החברה של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת קופת הגמל

הקופה הוקמה בשנת 1984.

בחודש מרס 2009 הפכה הקופה לקופה מסלולית עקב הוספת שני מסלולי השקעה, מסלול אג"ח ללא מניות אשר החל לפעול בחודש מרס 2009 ומסלול מניות אשר החל לפעול בחודש אפריל 2009.

בחודש פברואר 2022, נפתח מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500". המסלול החל לפעול בחודש מאי 2022.

ג. רשימת מסלולי השקעה, הקודים שלהם ומועד תחילת פעילותם

להלן מספרי המסלולים הכלולים באישור:

שם המסלול	קוד המסלול	מועד תחילת פעילות
מסלול כללי	511033060-00000000000438-0438-000	1984
מסלול אג"ח ללא מניות	511033060-00000000000438-1410-000	2009
מסלול מנייתי	511033060-00000000000438-1411-000	2009
מסלול מחקה מדד S&P 500	511033060-00000000000438-13649-000	2022

ד. שינויים מהותיים בשנת הדיווח הנובעים ממיזוגים, מכירות או רכישות

בשנת הדוח לא חל שינוי.

ה. שיעורי הפרשות המרביים שרשאית קופת הגמל לקבל ומטרתן

בקרן השתלמות לעובדים - בשיעורים מהמשכורת, כהגדרתה בסעיף 3 לפקודת מס הכנסה (להלן: "הפקודה"): הפרשות מעביד: עד 7.5%. הפרשות עובד: עד 2.5%.
ובלבד שהשיעורים לא יעלו על השיעורים הנקובים בהסכם הקיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים תשי"ז - 1957, והפרשות העובד לא יפחתו משליש מהפרשות המעביד.
בקרן השתלמות לעצמאים - הפקדות עצמאי עד לתקרה שנתית של 7% מהכנסתו הקובעת, מזה יותר ניכוי בגין הפקדות בשיעור של עד 4.5% מהכנסתו הקובעת.

ו. שינוי מסמכי יסוד במהלך תקופת הדוח ועד ליום פרסומו**1. פתיחת מסלול מחקה מדד s&p**

ביום 13 בפברואר 2022, תוקן תקנון הקרן ואושר פתיחת מסלול השקעה חדש לעמיתים "מסלול מחקה מדד S&P 500".

2. פתיחת מסלולי קיימות

ביום 1 בינואר 2023 תוקן תקנון הקרן. במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "קיימות", המסלול נפתח בחודש ינואר 2023.

2. ניתוח זכויות עמיתי קופת הגמל**א. יחס נזילות**

שיעור הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך ממנה מתוך כלל נכסי קופת הגמל, לתאריך הדוח:

2022	
%	
84.20	מסלול כללי
95.08	מסלול אג"ח ללא מניות
76.29	מסלול מנייתי
78.57	מסלול מחקה מדד s&p 500

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון

משך החיים הממוצע של זכויות העמיתים, עבור אותם עמיתים שחשכוונותיהם טרם הבשילו:

2022	
שנים	
1.98	מסלול כללי
1.64	מסלול אג"ח ללא מניות
2.01	מסלול מנייתי
2.09	מסלול מחקה מדד s&p 500

ג. שינוי במספר העמיתים

המידע על מספר העמיתים בקרן חסוי.

ד. ניתוח זכויות העמיתים בקרן

ליום 31 בדצמבר			
2021		2022	
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח	
3,158,101	-	2,669,814	-
3,174,481	-	3,052,713	-
6,332,582	-	5,722,527	-

חשבונות פעילים
חשבונות לא פעילים
סה"כ

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2022				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
2,408,380	-	2,103,535	-	0.5%-0%
202,876	-	8,161	-	1%-0.5%
19,594	-	9	-	1.5%-1%
3,236	-	1,252	-	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 8,848 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2022				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
באלפי ש"ח		באלפי ש"ח		
114,452	-	101,243	-	0.5%-0%
3,004	-	203	-	1%-0.5%
33	-	-	-	1.5%-1%
1	-	58	-	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 169 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2022				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
260,711	-	413,393	-	0.5%-0%
17,608	-	2,517	-	1%-0.5%
715	-	-	-	1.5%-1%
32	-	276	-	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 1,824 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

מסלול מחקה מדד S&P 500

ליום 31 בדצמבר 2022				דמי ניהול מנכסים:
עמיתים לא פעילים		עמיתים פעילים		
סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	סך נכסים, נטו	מספר חשבונות*	
19,346	-	40,062	-	0.5%-0%
1,566	-	194	-	1%-0.5%
58	-	-	-	1.5%-1%
-	-	12	-	2%-1.5%

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהעמיתים במסלול, נוסף לדמי הניהול, הינו 9 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 בדבר הוצאות ישירות בדוח הכספי.

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקופה*

לשנה שהסתיימה	ביום 31 בדצמבר	2022
0.25	שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	
5,489,079	סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	
95.92	שיעור הנכסים המנוהלים עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך הנכסים נטו (באחוזים)	

* המידע על מספר חשבונות העמיתים בקרן חסוי.

4. ניתוח מדיניות השקעה

א. מדיניות ההשקעה

מידע בדבר מדיניות ההשקעה של מסלולי ההשקעה לשנת הדוח, פורט באתר האינטרנט של החברה המנהלת בכתובת:

<https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel-pensia-and-gemel/Pages/investment-policy.aspx?isfromsearch=1>

ב. ניתוח והסבר שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת

להלן תמצית השינויים בשוק ההון והתייחסות חטיבת ההשקעות של החברה אליהם:

נושא	תיאור פעולות החברה
השינוי בממדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד	על פי המדד האחרון הידוע בסוף שנת 2022 (נובמבר), מדד המחירים לצרכן עלה ב-0.8% במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022 וב-5.3% ב-12 החודשים האחרונים. במסגרת עליית האינפלציה והתאמת המחירים בשוק העלתה חטיבת ההשקעות את שיעור החשיפה לנכסים צמודי מדד בשיעור קל.
שער החליפין של השקל	בשנת 2022 השקל נחלש ב-7 אחוזים מול סל המטבעות של בנק ישראל, עם פיחות של 14% מול הדולר, 7% מול האירו ו-1% מול הפאונד. לאור הקטנת החשיפה למניות סחירות החטיבה הקטינה מעט את שיעור החשיפה למט"ח.
התפתחות שעורי ריבית	החל מחודש אפריל, בנק ישראל העלה את הריבית שש פעמים ברציפות. בסוף שנת 2022 הריבית עמדה על 3.25%. לאור מבנה העקום והעלאות הריבית החטיבה קיצרה מעט את מח"מ אגרות החוב בהם היא משקיעה.
שוק המניות	בסיכום שנת 2022 מדד MSCI העולמי ירד ב-18% והמדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-20%. מדד הנאסד"ק בארה"ב בלט לשלילה כאשר "איבד" כשליש מערכו. בישראל מדד ת"א 125 ירד ב-12%. לאור השינויים בשווקים הבינלאומיים החטיבה שינתה את הרכב תיק המניות שלה בחו"ל עם דגש גבוה יותר על השקעות מחוץ לארה"ב ודגש נמוך יותר על השקעות בתחום הטכנולוגיה לאור רמות המחירים הגבוהות אשר שררו בשווקים, כמו כן קטנה סך החשיפה למניות סחירות במסלולים הכלליים.
אג"ח קונצרני ומוצרי חוב	חטיבת ההשקעות הקטינה מעט את שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני סחיר בישראל לאור אטרקטיביות נמוכה במרווחי הסיכון בעיקר בהשוואה לעולם, והמשיכה לצמצם את החשיפה לאג"ח קונצרני בחו"ל לאור עלויות הגנה יקרות ומרווחים לא אטרקטיביים.
מוצרי מדדים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע במוצרי מדדים לצורך גיוון תיק ההשקעות ויעילות רבה ביכולת לשינוי הרכב ההשקעות באמצעות נכסים אלו.
נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים	חטיבת ההשקעות ממשיכה להשקיע באפיקים אלו לצורך פישוט, הגנה, נזילות וסחירות באפיקי מדד מחירים לצרכן, אפיקי מניות והגנות מט"ח לפי הנחיות וועדת השקעות וכפוף ליתרונות למול עבודה בנכס הבסיס.
השקעות בנכסים אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות	חטיבת ההשקעות ממשיכה להגדיל את החשיפה לאפיק זה הן באופן אבסולוטי והן כאחוז חשיפה מתיקי העמיתים במטרה לגוון את הרכב הנכסים של התיק להשיג תשואה גבוהה יותר למול נכסים סחירים באותה רמת סיכון תוך שימת דגש על ייזום נדלן למגורים בישראל וקרנות buy out בחו"ל.

5. ניהול סיכונים

החוזר המאוחד, שער 5, חלק 1, פרק 10 - ניהול סיכונים, מסדיר תשתית לזיהוי, מדידה ודיווח של סיכונים שוק, אשראי ונזילות הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים בקופות גמל. החוזר מחייב מינוי מנהל סיכונים אובייקטיבי ובלתי תלוי במערך ההשקעות והאשראי של החברות המנהלות אשר יספק לדירקטוריון החברה המנהלת, הנחלתה, ועדת ההשקעה וועדת האשראי שלה תמונת מצב אובייקטיבית ומקיפה אודות הסיכונים הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכוניות העמיתים.

ניהול תיק ההשקעות של הקופה נעשה תוך חתירה לאיזון בין המטרה של השגת תשואה מקסימאלית על הנכסים לבין הסיכון הכרוך בהשקעות ורמת הנזילות הנדרשת כדי לממן פעילות זו ופעילות משיכות והעברות של כספים על ידי העמיתים.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. דיווחי ניהול סיכונים המוצגים לוועדת השקעות מציגים אומדנים להפסד פוטנציאלי הצפוי לתיק נכסים בשל התממשות סיכונים השוק. בכל התכנסות של ועדת השקעות ובהתבסס על מערכת BI, מציגה חטיבת השקעות חתכי חשיפה שונים של תיק ההשקעות.

הוועדה בוחנת ומתאימה את מדיניות ההשקעות וביצועה בשוטף לנוכח ההתפתחויות בנכסיה, במאפייני עמיתיה ובשוקים.

להלן פירוט הסיכונים המרכזיים להם חשופה הקופה ואופן הטיפול בהם:

א. מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת

לעניין פירוט מדיניות ניהול הסיכונים ותיאור השיטות וההערכות בחברה המנהלת של קופת הגמל ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ב. סיכונים נזילות

סיכון נזילות נובע מאי ודאות לגבי שינויים אפשריים בהיקף משיכת כספים מהקופה, ו/או קריאות לכסף בגין התחייבויות עבר ו/או דרישה להשלמת בטחונות בגין נגזרי מניות ומט"ח, העשויים להביא למצב בו הקופה תידרש לממש במהירות נכסים בהיקף ניכר על מנת לשלם לעמיתים המושכים או המניידים לקופות אחרות. סיכון זה קשור בהיקף חסכון העמיתים הזכאים למשיכה אל מול אורך החיים הממוצע של נכסי הקופה ונזילותם וכן מגורמים חיצוניים של הגברת תחרות ומעבר בין קופות גמל.

לצורך ניהול סיכון הנזילות קופות הגמל מחזיקות בנכסים נזילים, כגון מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות לתקופה של עד חודש ימים וכן בנכסים בעלי סחירות גבוהה שניתנים למימוש בקלות יחסית. כמו כן, קיימות מגבלות השקעה על שיעור הנכסים הלא נזילים ואחת לתקופה נבחנת השפעה של תרחישי משבר על מצב הנזילות.

ניהול הקופות בשיטת סלי השקעה, מקטין חשיפה לסיכון נזילות בכלל ובקופות הקטנות בפרט.

ועדת ההשקעות אישרה מודל למעקב אחר סיכון הנזילות בפעילות הקופה. מדדי הנזילות מביאים בחשבון מצבי קיצון של משיכות בקופות כולל העברות בין קופות ואת נזילות הנכסים בתיקים במצבי משבר שונים. ועדת ההשקעות בוחנת על בסיס תקופתי את העמידה ברמת הנזילות ביחס למדדי הנזילות שנקבעו ובוחנת באופן שוטף את צרכי הנזילות והתאמתם לנכסי הקופה על מנת להיערך מראש לשינויים ברמת הנזילות הנדרשת.

ניתוח נזילות הקופה

ליום 31 בדצמבר 2022				
נכסים נטו (באלפי ש"ח)				
מסלול מחקה מדד s&p 500	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	נזילות (בשנים)
61,238	601,358	149,812	2,914,692	נכסים נזילים וסחירים
-	-	3,718	108,387	מח"מ של עד שנה
-	27,443	44,931	948,416	מח"מ מעל שנה
-	66,451	20,533	775,548	אחרים
61,238	695,252	218,994	4,747,043	סה"כ

הקופה אינה נתקלת בקשיי נזילות ובקשיים למימון תשלומים לעמיתים מושכים או המניידים החוצה, והיא שומרת על רמת נזילות מספקת. על פי ניסיון העבר, לאור היקף נכסיה של הקופה, הפיזור הרחב של עמיתיה והעובדה כי מרבית נכסיה הינם סחירים ובני מימוש מהיר ולמרות ששיעור הסכומים שעמיתים רשאים למשוך מהקופה עמד על כ-84.20% במסלול הכללי, כ-95.08% במסלול ללא מניות, כ-76.29% במסלול מניות וכ-78.57% במסלול מחקה מדד s&p 500, הקופה אינה צופה בעיות נזילות בשנים הקרובות היות ונכון לסוף שנת 2022 הושקעו בנכסים נזילים וסחירים, כ-61% מנכסי המסלול הכללי, כ-68% מנכסי המסלול ללא מניות, כ-86% מנכסי מסלול מניות וכ-100% מנכסי מסלול מחקה מדד.

מבחינת הרכב נכסי הקופה והערכות ההנהלה, הנהלת החברה המנהלת סבורה כי סך הכספים הסחירים והנזילים וצפי ההפקדות מהווים כרית בטחון מספקת לצמצום התממשות סיכון הנזילות כאמור לעיל.

ג. סיכוני שוק

סיכוני שוק בניהול פעילות קופת הגמל נובעים מאפשרות לשחיקת שווי נכסי קופות הגמל כתוצאה משינויים במחירי ניירות ערך, מחירי נדל"ן, שערי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה ומפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.

סיכוני שוק הקשורים בירידה הפוטנציאלית בערכם הכלכלי של נכסי הקופה הינם כדלקמן:

1. סיכוני הצמדה: בשיקולי השקעה נלקחות בחשבון תחזיות אינפלציה ואלטרנטיבות השקעה, גם בהיבט של בסיס הצמדה. הקופה מבצעת את השקעותיה ברכיבים צמודים ולא צמודים בהתאם לסביבת האינפלציה והתחזיות העתידיות שלפניה.
2. סיכון שער חליפין: לקופה חשיפה לנכסים צמודי מט"ח בעיקר כתוצאה מהשקעות בנכסים זרים ולכן בשיקולי ההשקעה נלקחות בחשבון תחזיות לשינויים בשערי חליפין, בעיקר ביחס לדולר.
3. סיכוני ריבית: לשינויים בשערי הריבית השפעה על אגרות החוב המוחזקות על ידי הקופה ועל פקדונות והלוואות ובאמצעותן על שווי נכסי הקופה. בעת קבלת החלטות השקעה וקביעת משך החיים הממוצע של הנכסים נלקחים בחשבון הנחות ותחזיות לגבי שינוי ריבית והשפעתם על תיק השקעות של הקופה. הקופה מטפלת בסיכוני ריבית על ידי שינוי באורך החיים הממוצע הכולל של מכשירים נושאי ריבית בכל אפיק, פיזור וחשיפה לסוגי ריביות שונות.
4. סיכון מניות: ההפסד שעלול להגרם לקופה כתוצאה מירידה במחירי המניות הנסחרות בארץ ובחו"ל.
5. סיכון מרווח אשראי: הפסד הנובע מפתיחת מרווחי האשראי מול ריבית חסרת סיכון.
6. סיכון נדל"ן: ההפסד שעלול להיגרם מירידת ערכן של ההשקעות בנדל"ן.

החברה המנהלת מתמודדת עם מכלול הגורמים המרכיבים את סעיף סיכוני השוק באמצעות קביעת תמהיל השקעות מפוזר המכיל, בין היתר, מניות, אגרות חוב צמודות ולא צמודות, הלוואות, נדל"ן, חשיפה למט"ח, קרנות השקעה ותעודות סל. נכסי הקופות מפוזרים גם בהשקעות בשווקים הבין לאומיים. שימוש בנגזרים נעשה למטרות הגנה ולמטרות יצירת חשיפה ונכסל בדוחות הבקרה.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות השקעות אשר מגבילה את רמות החשיפה אליהן ניתן להגיע בכל אחד מאפיקי ההשקעה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות את ועדת ההשקעות ומגבילות את רמת הסיכון של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. מגבלות הדירקטוריון מחייבות ביצוע פיזור בין אפיקי ההשקעה השונים ומונעות חשיפה גבוהה לאפיק השקעה אחד.

ועדת ההשקעות דנה בישיבותיה בתמהיל ההשקעות של קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה ומקבלת החלטות לגבי הקצאת הנכסים בין האפיקים השונים בהתאם להערכות סיכונים המבוססות על נתונים מאקרו כלכליים ותחזיות לגבי שוקי ההון וגורמי הסיכון. מדדי סיכונים המוצגים לוועדת השקעות כוללים תרחישי קיצון והשוואת מדדי ביצועים וסיכונים לתיקי סמן. ועדת השקעות מקבלת מדי ועדה דיווח בדבר חשיפה ענפית, חשיפה גיאוגרפית וחשיפה מטבעית.

(1) סיכון מדד וסיכון מטבע

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2022			
לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
1,908,112	1,080,331	1,758,600	4,747,043
815,540	11,647	(827,187)	-
<u>2,723,652</u>	<u>1,091,978</u>	<u>931,413</u>	<u>4,747,043</u>

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2022			
לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
90,748	80,939	47,307	218,994
35,336	1,158	(36,494)	-
<u>126,084</u>	<u>82,097</u>	<u>10,813</u>	<u>218,994</u>

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2022			
לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
334,808	86	360,358	695,252
160,438	-	(160,438)	-
<u>495,246</u>	<u>86</u>	<u>199,920</u>	<u>695,252</u>

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

מסלול מחקה מדד S&P 500

ליום 31 בדצמבר 2022			
לא צמוד אלפי ש"ח	בהצמדה למדד המחירים לצרכן אלפי ש"ח	במטבע חוץ או בהצמדה אליו אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח
5,304	-	55,934	61,238
-	-	-	-
<u>5,304</u>	<u>-</u>	<u>55,934</u>	<u>61,238</u>

סך נכסי קופת הגמל, נטו
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים
נגזרים במונחי דלתא
סך הכל

(2) סיכון ריבית

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על התשואה של קופת הגמל:

ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית (א) (ב)	
-1%	+1%
אחוזים	
1.95	(1.71)
4.46	(3.97)
0.16	(0.14)
*-	*-

ליום 31 בדצמבר 2022

מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מנייתי
מסלול מחקה מדד S&P 500

* פחות מ-0.01%

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוח הרגישות כולל אך ורק סעיפים אשר ערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות כגון השפעה של קרנות נאמנות שמשקיעות בנכסי חוב.

(3) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

להלן פירוט החשיפה לענפי משק בגין השקעה במניות:

מסלול כללי	ליום 31 בדצמבר 2022				
	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר אלפי ש"ח	בחול"ל	סך הכל
	%				מסה"כ
ענף משק					
בנקים	131,057	-	-	-	13.37
ביטוח	27,190	-	-	-	2.77
ביומד	4,698	3,183	60	11,967	2.03
טכנולוגיה	34,071	2,604	1,937	108,202	14.97
מסחר ושרותים	116,296	14,926	4,496	47,274	18.66
נדל"ן ובינוי	96,283	13,293	81,377	107,818	30.47
תעשייה	67,297	9,551	349	19,311	9.84
השקעה ואחזקות	46,954	8,619	-	30	5.67
נפט וגז	15,898	1,734	-	4,105	2.22
סך הכל	539,744	53,910	88,219	298,707	100.00
					980,580

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2022

%	סך הכל	לא סחיר	
		בחו"ל	אלפי ש"ח
מסה"כ			
0.60	17	17	-
99.40	2,796	1,237	1,559
100.00	2,813	1,254	1,559

ענף משק
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי

סך הכל**מסלול מניות**

ליום 31 בדצמבר 2022

%	סך הכל	בחו"ל	נסחרות במדד		נסחרות במדד ת"א 125
			לא סחיר	מניות היתר	
מסה"כ			אלפי ש"ח		
18.81	53,558	-	-	-	53,558
2.87	8,184	-	-	-	8,184
2.69	7,670	5,266	67	269	2,068
17.94	51,068	35,522	1,251	958	13,337
22.60	64,327	15,667	675	4,148	43,837
15.44	43,946	1,007	-	4,702	38,237
12.03	34,255	5,879	974	2,445	24,957
5.72	16,273	-	-	1,960	14,313
1.90	5,397	1,806	-	763	2,828
100.00	284,678	65,147	2,967	15,245	201,319

ענף משק

בנקים
ביטוח
ביומד
טכנולוגיה
מסחר ושרותים
נדל"ן ובינוי
תעשייה
השקעה ואחזקות
נפט וגז

סך הכל**ד. סיכונים אשראי**

סיכון אשראי הוא הסיכון לאי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו. סיכונים אשראי יכולים לנבוע, בין היתר, מאי עמידה במועדי החזר, היעדר יכולת פירעון, מימוש ביטחונות בערך פחות מהמוערך או מירידת ערך כתוצאה משינוי בדירוג אשראי.

מדיניות ניהול סיכונים האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת למתן וניהול אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות, על פיהם יש לפעול.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה ולחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכונים אשראי ובהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון ולהחלטות פרטניות של ועדות ההשקעה השונות. תקנות ההשקעה קובעות מגבלות חשיפה ללווה בודד ולקבוצת לוויים וכן מגבלות על מתן אשראי בהתאם לסוגי בטחונות וכיוצא"ב. חוזרי המפקח בנושא ניהול סיכונים אשראי מתווים תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית ומטרתם להבטיח קיומם של מנגנוני בקרה ופיקוח לניהול סיכונים אשראי להם חשופה הקופה. בהתאם לחוזרי המפקח בנושא ניהול סיכונים אשראי מינו הגופים המוסדיים בחברה מנהל מערך אשראי לא סחיר, ונקבעו נהלים העוסקים בניהול סיכונים אשראי. פרק 4- ניהול נכסי השקעה, שער 5, חלק 2 לחוזר המאוחד קובע הוראות לקביעת פרמטרים להתייחסות גופים מוסדיים המעמידים אשראי באמצעות רכישת אגרות חוב לא ממשלתיות, ובין היתר, באמצעות הרחבת תהליך האנליזה המתקיים בחטיבת ההשקעות טרם רכישת איגרת חוב וקביעת מדיניות ביחס לרכישת איגרות חוב, הכוללת, בין היתר, הכללת תניות חוזיות שונות ואמות מידה פיננסיות. בעקבות חוזר המפקח בנושא טיפול בחובות בעייתיים ופעולות לגביית חוב, הוקם פורום חוב ומונה מנהל לפורום אשר תפקידו להעריך מצב חובות בעייתיים ולהבטיח כי מתקיימים תהליכי מעקב ובקרה שוטפים.

מדיניות החשיפה לאשראי, אשר אושרה על-ידי הדירקטוריון, מתייחסת למגבלות לחשיפה כוללת לקבוצת לווים ולחמשת הבנקים הגדולים, מגבלות חשיפה לנכסי חוב על פי דירוג והאצלת סמכויות שונות לחטיבת ההשקעות, ועדת אשראי, ועדות השקעה והדירקטוריונים האמורים.

טרם מתן אשראי לא סחיר מתבצע תהליך, באמצעות מודל דירוג פנימי, להערכת איתנות הגופים אליהם נחשפת הקופה ויכולת הפירעון שלהם. כמו כן הקופה עוקבת באופן שוטף אחר יכולת הפירעון ואיכות הבטוחות. בנוסף, מתבצעת הערכת סיכוני אשראי לא סחיר בקופה הן באמצעות מעקב אחר הדירוג הממוצע, והן באמצעות מודל המאפשר לכמת את גובה סיכון האשראי בתוחלת ומקרה קיצון.

ברמת התיק הכולל מתבצע באגף ניהול סיכונים כימות של סיכוני האשראי הגלומים בנכסי ההשקעה, באמצעות בחינת הדירוג הממוצע של החוב הלא ממשלתי בתיקים האמורים והערכת ההפסד הצפוי (Expected Loss) וההפסד הלא-צפוי (Un expected Loss) בגין סיכוני האשראי הלא סחיר. ברמת עסקה פרטנית - מתקבלת חוות דעת בלתי תלויה של אגף ניהול סיכונים לעסקאות משמעותיות ולעסקאות גדולות או מורכבות, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2022									
מסלול מנייתי			מסלול אג"ח ללא מניות			מסלול כללי			
סה"כ	שאינם סחירים	סחירים	סה"כ	שאינם סחירים	סחירים	סה"כ	שאינם סחירים	סחירים	
			אלפי ש"ח						
84,427	27,443	56,984	151,487	47,745	103,742	1,727,356	942,839	784,517	בארץ
2	-	2	16,302	904	15,398	225,619	113,964	111,655	בחו"ל
<u>84,429</u>	<u>27,443</u>	<u>56,986</u>	<u>167,789</u>	<u>48,649</u>	<u>119,140</u>	<u>1,952,975</u>	<u>1,056,803</u>	<u>896,172</u>	סך הכל נכסי חוב

(2) פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים

נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2022
דירוג מקומי (*)

מסלול מנייתי	מסלול	
	אג"ח ללא מניות	אלפי ש"ח
55,590	58,338	531,505
345	30,539	153,388
1,031	14,236	79,254
-	-	-
18	629	20,370
	103,74	
56,984	2	784,517

נכסי חוב סחירים בארץ

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץנכסי חוב שאינם סחירים בארץ

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
AA ומעלה
BBB עד A
נמוך מ-BBB
לא מדורג
הלוואות לעמיתים
הלוואות בשיעבוד מניות המקנות שליטה
הלוואות לאחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץסך הכל נכסי חוב בארץ

27,443 33,905 550,547

מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג שאישר הממונה. נתוני הדירוג הומרו לסמלי הדירוג של S&P בהתאם למקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל בתוכו A- ועד +A.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו-16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2022		
דירוג בינלאומי (*)		
מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול כללי
1	2,146	15,183
-	10,532	77,149
1	2,720	19,266
-	-	57
2	15,398	111,655
-	13	5,636
-	891	108,328
-	904	113,964
2	16,302	225,619
-	862	98,149

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:
A ומעלה
BBB
נמוך מ-BBB
לא מדורג

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"לנכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:
לא מדורג
נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"לסך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה - נכסים מדורגים בדירוג פנימי (**)

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי הממונה *S&P, Mood's* ו- *Fitch*. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) בהתאם לחוזרי הממונה 15-9-2007 ו- 16-9-2007 קיימת בחברה תשתית ארגונית וניהולית לניהול האשראי, במסגרת זו מבצעת החברה מעקב ובחינה על כל נכסי החוב בהם השקיעה. לנכסי חוב להם לא קיים דירוג חיצוני שניתן על ידי חברה מדרגת, מבוצע דירוג פנימי על ידי החברה. נכסי החוב המוצגים לעיל כנכסים בדירוג פנימי הנם אלו שלהם לא קיים דירוג חיצוני כאמור. ראה בנוסף סעיף 5 להלן.

(3) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון אינם מתבססים על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

הריביות הממוצעות המשוקללות בגין כל אחת מקבוצות הדירוג המוצגות להלן הינן בהתאם לנכסים הכלולים בכל קבוצת דירוג:

ליום 31 בדצמבר 2022			נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):
מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות באחוזים	מסלול כללי	
1.00	2.15	1.97	AA ומעלה
-	4.98	4.33	A
-	7.76	6.49	BBB
-	14.16	12.89	נמוך מ-BBB
-	5.63	5.38	לא מדורג

(*) המקורות לרמת דירוג מקומי הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד +A.

המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על ידי הממונה *S & P, Mood's* ו- *Fitch*.

לעניין דירוג פנימי ראה סעיף 5 להלן.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022						ענף משק
מסלול מנייתי		מסלול אג"ח ללא מניות		מסלול כללי		
%	סכום	%	סכום	%	סכום	
מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
0.03	23	11.10	18,632	5.41	105,730	בנקים
0.28	236	2.53	4,237	0.32	6,180	ביטוח
-	1	0.34	573	0.29	5,599	ביומד
-	-	0.65	1,099	0.49	9,574	טכנולוגיה
33.30	28,115	27.01	45,322	32.70	638,588	מסחר ושרותים
0.44	375	19.42	32,577	28.46	555,889	נדל"ן ובינוי
0.02	14	0.99	1,653	0.87	17,079	תעשייה
0.08	68	2.28	3,830	3.31	64,636	השקעה ואחזקות
0.01	7	0.91	1,528	0.93	18,195	נפט וגז
65.84	55,590	34.77	58,338	27.22	531,505	אג"ח ממשלתי
100.00	84,429	100.00	167,789	100.00	1,952,975	סך הכל

(5) ביום 7 ביולי 2013, בהמשך לאישור מיום 15 במאי 2011, אישר הממונה להראל ביטוח שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי חברות, שפותח על ידי הראל ביטוח. מודל זה ישמש את הראל ביטוח ואת יתר הגופים המוסדיים בקבוצת הראל. בהתאם לתנאי האישור, הדירוג על פי המודל הפנימי ייחשב כדירוג המקביל של חברה מדרגת, בכפוף לתנאים הבאים:

- (א) השימוש במודל יעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו בתהליך בחינת המודל.
- (ב) המודל יהא תקף להערכת אשראי למעט: בנקים וחברות ביטוח, אשראי מגובה נכס בסיס (ישיר או מכשירים מורכבים), נדל"ן יזמי ומימון פרוייקטים.
- (ג) כל שינוי מהותי במבנה המודל יהא טעון אישור מראש של הממונה.

בהתאם לתיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4- לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" מיום 26 בנובמבר 2020, גוף מוסדי אשר מקיים את התנאים המפורטים בהוראה, יראו את מודל הדירוג שלו כמודל דירוג פנימי שאושר ע"י הממונה, למעט סוגי אשראי לגביהם לא יוכר מודל דירוג פנימי. ההוראה מחייבת את הדירקטוריון או ועדה ייעודית שהוסמכה על ידי הדירקטוריון, לאשר את מודל הדירוג הפנימי ולפקח עליו. תוקפו של אישור למודל דירוג פנימי שניתן על ידי הממונה לפני פרסום החוזר יפקע ביום 31 בדצמבר 2022, אולם גוף מוסדי יהיה רשאי להמשיך ולדרג אשראי גם לאחר מועד זה ועד לפירעונו הסופי של אותו אשראי, ובלבד שלא שונו תנאי האשראי באופן המגדיל את סכום האשראי או מאריך את התקופה לפירעון.

במהלך 2022 הושלם תהליך תיקוף חיצוני אשר אישר את עיקרי המודל לדירוג חברות תוך מספר שיפורים והתאמות, לצד ארבעה מודלים נוספים לדירוג אשראי (של פרויקטי תשתית, תחנות כוח, פרויקט ליווי נדל"ן יזמי ועבור חברת נדל"ן יזמי). המודלים השונים, נבדקו כעומדים בדרישות חוזר האוצר ואושרו על ידי ועדת אשראי אשר הוסמכה לכך על ידי הדירקטוריון.

ה. סיכונים גיאוגרפיים

סיכון גאוגרפי הינו סיכון להפסד הנובע מחשיפה של תיק ההשקעות בצורה ישירה או עקיפה, דרך השקעה בחברות שיש להן פעילות עסקית במדינה, לאירוע שלילי באותה מדינה או אזור גיאוגרפי. אירוע כזה עשוי להתעורר למשל על רקע עימות בטחוני באזור, משבר כלכלי במדינה עצמה או אצל שותפת סחר מהותית. סיכון גיאוגרפי עשוי לבוא לידי ביטוי בעלייה באירועי חדלות פירעון של ממשלות ועסקים ו/או ירידה בשווי נכסים הוניים (נדל"ן, מניות וכד').

להלן החשיפה הגיאוגרפית עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, או בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס, במקרים בהם לא ניתן היה לזהות את מקום החשיפה הסופית:

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2022										
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח										
141,284	3,886	137,398	41,894	24,375	361	36,425	13,395	20,948	-	בריטניה
59,038	-	59,038	733	-	21,974	15,429	17,741	3,161	-	סין
53,445	638	52,807	9,952	-	613	19,828	3,066	19,348	-	צרפת
53,750	437	53,313	6,059	-	155	15,160	22,738	9,201	-	גרמניה
69,121	27,697	41,424	785	-	4,055	36,571	13	-	-	יפן
1,322,893	468,558	854,335	258,948	-	41,585	258,502	263,198	32,102	-	ארצות הברית
175,552	19,458	156,094	118,261	-	514	8,006	29,313	-	-	אירופה
3,053,942	3,133	3,050,809	1,531,025	77,943	679	52,887	574,668	282,102	531,505	ישראל
376,499	34,674	341,825	104,450	-	52,325	90,340	56,448	38,262	-	אחר
<u>5,305,524</u>	<u>558,481</u>	<u>4,747,043</u>	<u>2,072,107</u>	<u>102,318</u>	<u>122,261</u>	<u>533,148</u>	<u>980,580</u>	<u>405,124</u>	<u>531,505</u>	סך הכל

מסלול אג"ח ללא מניות

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח										
3,437	-	3,437	533	-	-	-	39	2,865	-	בריטניה
2,296	-	2,296	6	-	-	-	-	2,290	-	צרפת
3,471	-	3,471	2,646	-	-	-	285	540	-	גרמניה
26,325	-	26,325	13,817	-	5,532	-	929	6,047	-	ארצות הברית
6,691	-	6,691	6,691	-	-	-	-	-	-	אירופה
170,354	-	170,354	58,898	1,870	-	5,033	1,560	44,655	58,338	ישראל
6,420	-	6,420	379	-	635	-	-	5,406	-	אחר
<u>218,994</u>	-	<u>218,994</u>	<u>82,970</u>	<u>1,870</u>	<u>6,167</u>	<u>5,033</u>	<u>2,813</u>	<u>61,803</u>	<u>58,338</u>	סך הכל

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2022									
סך הכל	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות	קרנות נאמנות	קרנות ותעודות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח									
8,581	1,410	7,171	245	916	6,008	2	-	-	אוסטרליה
27,593	1,622	25,971	8,353	151	15,203	2,263	1	-	בריטניה
13,733	7,625	6,108	(73)	48	6,130	3	-	-	קנדה
20,676	-	20,676	-	7,765	5,937	6,974	-	-	סין
11,770	266	11,504	2,970	256	8,275	3	-	-	צרפת
10,114	182	9,932	1,893	65	6,328	1,642	4	-	גרמניה
9,144	-	9,144	-	5,148	3,994	2	-	-	הודו
28,695	11,560	17,135	326	1,692	15,111	6	-	-	יפן
12,236	246	11,990	4,055	3,726	4,206	3	-	-	שוויץ
352,559	195,575	156,984	35,378	1,141	54,774	65,569	122	-	ארצות הברית
32,970	8,127	24,843	10,510	214	3,341	10,778	-	-	אירופה
343,694	1,394	342,300	96,241	299	11,115	177,786	1,269	55,590	ישראל
13,210	-	13,210	1	2,836	3,068	7,305	-	-	ש.מתעוררים-אחר
43,481	5,197	38,284	8,074	3,938	13,930	12,342	-	-	אחר
928,456	233,204	695,252	167,973	28,195	157,420	284,678	1,396	55,590	סך הכל

מסלול מחקה מדד S&P 500

קרנות ותעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סך הכל	
אלפי ש"ח					
60,251	-	60,251	-	60,251	ארצות הברית
-	987	987	-	987	ישראל
60,251	987	61,238	-	61,238	סך הכל

1. גורמי סיכון נוספים המשפיעים על פעילות הקופה

הפעלת קופת גמל דורשת עמידה בכללי פעילות ודווח שנקבעו בחוקים ובתקנות. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005, מעניק סמכויות שונות ואמצעי אכיפה מגוונים לממונה לרבות סעיפי עונשין במקרה של אי עמידה בכללים והנחיות.

הקופה פועלת בתחום שוק ההון והחיסכון ארוך הטווח, בהם מתבצעת פעילות השקעה לצד פעילות מול העמיתים החוסכים בקליטת הפקדות, תשלומים וזיכויים ברווחים. פעילות זו חושפת את הקופה לסיכונים תפעוליים ולסיכונים הנובעים משינויי פסיקה וחקיקה כלליים ובתחום הפעילות הספציפי של הקופה.

אי לכך פועלת הקופה בהתאם לנהלים מסודרים שגיבשה להסדרת התהליכים השונים בקופה, לרבות ביצוע בקורות ומעקב שוטף אחר הפעילות. כמו כן מלווה את פעילות הקופה יועץ משפטי ומנהלת סיכונים.

הסיכון התפעולי שלוב בכלל הפעילויות, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בחברה. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל הרמות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלים בדרגות הניהול השונות בחברה, בתמיכה מקצועית של אגף ניהול סיכונים המופקד על הכוונה מתודולוגית ויישום המדיניות בראיית על. חלק מהסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי גורמי בקרה נוספים, כגון מנהל אגף SOX, אכיפה וציות, אחראי אבטחת מידע ואחראי היערכות לשעת משבר.

החברה בוחנת באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקטת באמצעים להפחתת רמתם. אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש מיוחד על סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיות מידע וסייבר וסיכונים המשכיות עסקית.

אופי הפעילות, המבנה הארגוני ומדרג הסמכויות המייחדים את החברה וכן היקף הכספים המנוהלים על ידה, חושפים אותה גם לאפשרות של הונאות ומעילות מצד גורמים בתוך החברה וגורמים מחוץ לחברה. החברה הגדירה מדיניות הכוללת מסגרת עבודה שיטתית למניעה, איתור, דיווח ותגובה מצמצמת נזקים לאירועי מעילות והונאות. עיקרי המדיניות באים לידי ביטוי בנהלי העבודה של החברה, בתהליכי העבודה בפועל ובקוד האתי, שמטרתו להנחות את עובדי החברה בנושאי התנהגות, משמעת ואתיקה בעבודה.

בהתייחס לסיכונים משפטיים, כולל סיכונים ציית, היועץ המשפטי של החברה אחראי לניהול הסיכון המשפטי, מסייע במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ופוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלוונטים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים והנהלים לשינויים אלה ובעדכונים שוטפים של מערכות ההסכמים והמסמכים שבשימוש החברה, ובריכוז התביעות הייצוגיות נגד החברה והפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה.

על מנת לקיים את אחריות החברה למלא אחר דרישות החוק פועלת בחברה ממונה על ציות ואכיפה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלוונטיות להם. בינואר 2012 החברה אימצה תכנית אכיפה, במסגרת יישום הוראות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון, המתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה.

בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון שנכנס לתוקפו במרס 2018 וחוזר גופים מוסדיים 2018-9-2 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון מפברואר 2018, החברה קבעה מדיניות ניהול סיכונים בנושא ומינתה אחראי למילוי חובות, בהתאם לדרישות הרגולציה, באופן שיבטיח קיומה של תשתית ארגונית מתאימה ואמצעים להפחתת הסיכון. כמו כן, החברה גיבשה נהלים ליישום מדיניות ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, ועדכנה נהלים רלוונטים, כך שיתייחסו, בין היתר, להליך של זיהוי והכרת הלקוח, לסיווג של חשבון בסיכון גבוה להלבנת הון ומימון טרור, לקיום בקרה שוטפת, לניהול רישומים ולדיווח. בנוסף, החברה אימצה גישה מבוססת סיכון, על מנת לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, במסגרתה בוצע סקר לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון הטרור בפעילויות השונות.

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של החברה. דירקטוריון החברה אישר מסמך מדיניות בנושא ניהול טכנולוגיות המידע.

בחינת סיכונים ה-IT מתבצעת באופן שוטף, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בחברה והן ברמת מערכות המידע והתשתיות. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בהראל המשמר מחשבים, בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 בנושא "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים". אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים טכנולוגיות המידע על תהליכי הליבה בחברה.

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. תפיסת ההגנה של החברה בניהול סיכונים סייבר ואבטחת מידע בנויה על שלוש שכבות: שכבת הגנה טכנולוגית, שכבת טיפול באירועים ושכבת רגולציה, ארגון ושיטות. בנוסף להיערכות תפעולית, החברה רכשה כיסוי ביטוחי כנגד פשעי מחשב, בכללם אירועי סייבר. ביום 31 באוגוסט 2016 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2016-9-14 בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". החוזר מגדיר עקרונות לניהול סיכונים סייבר בגוף מוסדי ומחייב לנהל סיכונים אלו. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לנושאים הבאים: ממשל תאגידי- תפקידים ותחומי אחריות, הערכת סיכונים, הגנת סייבר, ניטור ובקרה, אבטחת מערכות, תקשורת ותפעול, ניהול משתמשים והרשאות, מיקור חוץ, שירותי מחשב בענן, אבטחה פיזית וסביבתית, אבטחת ערוצי קשר עם לקוחות וגורמים חיצוניים.

בהתייחס לסיכונים אבטחת מידע וסייבר, ובהתאמה לחוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים בחברה אימצו ואישרו מדיניות בנושא ניהול סיכונים סייבר. אגף ניהול סיכונים בשיתוף עם הראל המשמר מחשבים מבצעים סקר תקופתי על חשיפות החברה לסיכונים סייבר.

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2018-9-19 בנושא מיקור חוץ מיוני 2018, החברה קבעה מדיניות וגיבשה נוהלי עבודה, הכוללים בין היתר קווים מנחים וקריטריונים לקביעתה של פעילות כמהותית, עקרונות להתקשרות בהסכם למיקור חוץ ומנגנוני פיקוח, מעקב ובקרה אפקטיביים על פעילויות מהותיות שהוצאו למיקור חוץ.

היערכות הנהלת החברה להמשך פעילות בעת משבר (DRP) והמשכיות עסקית מתבצעת בשני מישורים: הערכות לנפילת מערכות המחשב והערכות לאירוע קטסטרופה במשרדים הראשיים. בנוסף, מתבצעים תרגולים במסגרת הנהלת החברה לאירוע משבית (קטסטרופל), בו מתורגלים תהליכים לוגיסטיים נבחרים ומופעלות תוכנות ומערכות מרכזיות מהאתר החלופי.

למידע נוסף, ראה דיון בגורמי סיכון בסעיף 3.11 בדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה המנהלת וביאור 15, בדבר התחייבויות והתקשרויות תלויות בדוחות הכספיים של הקופה.

2. גורמי סיכון על פי טיבם

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון על פי טיבם - סיכונים מקרו, סיכונים ענפיים, סיכונים גיאוגרפיים ככל שישנם וסיכונים מיוחדים לקופה, אשר דורגו, בהתאם להערכות סובייקטיביות איכותיות של הנהלת החברה המנהלת של הקופה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך הדוח, בקטגוריות על פי השפעתם, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון, על קופת הגמל - השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון	
		√	סיכונים שוק	סיכונים מקרו
		√	האטה כלכלית בישראל	
		√	סיכונים אשראי	
	√		סיכון מחירי נכסים אחרים	
		√	שינויים רגולטוריים	סיכונים ענפיים
		√	סיכון נזילות	

6. נושאים אליהם הפנה רואה החשבון את תשומת ליבו בחוות דעתו

רואה החשבון לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בחוות דעתו.

7. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

א. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

דודי ליידנר
מנכ"ל

ניר כהן
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 28 במרס 2023

הצהרה (Certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן: "קרן השתלמות") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן השתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן השתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן השתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן השתלמות; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן השתלמות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

28 במרס 2023

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (Certification)

אני, רם גבל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן: "קרן ההשתלמות") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן ההשתלמות וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן ההשתלמות למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של קרן ההשתלמות; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן ההשתלמות, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן ההשתלמות והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן ההשתלמות; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן ההשתלמות.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

28 במרס 2023

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן: "קרן ההשתלמות") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קופת הגמל תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי החשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____	ניר כהן	יו"ר הדירקטוריון :
_____	דודי לידנר	מנכ"ל :
_____	רם גבל	סמנכ"ל כספים :

תאריך אישור הדוח : 28 במרס 2023

קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות

דוחות כספיים ליום

31 בדצמבר 2022

תוכן עניינים

3	דוח רואי החשבון המבקרים.....
6	דוח על המצב הכספי.....
9	דוח הכנסות והוצאות.....
13	דוח על השינויים בזכויות העמיתים.....
17	ביאור 1 - כללי.....
18	ביאור 2 - מדיניות חשבונאית.....
20	ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה.....
21	ביאור 4 - נכסי חוב סחירים.....
22	ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים.....
23	ביאור 6 - מניות.....
23	ביאור 7 - השקעות אחרות.....
25	ביאור 8 - נדל"ן להשקעה.....
26	ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות.....
27	ביאור 10 - דמי ניהול.....
27	ביאור 11 - הוצאות ישירות.....
29	ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה.....
29	ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.....
30	ביאור 14 - מסים.....
30	ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות.....
30	ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח.....

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן - "הקופה") לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה המנהלת ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מדידת שווי הוגן של השקעות פיננסיות לא סחירות

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

כמתואר בביאורים 5, 6 ו-7 לדוחות הכספיים, יתרת נכסי חוב שאינם סחירים, מניות לא סחירות והשקעות אחרות שאינן סחירות ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכמות ל-1,132,895 אלפי ש"ח, 202,235 אלפי ש"ח ו-597,700 אלפי ש"ח, בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעות על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקרת השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של הקרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

בחלק מההשקעות הלא סחירות כגון מניות שאינן סחירות וקרנות השקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו כוללת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, זיהינו את הביקורת ביחס למדידת השווי ההוגן של ההשקעות הפיננסיות הלא סחירות כעניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את העיצוב, היישום והאפקטיביות התפעולית של בקורות מפתח פנימיות בקשר עם תהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות פיננסיות לא סחירות.
- בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי ההוגן של השקעות פיננסיות לא סחירות.
- ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
- ביצענו בחינה מדגמית של השווי בדוחות הכספיים של ההשקעות פיננסיות שאינן סחירות אל מול הערכות השווי שהקבלו ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
- ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 28 במרס 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקופה.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במרס 2023

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן החיסכון לצבא הקבע קרן השתלמות (להלן - "הקופה") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- וההנהלה של קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה המנהלת") אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקופה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיזוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו. בקרה פנימית על דיווח כספי של קופת גמל כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקופה (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל, בהתאם להוראות הדיווח והגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקופה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת ובכפוף לכללים ולהוראות החלים על פי דין; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקופה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקופה ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקופה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 והדוח שלנו, מיום 28 במרס 2023, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 במרס 2023

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2021	2022		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
443,656	594,277		רכוש שוטף
23,453	118,442	3	מזומנים ושווי מזומנים חייבים ויתרות חובה
467,109	712,719		
1,154,964	1,072,298	4	השקעות פיננסיות
1,374,858	1,132,895	5	נכסי חוב סחירים
1,704,418	1,268,071	6	נכסי חוב שאינם סחירים
1,571,393	1,514,253	7	מניות
5,805,633	4,987,517		השקעות אחרות
			סך כל השקעות פיננסיות
99,311	104,188	8	נדל"ן להשקעה
6,372,053	5,804,424		סך כל הנכסים
39,471	81,897	9	זכאים ויתרות זכות
6,332,582	5,722,527		זכויות העמיתים
6,372,053	5,804,424		סך כל ההתחייבויות
<p>רם גבל סמנכ"ל כספים</p>		<p>דודי לידנר מנכ"ל</p>	
		<p>ניר כהן יו"ר הדירקטוריון</p>	

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 28 במרס 2023

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	מסלול מחקה מדד s&p 500	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
594,277	373	58,239	14,190	521,475	רכוש שוטף
118,442	618	30,033	5,023	82,768	מזומנים ושווי מזומנים
712,719	991	88,272	19,213	604,243	חייבים ויתרות חובה
1,072,298	-	56,986	119,140	896,172	השקעות פיננסיות
1,132,895	-	27,443	48,649	1,056,803	נכסי חוב סחירים
1,268,071	-	284,678	2,813	980,580	נכסי חוב שאינם סחירים
1,514,253	60,251	254,360	33,356	1,166,286	מניות
4,987,517	60,251	623,467	203,958	4,099,841	השקעות אחרות
					סך כל השקעות פיננסיות
104,188	-	-	1,870	102,318	נדל"ן להשקעה
5,804,424	61,242	711,739	225,041	4,806,402	סך כל הנכסים
81,897	4	16,487	6,047	59,359	זכאים ויתרות זכות
5,722,527	61,238	695,252	218,994	4,747,043	זכויות העמיתים
5,804,424	61,242	711,739	225,041	4,806,402	סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי	מסלול מניית ללא מניית	מסלול מניית	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
322,233	11,449	443,656	109,974	רכוש שוטף
18,134	92	23,453	5,227	מזומנים ושווי מזומנים
340,367	11,541	467,109	115,201	חייבים ויתרות חובה
991,540	129,487	1,154,964	33,937	השקעות פיננסיות
1,309,474	56,498	1,374,858	8,886	נכסי חוב סחירים
1,384,674	2,657	1,704,418	317,087	נכסי חוב שאינם סחירים
1,310,533	31,149	1,571,393	229,711	מניות
4,996,221	219,791	5,805,633	589,621	השקעות אחרות
97,569	1,742	99,311	-	סך כל השקעות פיננסיות
5,434,157	233,074	6,372,053	704,822	נדל"ן להשקעה
34,072	1,196	39,471	4,203	סך כל הנכסים
5,400,085	231,878	6,332,582	700,619	זכאים ויתרות זכות
5,434,157	233,074	6,372,053	704,822	זכויות העמיתים
				סך כל ההתחייבויות

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
(13,735)	(9,271)	18,492		הכנסות (הפסדים)
				ממזומנים ושווי מזומנים
				מהשקעות:
22,014	42,644	(45,873)		מנכסי חוב סחירים
24,135	58,326	(14,092)		מנכסי חוב שאינם סחירים
35,082	423,761	(170,994)		ממניות
139,593	317,981	(317,262)		מהשקעות אחרות
3,492	11,008	9,874		מנדליין להשקעה
224,316	853,720	(538,347)		סך כל ההכנסות מהשקעות
210,581	844,449	(519,855)		סך כל ההכנסות (הפסדים)
				הוצאות
16,262	17,469	16,931	10	דמי ניהול
7,320	10,365	10,850	11	הוצאות ישירות
2,663	4,366	4,290	14	מסים
26,245	32,200	32,071		סך כל ההוצאות
184,336	812,249	(551,926)		עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	מסלול מחקה מדד s&p 500	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
14,453	671	3,357	11	18,492	הכנסות (הפסדים)
					ממזומנים ושווי מזומנים
					מהשקעות:
(39,949)	(5,382)	(542)	-	(45,873)	מנכסי חוב סחירים
(14,282)	(595)	785	-	(14,092)	מנכסי חוב שאינם סחירים
(129,774)	448	(41,668)	-	(170,994)	ממניות
(234,404)	(8,504)	(74,453)	99	(317,262)	מהשקעות אחרות
9,626	248	-	-	9,874	מנדל"ן להשקעה
(408,783)	(13,785)	(115,878)	99	(538,347)	סך כל ההכנסות מהשקעות
(394,330)	(13,114)	(112,521)	110	(519,855)	סך כל ההכנסות (הפסדים)
					הוצאות
14,327	645	1,904	55	16,931	דמי ניהול
8,848	169	1,824	9	10,850	הוצאות ישירות
3,057	-	1,233	-	4,290	מסים
26,232	814	4,961	64	32,071	סך כל ההוצאות
(420,562)	(13,928)	(117,482)	46	(551,926)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(9,271)	(1,367)	(105)	(7,799)
הכנסות (הפסדים)			
ממזומנים ושווי מזומנים			
מהשקעות:			
42,644	1,023	6,752	34,869
58,326	92	1,531	56,703
423,761	72,950	237	350,574
317,981	43,241	1,265	273,475
11,008	-	115	10,893
853,720	117,306	9,900	726,514
סך כל ההכנסות			
844,449	115,939	9,795	718,715
הוצאות			
17,469	1,516	738	15,215
10,365	1,114	158	9,093
4,366	713	-	3,653
32,200	3,343	896	27,961
סך כל ההוצאות			
812,249	112,596	8,899	690,754
עודף הכנסות על הוצאות לשנה			

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול מניית אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
(11,627)	(1,939)	(169)	(13,735)	הכנסות (הפסדים)
				ממזומנים ושווי מזומנים
				מהשקעות:
2,218	421	19,375	22,014	מנכסי חוב סחירים
22,530	129	1,476	24,135	מנכסי חוב שאינם סחירים
25,414	9,668	-	35,082	ממניות
114,584	23,013	1,996	139,593	מהשקעות אחרות
3,536	-	(44)	3,492	מנדליין להשקעה
168,282	33,231	22,803	224,316	סך כל ההכנסות מהשקעות
156,655	31,292	22,634	210,581	סך כל ההכנסות
				הוצאות
14,522	815	925	16,262	דמי ניהול
6,698	423	199	7,320	הוצאות ישירות
2,339	324	-	2,663	מסים
23,559	1,562	1,124	26,245	סך כל ההוצאות
133,096	29,730	21,510	184,336	עודף הכנסות על הוצאות לשנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,811,925	5,766,115	6,332,582	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
548,358	542,917	529,718	תקבולים מדמי גמולים
359,054	263,525	383,236	תשלומים לעמיתים
27,265	21,046	68,590	העברות צבירה לקופה
1,408,834	959,992	863,007	העברות מקופות גמל
			העברות בין מסלולים
21	45	15	העברות צבירה מהקופה
-	-	18	העברות לחברות ביטוח
446,694	546,175	273,168	העברות לקרנות פנסיה חדשות
1,408,834	959,992	863,007	העברות לקופות גמל
			העברות בין מסלולים
(419,450)	(525,174)	(204,611)	העברות צבירה, נטו
184,336	812,249	(551,926)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
5,766,115	6,332,582	5,722,527	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול מניית	מסלול מחקה	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	מדד s&p 500	אלפי ש"ח	
5,400,085	231,878	700,619	-	6,332,582	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
427,012	14,694	85,574	2,438	529,718	תקבולים מזמי גמולים
324,674	29,437	28,689	436	383,236	תשלומים לעמיתים
50,869	2,004	13,702	2,015	68,590	העברות צבירה לקופה
155,554	278,624	351,843	76,986	863,007	העברות מקופות גמל
					העברות בין מסלולים
15	-	-	-	15	העברות צבירה מהקופה
18	-	-	-	18	העברות לחברות ביטוח
225,068	10,005	37,775	320	273,168	העברות לקרנות פנסיה חדשות
316,140	254,836	272,540	19,491	863,007	העברות לקופות גמל
					העברות בין מסלולים
(334,818)	15,787	55,230	59,190	(204,611)	העברות צבירה, נטו
(420,562)	(13,928)	(117,482)	46	(551,926)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לשנה מועבר
					מדוח הכנסות והוצאות
4,747,043	218,994	695,252	61,238	5,722,527	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,766,115	389,012	359,125	5,017,978	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
542,917	60,561	18,851	463,505	תקבולים מדמי גמולים
263,525	16,177	22,676	224,672	תשלומים לעמיתים
21,046	2,744	1,633	16,669	העברות צבירה לקופה
959,992	482,422	175,738	301,832	העברות מקופות גמל העברות בין מסלולים
45	-	-	45	העברות צבירה מהקופה
546,175	72,069	19,345	454,761	העברות לחברות ביטוח
959,992	258,470	290,347	411,175	העברות לקופות גמל העברות בין מסלולים
(525,174)	154,627	(132,321)	(547,480)	העברות צבירה, נטו
812,249	112,596	8,899	690,754	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
6,332,582	700,619	231,878	5,400,085	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
5,416,437	113,152	282,336	5,811,925	זכויות עמיתים ליום 1 בינואר של השנה
483,405	27,798	37,155	548,358	תקבולים מדמי גמולים
302,596	46,718	9,740	359,054	תשלומים לעמיתים
23,933	2,392	940	27,265	העברות צבירה לקופה
383,671	701,587	323,576	1,408,834	העברות מקופות גמל
				העברות בין מסלולים
21	-	-	21	העברות צבירה מהקופה
389,372	21,388	35,934	446,694	העברות לחברות ביטוח
730,575	439,208	239,051	1,408,834	העברות לקופות גמל
				העברות בין מסלולים
(712,364)	243,383	49,531	(419,450)	העברות צבירה, נטו
133,096	21,510	29,730	184,336	עודף הכנסות על הוצאות לשנה מועבר מדוח הכנסות והוצאות
5,017,978	359,125	389,012	5,766,115	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי

- א.** קרן החיסכון לצבא הקבע-קרן השתלמות (להלן - "הקופה" או "הקרן") הינה קרן השתלמות מסלולית המאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, אשר הוקמה בשנת 1984. נכון ליום 31 בדצמבר 2022, הקרן הכוללת ארבעה מסלולי השקעה פעילים:
- (1) קרן החיסכון לצבא הקבע כללי (להלן - "מסלול כללי").
 - (2) קרן החיסכון לצבא הקבע מסלול אג"ח ללא מניות (להלן - "מסלול אג"ח ללא מניות").
 - (3) קרן החיסכון לצבא הקבע מניות (להלן - "מסלול מניות").
 - (4) קרן החיסכון לצבא הקבע מסלול מחקה מדד S&P 500 (החל לפעול במאי 2022, להלן - "מסלול מחקה מדד S&P 500").
- ב.** ביום 28 ביולי 2008 הושלמה עסקה במסגרתה רכשה הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח") מחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ את מלוא הון המניות בחברה המנהלת.
- ביום 25 באפריל 2013, נחתמה תוספת להסכם מיום 28 ביולי 2008, לפיה הווארכה, ללא תמורה, תקופת הזמן שלאחריה תהא חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ רשאית להורות להראל ביטוח להעביר לצד ג' ללא תמורה את מלוא הון המניות המונפק של החברה מחמש שנים לעשר שנים. בנוסף סוכם בין הצדדים במסגרת התוספת להסכם כי תקנון הקרן יתוקן, בכפוף לאישור הממונה, באופן שבני זוג של עמיתי חבר יהיו רשאים להיות עמיתים בקרן ויהיו זכאים לדמי ניהול שנתיים בשיעור של 0.55% מיתרתם הצבורה בקרן. בהתאם לתוספת להסכם האמורה לעיל התקבל ביום 15 באוקטובר 2013 אישור הממונה לתיקון התקנון והתאמתו להוראות התוספת להסכם.
- ביום 30 בינואר 2022 פנתה חבר בהזמנה לקבלת הצעות לרכישת החברה על סך נכסיה וניהולה השוטף בהתאם למפורט בהצעה. כמענה להצעה, הציעה הראל ביטוח להמשיך ולנהל את קרן השתלמות תמורת גביית דמי ניהול שנתיים מעמיתי חבר ובני זוגם בשיעור של 0.18% מיתרתם הצבורה בקרן. במהלך חודש מאי 2022 הודיעה חבר להראל ביטוח על זכייתה במכרז כך שתשמש כקרן ברירת מחדל בדמי הניהול האמורים החל מיום ה-1 בינואר 2023. תוקף ההסכם הינו לחמש שנים. דמי הניהול האמורים יהיו בתוקף לתקופה של חמש שנים.
- ג.** הקופה מנוהלת על ידי קרן החיסכון לצבא הקבע חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה המנהלת"), חברה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- ד.** קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין הקופה ונכסיה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- ה.** **מדיניות ההשקעה**
השקעות הקופה מבוצעות על-פי מדיניות ההשקעות הכוללת שנקבעת על-ידי הדירקטוריון, וועדת ההשקעות בחברה המנהלת ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- ו.** **הגדרות**
בדוחות כספיים אלה:
- (1) הקופה או הקרן - קרן החיסכון לצבא הקבע - קרן השתלמות.
 - (2) החברה המנהלת - קרן החיסכון לצבא הקבע חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
 - (3) רשות שוק ההון- רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
 - (4) הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
 - (5) חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו.
 - (6) צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
 - (7) מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

הדוחות הכספיים של הקופה ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), בהתאם לחוק הפיקוח ובתאם להוראות הגילוי והדיווח שנקבעו על ידי הממונה בפרק דין וחשבון לציבור שבקודקס הרגולציה. המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בעקביות לכל התקופות המוצגות בדוחות כספיים אלה על ידי הקופה. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי הדירקטוריון החברה המנהלת ביום 28 במרס, 2023.

א. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים של הקופה מוצגים בש"ח שהינו מטבע הפעילות של הקופה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. הש"ח הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הקופה.

ב. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של הקופה נערכו על בסיס העלות ההיסטורית למעט נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן (ראה ג' להלן).

ג. בסיס הערכת נכסים

הנכסים בדוח על המצב הכספי מוצגים ונמדדים כלהלן:

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - סעיף זה כולל יתרות ופקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים, ואשר לא חל עליהם כל שעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה למועד הדיווח.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - השער הידוע שפורסם בבורסה למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער הידוע הקובע שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בשנת הדיווח שנתקיים בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים למועד הדיווח.
- (4) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים וכן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מתואמת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי ביאור בלבד (אגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות, שטרי הון בלתי סחירים, פקדונות והלוואות), חלקם משוערכים לפי שווי הוגן המחושב לפי מודל המבוסס על תזרימי מזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לזרימי הסיכון השונים (להלן: "החברה המצטטת") וחלקם משוערכים על פי ציטוטי שערים על ידי החברה המצטטת. המודל של החברה המצטטת מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.
- (5) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני מועד הדיווח, בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (6) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת על פי שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווה של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות. בטחונות בגין חוזים עתידיים לא סחירים מסווגים לסעיף חייבים/זכאים.
- (7) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי השער הקובע שפורסם שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (8) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי המבוסס על מודל Black&Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבויות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (9) אגרות חוב להמרה ופקדונות מובנים אשר משובצים בהם נגזרים פיננסיים נוספים, ואשר התשואה בגינם תלויה בתשואת תיקי נכסים, במדדי מניות, שערי ריבית וכד' והינן בלתי סחירות מוצגות בהתאם לציטוט המתקבל מחברת מרווח הוגן בע"מ, או מגורם אחר, לפי העניין.
- (10) מניה לא סחירה - בהתאם להערכת מומחה שתקבל אחת לשנה לפחות.
- (11) נדל"ן להשקעה - לפי שווי הוגן על בסיס הערכת שמאי נדל"ן להשקעה המבוצע לכל הפחות אחת לשנה, למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה.
- (12) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד למועד הדיווח.
- (13) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח.
- (14) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד למועד הדיווח מוצג יחד עם הנכס.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. בסיס הערכת נכסים (המשך)

(15) יתרות הנקובות במטבע חוץ או הצמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג למועד הדיווח. להלן נתונים לגבי מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
%	%	%

שיעור עליית (ירידת) מדדים נבחרים:

(0.60)	2.40	5.28	שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע ביום המאזן)
(6.97)	(3.27)	13.15	שיעור שינוי שער החליפין של הדולר של ארה"ב

ד. הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מצטבר.

ה. זכויות העמיתים

הפקדות לקופה ומשיכות מהקופה נכללות בדוחות הכספיים על בסיס מזומן, על פי מועד התקבול/התשלום בפועל.

ו. מסים

הקופה פועלת מכוח סעיף 29(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן - הפקודה), ולפיכך, הכנסות הקופה אשר אינן מעסק שקופת הגמל עוסקת בו או אינן מכל הכנסה ששולמה על ידי חבר בני אדם העוסק בעסק שהוא בשליטת קופת הגמל או שלקופת הגמל יש בו החזקה מהותית, פטורה ממס.

הוצאות המסים נובעות ממסים שנוכו במקור על נכסים פיננסיים בחו"ל בתקופת הדוח, וכן מהוצאות מס בהתאם להכנסה חייבת מכוח סעיף 29(2) לפקודה, כאמור לעיל.

ז. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים של הקופה, נדרשת הנהלת החברה המנהלת להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקופה, נדרשה הנהלת החברה המנהלת להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה המנהלת על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים אשר קיים סיכון משמעותי ששינוי מהותי בהם עשוי לשנות באופן מהותי את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים של הקופה במהלך שנת הכספים הבאה:

- אומדני שווי הוגן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים - השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי החברה המצטטת (ראה ביאור 2.ג).
- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. למעט לגבי נכסים שנרכשו בשנת הדוח המוצגים לפי מחיר העסקה, השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך כאשר מידע זה זמין (ראה בנוסף באור 8).

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	מסלול מחקה מדד S&P 500	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,600	-	130	165	1,305
3,160	-	487	-	2,673
501	-	-	-	501
108,811	-	28,045	4,833	75,933
50	-	-	3	47
2,320	-	1	12	2,307
1,998	618	1,370	10	-
2	-	-	-	2
118,442	618	30,033	5,023	82,768

ריבית ודיבידנד לקבל (*)
מוסדות
סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
חייבים מסלולי השקעה
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
605	83	50	472
898	70	-	828
97	-	-	97
19,393	5,043	-	14,350
45	-	2	43
2,353	-	40	2,313
60	31	-	29
2	-	-	2
23,453	5,227	92	18,134

ריבית ודיבידנד לקבל (*)
מוסדות
סכומים לקבל בגין נדל"ן (*)
בטחונות בגין פעילות בנגזרים
חייבים בגין משכנתאות
חייבים בגין השקעות
חייבים מסלולי השקעה
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

(*) ליתרה בגין צדדים קשורים ראה באור 13 בדבר יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022				
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול מנייתי אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
531,505	58,338	55,590	645,433	אגרות חוב ממשלתיות
363,488	60,802	900	425,190	אגרות חוב קונצרניות:
1,179	-	496	1,675	שאינן ניתנות להמרה
364,667	60,802	1,396	426,865	שניתנות להמרה
896,172	119,140	56,986	1,072,298	סך הכל נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי אלפי ש"ח	מסלול אג"ח ללא מניות אלפי ש"ח	מסלול מנייתי אלפי ש"ח	סה"כ אלפי ש"ח	
577,755	73,753	32,364	683,872	אגרות חוב ממשלתיות
412,273	55,734	985	468,992	אגרות חוב קונצרניות:
1,512	-	588	2,100	שאינן ניתנות להמרה
413,785	55,734	1,573	471,092	שניתנות להמרה
991,540	129,487	33,937	1,154,964	סך הכל נכסי חוב סחירים

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
40,457	1,001	-	41,458	אגרות חוב קונצרניות :
2,959	471	-	3,430	שאינן ניתנות להמרה
362,289	21,965	27,443	411,697	פקדונות בבנקים
651,098	25,212	-	676,310	הלוואות לעמיתים
1,056,803	48,649	27,443	1,132,895	הלוואות לאחרים
1,056,803	48,649	27,443	1,132,895	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2022		
מסלול כללי	שווי	הוון
ערך	בספרים	אלפי ש"ח
4,280	4,280	

הלוואות

ליום 31 בדצמבר 2021				
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
56,040	1,133	-	57,173	אגרות חוב קונצרניות :
5,738	354	-	6,092	שאינן ניתנות להמרה
482,330	29,789	8,886	521,005	פקדונות בבנקים
765,366	25,222	-	790,588	הלוואות לעמיתים
1,309,474	56,498	8,886	1,374,858	הלוואות לאחרים
1,309,474	56,498	8,886	1,374,858	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (*)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים שהוצגו בעלות מתואמת :

ליום 31 בדצמבר 2021		
מסלול כללי	שווי	הוון
ערך	בספרים	אלפי ש"ח
4,828	4,828	

הלוואות

ביאור 6 - מניות

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	מסלול מנייתי	מסלול כללי	מסלול אג"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,065,836	280,802	785,034	-	מניות סחירות
202,235	3,876	195,546	2,813	מניות לא סחירות (*)
<u>1,268,071</u>	<u>284,678</u>	<u>980,580</u>	<u>2,813</u>	סך הכל מניות

ליום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	מסלול מנייתי	מסלול כללי	מסלול אג"ח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,510,414	313,442	1,196,972	-	מניות סחירות
194,004	3,645	187,702	2,657	מניות לא סחירות (*)
<u>1,704,418</u>	<u>317,087</u>	<u>1,384,674</u>	<u>2,657</u>	סך הכל מניות

(*) השקעות החברה בנדל"ן מחוץ לישראל מתבצעות באמצעות חברות ושותפויות מחוץ לישראל ולפיכך השקעות אלה מסווגות בסעיף מניות לא סחירות.

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	מסלול מחקה מדד s&p 500	מסלול מנייתי	מסלול אג"ח	מסלול כללי	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
755,852	60,251	157,420	5,033	533,148	השקעות אחרות סחירות
156,623	-	28,195	6,167	122,261	קרנות ותעודות סל
2,917	-	1	374	2,542	קרנות נאמנות
843	-	250	-	593	מוצרים מובנים
318	-	90	-	228	אופציות
					אחרות
<u>916,553</u>	<u>60,251</u>	<u>185,956</u>	<u>11,574</u>	<u>658,772</u>	
594,767	-	68,014	21,640	505,113	השקעות אחרות שאינן סחירות
1,562	-	56	93	1,413	קרנות השקעה וקרנות הון סיכון
1,345	-	334	49	962	מכשירים נגזרים
26	-	-	-	26	מוצרים מובנים
					אחרות
<u>597,700</u>	<u>-</u>	<u>68,404</u>	<u>21,782</u>	<u>507,514</u>	
<u>1,514,253</u>	<u>60,251</u>	<u>254,360</u>	<u>33,356</u>	<u>1,166,286</u>	סך הכל השקעות אחרות

א. ההרכב (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2021			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
559,680	3,988	130,508	694,176
245,736	8,135	45,774	299,645
11,262	-	3,878	15,140
5,367	883	2	6,252
147	-	44	191
539	-	92	631
822,731	13,006	180,298	1,016,035
השקעות אחרות סחירות			
קרנות ותעודות סל			
קרנות נאמנות			
מכשירים נגזרים			
מוצרים מובנים			
אופציות			
אחרות			
השקעות אחרות שאינן סחירות			
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון			
מכשירים נגזרים			
מוצרים מובנים			
446,479	16,740	44,668	507,887
39,170	1,302	4,508	44,980
2,153	101	237	2,491
487,802	18,143	49,413	555,358
1,310,533	31,149	229,711	1,571,393
סך הכל השקעות אחרות			

ב. מכשירים נגזרים:

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2022			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
533,784	-	222,884	756,668
12,346	1,227	-	13,573
(854,395)	(37,666)	(164,797)	(1,056,858)
123	(4,370)	(8)	(4,255)
מניות			
מדד			
מטבע זר			
ריבית			
ליום 31 בדצמבר 2021			
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
554,350	-	190,799	745,149
14,858	1,190	-	16,048
(985,697)	(30,800)	(159,016)	(1,175,513)
(1,054)	(899)	(2)	(1,955)
מניות			
מדד			
מטבע זר			
ריבית			

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	סה"כ	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול כללי	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,738	86,742	99,311	1,742	97,569	102,318	יתרה ליום 1 בינואר
2	3,517	360	3	357		רכישות ותוספות
7,312	7,310	4,517	125	4,392		התאמת שווי הוגן
99,311	97,569	104,188	1,870	102,318		יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים שהינם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. הערכות שווי חיצוניות מבוצעות לפחות אחת לשנה, במועדים שונים עבור נכסים שונים בתיק הנדל"ן להשקעה. בשאר תקופות הדיווח מתבצעת בחינה פנימית, במטרה לוודא שלא חל שינוי מהותי בשווי הנכס בהתאם לפרמטרים שעל בסיסם נערכה הערכת השווי.

הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה.

הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראיים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי, לרבות הערכה כללית לגבי מהימנות האשראי שלהם; חלוקת האחזקות בין הקבוצה והשוכר לגבי אחזקת וביטוח הנכס; ויתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.

השווי ההוגן נקבע בהתאם למספר מתודולוגיות שיערוך, לרבות, גישת ההשוואה, נכסים דומים והיוון תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהנכס. שווים של מרבית הנכסים נקבע בהתאם לאמידת תזרימי המזומנים ולגביהם מובאים בחשבון הסיכון המובנה שלהם. מרבית נכסי הנדל"ן המסחרי ונדל"ן המשרדים מהווים בשיעור היוון 3.25% לנדל"ן חו"ל ושיעורי היוון שבין 5% ל-7.5% לנדל"ן בישראל וזאת בהתאם לרמת הסיכון המתאימה בנכס.

הערכת השווי לנדל"ן להשקעה בהקמה מבוססת על אמידת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה לאחר הקמתו, בניכוי הערך הנוכחי של אומדן עלויות ההקמה הצפויות לנבוע לצורך השלמתו ובניכוי רווח יזמי סביר כאשר רלוונטי, תוך התחשבות בשיעור ההיוון אשר מותאם בגין הסיכונים הרלוונטיים והמאפיינים של הנכס.

אומדן השווי ההוגן יגדל באם שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן, ויקטן באם שיעור התפוסה יקטן. הנדל"ן להשקעה מורכב בעיקר מבנייני משרד ונדל"ן מסחרי.

לא קיימים יחסי גומלין פנימיים בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה.

ביאור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקופה כנדל"ן להשקעה:

ליום 31 בדצמבר		מועדי סיום	תקופת החכירה בשנים
2021	2022	תקופת החכירה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
39,184	38,540		בבעלות
60,127	65,648	2037 ואילך	בחכירה מהוונת(*)

(*) מקרקעין ברחוב יגאל אלון תל אביב, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2022 וליום 31 דצמבר 2021 הנו בסך של 37,168 אלפי ש"ח ובסך של 35,514 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל ומעיריית תל-אביב עד שנת 2060 ועד שנת 2059 בהתאמה.

מקרקעין ברחוב קרית נורדאו נתניה, שערכם בספרים, לרבות המבנה, ליום 31 דצמבר 2022 וליום 31 דצמבר 2021 הנו בסך של 28,480 אלפי ש"ח ובסך של 24,613 אלפי ש"ח בהתאמה, חכורה בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2037.

ד. חלק מהקרקעות בבעלות או בחכירה בישראל טרם נרשם בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

ביאור 9 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2022					
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	מסלול מחקה מדד S&P 500	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
33	3	-	3	39	חברה מנהלת
429	9	46	1	485	מוסדות
55,254	5,932	16,441	-	77,627	התחייבויות בגין נגזרים
14	-	-	-	14	שטרות לפרעון
515	46	-	-	561	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
571	56	-	-	627	זכאים בגין משכנתאות
5	1	-	-	6	זכאים בגין השקעות
667	-	-	-	667	הכנסות מראש בגין נדל"ן
1,871	-	-	-	1,871	זכאים מסלולי השקעה
59,359	6,047	16,487	4	81,897	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר 2021					
מסלול כללי	מסלול אג"ח ללא מניות	מסלול מנייתי	מסלול מחקה מדד S&P 500	סה"כ	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
71	2	15	88	88	חברה מנהלת
468	17	21	506	506	מוסדות
2,076	955	341	3,372	3,372	התחייבויות בגין נגזרים
160	-	-	160	160	שטרות לפרעון
30,022	159	3,826	34,007	34,007	בטוחות בגין חוזים עתידיים לא סחירים
1,117	60	-	1,177	1,177	זכאים בגין משכנתאות
30	3	-	33	33	זכאים בגין השקעות
128	-	-	128	128	הכנסות מראש בגין נדל"ן
34,072	1,196	4,203	39,471	39,471	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ביאור 10 - דמי ניהול

א. פירוט דמי הניהול לפי מסלולי השקעה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,522	15,215	14,327
925	738	645
815	1,516	1,904
-	-	55
<u>16,262</u>	<u>17,469</u>	<u>16,931</u>

דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים:

מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מנייתי
מסלול מחקה מדד 500 s&p (*)

סך הכל הוצאות דמי ניהול

ב. שיעור דמי ניהול מעמיתים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
%	%	%
2.00	2.00	2.00
0.30	0.29	0.29
0.26	0.27	0.27
0.28	0.28	0.27
-	-	0.16

דמי ניהול מסך נכסים:

שיעור דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין

שיעור דמי ניהול הממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל:

מסלול כללי
מסלול אג"ח ללא מניות
מסלול מנייתי
מסלול מחקה מדד 500 s&p (*)

(*) המסלול החל לפעול במאי 2022.

ביאור 11 - הוצאות ישירות

כל המסלולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022	2020	2021	2022
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח		
0.017	0.017	0.012	988	1,024	744
0.001	0.001	0.001	42	77	69
0.005	0.004	0.006	269	270	355
0.064	0.081	0.114	3,720	4,873	6,884
0.037	0.066	0.044	2,131	3,966	2,675
0.001	*-	*-	29	29	23
0.002	0.002	0.002	141	126	100
0.126	0.171	0.180	<u>7,320</u>	<u>10,365</u>	<u>10,850</u>

סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול כללי
2020	2021	2022	2020	2021	2022	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.016	0.017	0.011	851	877	569	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	0.001	36	64	56	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.005	0.005	0.007	256	260	342	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.068	0.085	0.111	3,568	4,418	5,657	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.035	0.064	0.042	1,830	3,331	2,116	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
						בגין השקעה בנכסים בישראל
*-	*-	*-	25	23	13	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.003	0.002	0.002	132	120	95	עמלות אחרות**
0.128	0.175	0.174	<u>6,698</u>	<u>9,093</u>	<u>8,848</u>	סך הכל הוצאות ישירות

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול אג"ח ללא מניות
2020	2021	2022	2020	2021	2022	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.013	0.007	0.005	31	21	12	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.001	*-	2	2	1	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
0.006	0.002	0.003	13	5	6	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.033	0.022	0.047	78	66	105	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.029	0.020	0.018	69	58	40	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.002	0.002	0.002	6	6	5	עמלות אחרות**
0.084	0.053	0.075	<u>199</u>	<u>158</u>	<u>169</u>	סך הכל הוצאות ישירות

			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מסלול מניות
2020	2021	2022	2020	2021	2022	
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת			אלפי ש"ח			
0.031	0.023	0.023	106	126	159	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
0.001	0.002	0.002	4	11	12	עמלות דמי שמירה של ניירות ערך
-	0.001	0.001	-	5	7	הוצאות בגין השקעות לא סחירות
						עמלות ניהול חיצוני :
0.022	0.071	0.161	74	389	1,122	בגין השקעה בקרנות השקעה
0.069	0.106	0.074	232	577	519	בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל
0.001	0.001	0.001	4	6	5	בגין השקעה בנכסים בישראל
0.001	*-	*-	3	*-	*-	באמצעות קרנות ותעודות סל
0.126	0.204	0.261	<u>423</u>	<u>1,114</u>	<u>1,824</u>	סך הכל הוצאות ישירות

* פחות מ-1 אלפי ש"ח ו/או מ-0.001%.

** עמלות אחרות כוללות הוצאות בגין דמי ניהול משכנתאות והוצאות בגין ניהול תביעה.

ביאור 11 - הוצאות ישירות (המשך)

מסלול מחקה מדד S&P 500

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2022	2022
שיעור מתוך יתרת נכסים ממוצעת	אלפי ש"ח
0.011	4
0.013	5
0.023	9

עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות קרנות ותעודות סל

סך הכל הוצאות ישירות

ביאור 12 - תשואות מסלולי השקעה

תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים	תשואה שנתית נומינלית ברוטו				
	2018	2019	2020	2021	2022

באחוזים

3.86	(1.30)	11.45	3.87	14.50	(7.64)
1.28	(0.31)	5.69	3.30	3.78	(5.67)
4.67	(6.54)	21.08	5.25	24.23	(15.09)
-	-	-	-	-	(1.74)

מסלול כללי

מסלול אג"ח ללא מניות

מסלול מנייתי

מסלול מחקה מדד S&P 500 (*)

(*) המסלול החל לפעול במאי 2022.

ביאור 13 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(88)	(39)
72	488
-	62
234,268	214,441
9,955	8,364
11,924	10,897
83,741	78,936
-	(362)
339,872	312,787

החברה המנהלת

צדדים קשורים אחרים:

סכומים לקבל בגין נדל"ן

ריבית ודיבידנד לקבל

מניות

אגרות חוב סחירות

הלוואות

קרנות השקעה

זכאים ויתרות זכות

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 32,484 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
16,262	17,469	16,931

דמי ניהול לחברה המנהלת

ביאור 14 - מסים

להלן פרוט תשלומי המסים שנגבו מהקופה בשנת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
מסלול כללי	מסלול מנייתי	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,933	1,206	4,139
124	27	151
3,057	1,233	4,290

בגין השקעות בניירות ערך זרים
בגין שנים קודמות ואחרות
סך כל הוצאות מסים

ביאור 15 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. חובות מעבידים

חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופה. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופה האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצא"ב). להערכת הנהלת הקופה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.

על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת הנהלת הקופה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.

ב. התקשרויות

לתאריך המאזן התקשרה הקופה בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון (להלן: הקרנות) כשותפה מוגבלת. סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.

להלן סכום ההתחייבות להשקעה כוללת וסכום ההשקעה שטרם נדרש לתאריך המאזן:

31 בדצמבר 2022	
סה"כ התחייבות	סה"כ יתרת התחייבות
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
924,126	258,255

התחייבות קרנות השקעה

ג. התחייבויות תלויות

הקרן אינה ישות משפטית ועל כן ככל שמוגשות תביעות הרי שהן מוגשות נגד החברה המנהלת. לגילוי בדבר תביעות משפטיות שהוגשו נגד החברה המנהלת ראה ביאור 18. א. דוח הכספי של החברה המנהלת.

ד. שעבדים

קיימים שעבדים על חלק מנכסיהם הסחירים של הקופה, לצורך פעילותה השוטפת בנגזרים בסך של כ-111.5 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - אירועים לאחר תאריך הדיווח

א. בהמשך לאמור בבאור 1. ב בדבר זכיית הראל במיכרז קרן ברירת מחדל של חבר, בהתאם להסכם עם חבר, דמי הניהול שייגבו החל מיום 1 בינואר 2023 מעמית חבר ובני זוגם ירד משיעור של 0.26% שנתי לשיעור של 0.18% שנתי. הסכם זה אמור להקטין את גביית דמי הניהול השנתיים בכ-25%.

ב. ביום 1 בינואר 2023 תוקן תקנון הקרן. במסגרת התיקון אושר פתיחת מסלול השקעה חדש מסלול "קיימות", המסלול נפתח בחודש ינואר 2023.